A fedél Szirányi István
munkája
Csalog Zsolt, 1988

Csalog Zsolt

Cigányon nem fog az átok

Maecenas

Azsinak

Nemérdekes törtínelem az én íletem! Egyszerû, unalmas. Nincs benne semmi változatosság.

Az a jó törtínelem, ahun van betörís is, gyilkosság, menekülís, meg mittudomén – na nállam íllyen nincs. Az én íletem egyhangú vót, sima. Mindég csak ugyan az! Büszke se lehetek rá, mer mind csupa szenvedís csak az egísz! A ke nyírrel vére kenni, a kenyírér harcolni minden nap – ennyi vót csak. Ha jó íletem lett vóna, boldog ílet, arra büszke vóník, azt szívessen mesélním! Níztem az este is a tévét: hercegek, bárók, jól megy soruk, csupa fínyes-sígbe ílnek, a tánc, a mulatság, a szerelem az íletek, csak annyi gondjuk van hogy kivel rosszalkodjanak – hát ez az ílet az uraknál! Az enyim másmíllyen vót. Az enyim ollyan vót csak mint a szegínyeké. Hogy minden nap egyforma. Mindég csak a küszködís, a szenvedís! Csak menni mindég a kényírír! Ennyi vót az én íletem – –

Az én íletem annyi vót, hogy jártunk tippanozni.

Sok helyt vótunk! Hadházi erdõbe, téglási erdõbe, böszörmínyi Nagyerdõn, Dabason, Ostoroson – sokfele! Fél Magyarországot bejártuk tippanír!

Legjobb vót fenn e hegyekbe: Egerbakta, Sírok, Párád, ott termett a legfinomabb meszel-lõnek való tippan, tiszta selymes, gyonyörû-szíp – csak ahhoz jegyet kelletett váltani Egerbe a papoktul, mer az üvéké vót az erdõ. A Rozi templomos vót, am mindég ment misére, ismerte is a papunk, adott neki papirost, avval mehettünk Egerbe. Ott van egy nagy templom, úgy híjják hogy Nagylícium, oszt ott a kanonokok, vagy káptalanok, vagy püspökök, vagy tudja az anyjok segge hogy hittak ûket – nagy emberek vótak! üvéké vót az egísz hatalmas erdõsig! – na ezek kiadták arra a cédulára a tippanszedíshe a jegyet, avval mehettünk akkor az erdíszhe, fizettünk annak is valamennyit – úgy oszt szedhettük a tippant. Úgyhogy szóval nem mindenki, de katolikus ember, ha a plébános úr is igazolta, mehetett.

Mentünk oszt, nagy csapatba! Hun vasúttal, hun busszal, hun gyalog,

mikor hogyan bírtunk! Oda vótunk két-három nap, esetleg nígy nap, öt nap is. Szedtünk hatalmas hát tippant, felkötöttük magunkra, ászt gyöttünk haza. De még most is írzem a hátamon azt a súlyt!

Ha nem vót pízünk vonatra, mentünk gyalog! Elindultunk szípen a madarasi vasút mellett a gyalogúton – majd csak odaírunk! Ahogy elment mellettünk a vicinális, károgott ránk az összes vasutas – ev vót a szokásuk: ha meglátták a cigánt, károgtak! Na én meg visszakiabáltam rajok:

– Mi az anyád picsáját károgól?!

Mer én ollyan vótam: nem bántam ha agyonütnek is, de megmondtam amit akartam! Meg én! De még máig is íllyen vagyok!

No oszt ahogy az a víz van a vasút meg a gyalogút közt, a mozdonyvezetõ a mozdonyrul BELElükött egy nagydarab szenet a vízbe! Hogy TISZTA egy víz lettem!

Mondtam én annak fût, fát, mindent, jaj de káromkodtam rá! Utóvígre ászt felrántottam a ruhámat, megmutattam neki a seggemet. Megugattam a picsámmal!

Anikóm ípp ott vót velem, kisján vót még oszt vittem magammal – de majd el VÍRZETT, annyira nevetett!

Jártunk tippanozni – közbe meg vetettem a vályogot is!

Azt azír nem sokat csináltam. Nem is csinálhattam! Mer ollyan uram vót. Hogy vagy csinált sárt, vagy nem csinált sárt! Hát én hiába vetettem vóna, ha nem vót mibül!

Úgy vót a nap: dílután kifûsültem a tippant; ícaka beszedtem, megnyírtam; reggel mentem vele, eladtam; a pízen amit kaptam, bevásároltam ennivalót, mentem vele a vályoggüdrökhö, az uramho. Akkor ettünk. Utánna, ha û addigra csinált sárt, vetettem a vályogot. Amíg vót mibül. Ha nem csinált sárt a Laci, akkor nem vetettem!

– Hát a sár? Nem csinátál?!

– Háát, most nem csinátam! – ezír, meg azír.

– Jó van: nincs sár, nem vetek! De enni akarná, mi? Na ne, egyed!

Közbe meg dicsekedett velem, hogy menynyit bírok! Nem akarták elhinni neki! Megyek az ebíddel – má várnak. Hogy igaz-e amit a Laci mondott! Ott vót má a János, aki a legnagyobb vályogvetõ vót, a vályognak a királya!

– He – aszondja a Laci –, gyere, csinátam sárt! A János azír van itt, mer nem hiszi el hogy két órahossza alatt kétszáz vályogot kivétel!

– Nem hiszi? Jó. Na üljetek le akkor – mondom –, oszt egyetek. Én meg hozzáfogok! Csak sár legyík, az a te gondod!

– Kezdheted – aszondja a Laci –, annyi van, hogy elkezdjed, mire utólírsz addigra itt lessz a többi!

Vettem rám egy nadrágot – még akkor sován vótam –, ászt gyerünk! Ûk

csak ettek. Egyetek, basszátok meg!

Mire az eggy órahossza letelt, ki vót vetve száz vályog!

– Na hun a sár?!

– Gyútsál rá, hozom a sárt!

Ellüktem a cigerettát, csináltam tovább. KÉT órahossza alatt a KÉTSZÁZ vályogot kivetettem nekik! Odagyött a János, kezet fogott velem, megveregette a vállamat, megcsókolt.

– Jó van – aszondja –, asszon vagy a talpadon!

De sokat nem vetettem egy nap. Kivetettem kétszázat, avval vígé vót! Hát micsináljak, nem vót sár! Hazamentem, nekiültem: kifûsültem a tippant. Este beszedtem, megnyírtam, reggel mentem elanni – ennyi vót az íletem. Ha majd oszt elfogyott a tippan: hajrá, gyerünk megin, hetedhét országnak!

Nem vót az a rígi világ jó világ. Mer nehíz világ vót az nagyon. MOST van jó világ! Imádkozzík aki ebbe a rendszerbe született!

Adjon hálát minden nap a jóistennek! Mer belepottyant az aranba-gyímántba!

Mer em most nagyon jó világ. Illyen még nem vót, meg nem is lesz másik! Mer a szegínyemberek most hercegek meg bárók! Aki szeret dógozni, és rendes-becsületes, megállja a hellyit azon a munkahellyen, annak arán dóga van, GYÍMÁNT dóga van máma! Úgy a cigánnak, mint a magyarnak! CSUDA világ ez!

Na ezír mondom: imádkozzík minden nap összetett kézzel, aki ebbe született!

Mikor még kisján vótam, apámék elíg jól álltak. Cigánvároson apámék vótak az elsõ gazdák! Vót még egy níma asszon, Fakatona, úgy csúfolták, amír níma vót, botja vót annak, üvé vót a cigánvárosi bót – na av vót még tán ollyan gazda, mint apám.

Cigánvárosnak hittak ezt a riszt ahun mink is laktunk – utóbb oszt más neve lett, el lett keresztelve Dili Külvárosnak. Most meg má ezt se szabad mondani – ollyan nincs! Csak Dili Rísz van – no ott abba laktunk mink.

Apám muzsikus vót. De hasas disznókat is tartottak apámék, tíz-tizenkét hízókat adtak el minden esztendõbe, meg még kettõt-hármat vágtak is – jól álltak nagyon. Meg gyönyörû házok vót! Cigánvároson üvék vót a legszebb ház!

Híres muzsikus vót apám, Jónás Bélával járt muzsikálni! Vót velõk egy bátyám is, híres vót a is, Horvát Lajos – híressek vótak ezek mind! Nagyon szerettík ûket Karcagon – de nem is csak Karcagon, mer eljártak messzire, Párádon is muzsikáltak, meg valami Petrezselyem nevû helyre mentek mindig – vagy Pet-razselyem? íllyesmi neve vót annak a városnak. Most má külföld az, de akkor Magyarország vót még. Hát kisján vótam még akkor,

elsõ háború elõtt, meg háború alatt! Mer tizenkettes vagyok. Hánba kezdõdött az elsõ háború? Tizennígybe? Na, hát két éves vótam még csak akkor!

A városra jártak még akkor mind a cigányasszonyok, gazdaasszonyokho, dógoztatni: meszelni, mosni, vasalni, súrolgatni, tyúkólat takarittani – így tartották a családot. Pízt nem is adtak nekik, csak kis ennivalót. Keveset kaptak nagyon. De a cigányasszonyok hamissak vótak! Na, például anyám! Nem vót otthol a gazda; a gazdaasszon meg:

– Nincs itthon az uram, vigyen mán el hamar egy mázsa búzát a mónárnak! Csak csendbe, a kert alatt, senki ne lássa! A pízt meg hozza el! Megfizetem, adok ílelmet írté!

Anyám meg két mázsával vitt: magának is vitt eggyet! Meg még a gazdaasszony is megfizetett neki: disznólábat adott, szalonnát, zsírt, lisztet!

Így íltek akkor még a cigányok. Habár anyámnak nemmuszáj lett vóna menni, hát nagy híres muzsikus-asszon vót, ennékül is megíltünk vóna szípen – mégis örökké ment a városra! Meg ment ócskázni, ócskával kereskedett meg ceríppel, járt tippant szedni, azt is eladta – MINDENT csinált anyám! Hiába, megszokta: má kiskorátul ebbe ílt.

Mindég eszembe van még: nyóc fillér vót a mozi. Mindég könyörögtem anyámnak: adjon nyóc fillért, engedjen moziba! Sose adott.

– Na Julis! – aszondja. – Fûsüljíl ki három ki ve tippant! Én meg maj beszedem ha hazaírek.

Kifûsültem akkor a három kíve tippant.

– Na Julis! Etesd má meg a malacokat! Megetettem a malacokat is. MINDENT megcsinátam én, MINDENT elvígeztem! A barátném, a Mari, az csak úgy dógozott, ha kikapott. Én nem! Én jó vótam, szófogadó, szorgalmas, MINDEN munka kísz vót mire anyám este meggyött! Úgy álltam akkor elejbe:

– Anyám, dogoztam. Adjík má nyóc fillért! Hagy menjek moziba!

– Mozi-BA-A?? HOGY gondolsz ollyat?!

Nem adta vóna a pízt a világír! Aki begyött nállunk, az ihatott-ehetett, ez ennivalót nem sajnálta anyám. De PÍZT? Hogy az kiadjon egy FILLÉRT a kezibül?! Ollyan nem vót!

Egy háromfiókos kaszlink vót a szobába. Annak az alsó fia teli vót pízzel. Iskolába ûk nem jártak ugye, számolni csak százig tudtak – úgy számolták mindég a pízt, hogy elõvettek egy doboz gyufát, vagy három-nígy dobozzal is, számolták a pízt százig, oszt mikor száz vót, lükött az öreg fére egy szál gyufát. Meg így tovább, megin százig. Oszt mikor má vígé lett a pízóvasásnak, anyám bezárta kulcsra a kaszli fiát, ászt megolvasták hogy hány szál gyufa van – na annyi száz forintunk vót!

De TELIS-teli vót a kaszli fia, akkor is mikor megbukott a píz! Ott állt az a RENGETEG píz – oszt nem írt semmit se! Hát nem buták vótak?

Anyámnak meg apámnak mondom ûket, pedig nem vótak ûk szüleim nekem: nagyanyám vót, meg nagyapám. A rendes anyám meghalt, ötéves koromtul kezdve nagyanyám nevelt – ászt ezír „anyám”. A rendes apám megvót – de én nem is tudtam, hogy apám! Pedig ott ílt velünk! De soha nem mondták anyámík, hogy ,,na ez a te apád”! En aszittem ûrá, hogy tesvírem, bátyám!

Má jó nagy vótam – hét éves? nyóc éves? –, mikor egyszer aszondja anyám:

– Juliska, kiáltsa má Lajosnak, hogy gyöj-jík be, egyik!

Én meg szaladtam ászt kiáltottam neki:

– Lajos bátyám, gyöjjík, híja anyám! Begyön, leborul az asztalra, oszt rí.

– Anyám! – aszondja. – Sose mondták még a kisjánnak, hogy én vagyok az apja?

– Nem – aszondja anyám –, nem mondtuk. Vettíl neki szallagot? Vagy egy kendõt vettíl neki? Vagy VALAMIT! Miúta megvan, hoztál neki akár mit?! Nem láttam érdemesnek, hogy bemutassalak neki mint apját!

Az meg ott rítt. Én meg nem értettem semmit! Akkor oszt elõgyött apám, az öreg cigány. Mondta az is:

– Na, fiam, Julis! Ez az idesapád, Lajos, nem én! Én a nagyapád vagyok!

– Nekem?! Nekem nem – mondom. – Nekem û nem apám. Maga az apám!

Nem is fogadtam el apámnak! De még máig se! így mondom most is nagyapámra: ,,apám”. Nagyanyámra meg: „anyám”.

Van rúllok fénkíp! Nem hoztam el Pestre, mer Anikó nem enged fénkípet – nem tom mir! –, de Karcagon megvan valahun a fénkípjek! Apám: mint eggy arisztokrata! Szíp ember vót! Pedert bajusszá, magos termete -az Isten maga se hinné el hogy cigán! Mellette anyám, az is derík szíp asszony – –

Énrám meg senki nem mondaná, hogy magyar vir is van bennem! Pedig van. Anyám után. Egy negyed csak – de van.

Pedig húú, nem szeretem a magyarokat! Pláne amellyík fösvíny! NAGYON nem szeretem ükét!

Én fírhementem má tizenhat éves koromba. Rendessen fírhementem, menyasszony is vótam, meg is esküdtünk!

Csak azután av vót, hogy – hát nem kellettem az uramnak. Ugye, híres muzsikus-ján vótam; û is cincogott valamit; oszt gondóta hogy apám után majd elõbbre jut tán, vagy hogy tán kitanítsák apámék – vagy hát tudja fene mit gondot û!

Apám be is vette a bandába a vejit – de a Dezsõ' má másnap este lopott.

Akkor oszt aszondta neki apám:

– Elmehetel – aszondja –, amerre látsz. Mer én zsivánnyal nem járok!

Meg is mondtam neki én is, a Dezsõnek:

– Szóval te lopol?? Hallod-e, minállunk ez nincs megszokva.'

– Nem igaz – aszondja rá –, hazudnak apádík!

– Még hogy az ÉN APÁM?! Hogy HAZUDIK?! Ezt még SOHA SENKI nem mondta!

No, oszt ezen összeverekedtünk, oszt külön is lettünk mind jár. Ü meg is nõsült azonnal! Én meg nem mentem sehova, maradtam anyámíkkal.

Még akkor ettül a Dezsõtül lett egy kis-jányom.

Má terhes vótam a kisjányommal, de jártunk el akkor is tippant szedni. Valahun túl Debrecenen tippanoztunk, oszt én meg az úton babát csudáltam – oszt csudagyerek lett a kisjányom. Ilonka néném vót velem, rám is szólt ü, csak kísõn má:

– Óó, de buta vagy – aszondja –, most mit csinátál?! Hát ha terhes vagy, nem szabad vele babát csudálni! Meglásd: bajjá lessz a gyerekednek!

Oszt így is lett: érzíketlen lett a kisján. Hát egy csudagyerek! Hogy nem is hallott, meg nem is látott. OLLYAN szíp szeme vót! Gyönyörû nagy fekete szeme! De nem úgy vót mint nekünk, hogy közípen van benne kis fekete, hanem az egísz szeme fekete vót neki! De CSUDASZÍP! – oszt nem látott vele. Meg Rákóci-hajjal született! Gyönyörû haja vót neki! Meg szempillája, mint a játíkbabának, hogy nagyszálú, oszt felfele kunkorodik, meg lefele kunkorodik – hát MESEBELI szíp vót! De érzíketlen. Elvittük oszt Debrecenbe egy nagy professzorho. Ilonka nénémmel mentem – mostohaanyám vót û, az igazi apámnak a felesíge, de nem híttam anyámnak, csak úgy hogy „Ilonka néném”, pedig nagyon szerettem – na Ilonka nénémmel elvittük a kisjánt Debrecenbe a klinikára. Mindég eszembe van: még akkor úgy kellett szólítani a fõorvost, hogy „méltóságos fõ$rofesszor úr” – ez a méltóságos fõprofesz-szor úr vizsgálta meg Marikámat.

– Illyen szíp gyereket – aszondja a fõprofesszor úr –, illyen szíp gyereket!

– Szíp gyerek, szíp gyerek – mondom –, hát csudagyerek!

– Az – aszondja a méltóságos fõprofesszor úr. – Tiszta érzíketlen!

Ahogy felemelte a kisj annak a kis kézit meg a kis lábát, oszt elengedte megin – esett vissza neki.

– Érzíketlen! – aszondja. – Be is bizonyítom magoknak! Mária – aszondja a nõvírnek –, hozzon nekem egy tût!

Oszt megin felemelte a kis lábát Marikámnak, oszt elkezdte a tût verni a kis sarkába! Az ílõ húsba! Hogy gyött a vir belûle! Én meg rögtön el sivalkodtam magam!

– Na – aszondja a fõprofesszor úr –, lássák? A gyerek nem írzi! Az anyja írzi, de a gyerek nem irez semmit!

Aszondták, hagyjuk ott a kisjánt a klinikán. Jó, hát ha ott kell hagyni, otthagyom! De akkor kigyött az ápolónõ, a Mária nõvír, oszt aszondja nekem, súgva:

– Ne haragudjanak má, de szeretnék valamit mondani! – aszondja. – Ne tessenek itthagyni a kisjánt! Ne tessenek itthagyni, mer elviszik a plasztikumba! Mer csudagyerek!

– Óó, Juliska – aszondja akkor Ilonka néném –, nem hagyjuk itt a kisjánt!

– SZÓ se lehet rúlla – mondom –, visszük haza!

Hát oszt nem tudom hogy jól tettem-e, de nem hattam ott. Ugye, fiatal vótam még, tizenhét éves, hát mit tudtam én! De még máig se tudom hogy jól tettem-e – –

Heej de sokat szenvedtem oszt a kisjánnyal! Nyõtt, szípen nyött, másfél éves vót ászt derekamig írt má – de nem tudott az semmit se. A válla alá írt az a gyönyörû haja neki – hát nagyon szíp vót! De se nem látott, se nem hallott, se fel nem állt – SEMMIT nem bírt csinálni! Píz meg nem vót doktorra! Apámnak csuda-szíp arany órája vót, nagy vastag lánc hozzá kétszeres aranbul, a kezin HÉT hatalmas arán gyûrû, meg filbevalója is vót a fülibe, aranbul a is, mer íllyeneket használtak ezelõtt a nagy cigányok – de akkor MINDEN elment doktorra! Lajos bátyám meg Maris néném elmentek Debrecenbe a gyönyörû órával meg az aranlánccal, bevittík a zálogházba – mire hazaírtek, elhatták a céduláját! Odalett az egísz! Jaj istenem – –

Másfél éves vót Marikám, amikor tüdõgyulladásba esett. Bevittem akkor is a doktorho. Írt is neki orvosságokat, aszondta:

– Ide hallgassanak – aszondja a doktor –, ezeket adják be a kisjánnak, reggel, dílbe, este, oszt maj meglássuk tovább. Sokat nem mondhatok, mivelhogy nem normális a kisjány, úgyhogy vagy megmarad, vagy nem! – aszondja.

A Hájas vót velem, keresztkomám, û kisírt el. Ahogy má gyönnénk elfelé, utánnunk szól a doktor:

– Hájas, gyere még vissza!

Behúzta magával a szobába, oszt úgy mondta neki:

– Idehallgass Hájas! Ha én nektek vónék, nem annám be az orvosságokat a kisjánnak!

Most ugye tüdõgyulladásba van, lehet hogy úgyis meghalna – hát jobb hogyha hagyjátok szípen: haljon meg simán, a maga jószántábul! Mer ha ílve maranna is, rendes nem lenne em má soha. Hát ez harminc éves korába is így lenne csak, hogy vak, siket, níma, béna, maga alá piszkol, meg minden! Nem inkább hagyni kéne? Gondolkozzatok! – aszondja a doktor.

Úgyhogy akkor nem is váltottuk ki az orvosságot. Oszt meg is halt szípen Marikám.

Másfél éves vót. De MESE gyerek vót! Aaj, nagyon sajnáltam, NAGYON sajnáltam!

Na, összegyöttem a második urammal, a Lacival.

Am meg ivott!

Én meg buta vótam! Hát, fiatal vótam – –

Vót már a Lacinak egy rossz felesíge, egy magyar nõ. De az összes cigángyerekek használták azt! Mind a két cigánváros!

– Én azír iszok – aszondja nekem a Laci –, mer kurva a felesígem! De – aszondja – má nem is a felesígem, mer el is váltunk má!

Én meg bolond vótam: hozzámentem.

Így lett oszt a kisfiam. Meg Anikóm.

Máskülönben nagyon jó ember vót a Laci!

Nem vót û amúgy rossz ember, mer jószívû vót nagyon! Meg ha víletlenül ideadta a pízt, a keresetit – eleibe vót úgy még hogy ideadta –, én azt csináltam vele amit akartam, û nem szólt írté! Mondjuk ha kõcsönadtam akar kinek – nem kellett azt ûtûle kérdezni! Csak mikor û kérdezett engemet, akkor mondtam neki:

– Odaadtam kõccsön, ennek meg ennek!

– Jól van – aszondja –, te tudod! Illyen jó ódala is vót neki, igen!

Csak közbe hiába. Mer ivott. De MINDENT elivott az!

Én ügyes vótam! Mindenbe belefogtam, mindennel megpróbálkoztam – a szarba is kanál vótam én! Jó: eggyik dolog sikerült, másik nem. De azír majd minden sikerült nekem, hát ügyes vótam nagyon! – Ászt hiába. Törhettem én magam, nem ért az semmit. Hát ahol iszik az ember, ott hiábs minden!

Hordtam a virágvázákat, bejártam velük a fél Magyarországot, csereberíltem ûket ócska használt ruhákér, gyött a rengeteg píz a kezembe – ászt nem láttam belüle semmit. Mer ha Laci pízt látott, fogta, vitte, elitta. Dughattam én akar hova, meglelte mindenütt!

Na várja, kibaszok én teveled!, gondótam. Kitanáltam: haza se viszem a pízt, rögtön kiváltom rajta a cukrot, lisztet, zsírt, ászt az ílelmet dugom el anyám ágyába! Eltettem szípen mindent a lábáho meg a feje alá.

– Anyám – mondom –, ha hazagyövök, maj sütök egy kis kalácsot!

– Jó van fiam, jó lessz!

– Vigyázzon anyám mindenre – mondom –, nehogy a Laci hozzáfírjen!

– Hát tudod fiam úgyis hogy vigyázok! Jó, elmentem. Mire oszt hazaírtem, az én drágajó uram eladott mindent. De egy MORZSA nem vót a háznál! Mm, még beszílni se jó rúlla, még gondolni se szeretek rá!

– Idehallgass má Laci! – mondom neki. – Amíllyen nagyon rossz vagy,

csak FELE annyira lennél má jó is! Hát hogy íljünk meg így?! Pízt tetüled nem látok; én tartalak, ruházlak is, ugyanúgy mint a gyerekeket; oszt MÉG AKKOR el is hordod az ennivalót itthonrul, kiveszed a gyerekek SZÁJÁBUL, hogy eligyad azt is?! Nem szígyelled te magadat?! De aa, hát kár vót annak a szó –Ollyan fél-magyaros vót különben a Laci, az anyja fél-magyar vót neki. Apósom cipész vót. Rendes, tanúit cipész! Meg vót egy veje is, a is av vót! De a fiai, azok csak úgy kontárkodtak. Ha eszükbe jutott, muzsikáltak, ha eszükbe jutott, segítettek az öregnek a mûhelybe – de nem írtettek ük semmihe rendessen. A Laci vót a negyedik fia anyósomnak – na, az legalább nem muzsikált eggyátalán, ez az elõnye megvót neki. A villantelepen dógozott a Laci, ebbe legalább jobb vót. Nade hát hiába, ha pízt soha nem hozott!

Minállunk ollyan hogy válás, ollyan nem vót. Hát az szentsígtörís lett vóna! Ugye, katolikusok vótunk: minállunk ha egyszer megesküdött valaki, akkor íljen is avval, aki jutott neki! Pláne ha már család is vót!

És énszerintem jobb is vót az a rígi szokás! Mer ha mán valahun család van, akkor húzza meg az a nõ a picsáját, meg az a férfi húzza meg a faszát! Mer a gyerekiknek nem szabad azt megírezni, hogy ük most szereimessek erre meg arra, meg mittudomén! Szerelem ide, szerelem oda – a szerelem mulandóság! Csak a szeretet az, ami örökkí tart! Rígen sok ján ment fírhe, meg sok fiú nõsült úgy, hogy nem szerettík egymást szerelemmel! Oszt MÉGIS megmaradtak egymással! A gyerekír! Mer gyerek lett, ott vót a gyerek – hát a gyerek áztat nem írezheti meg, hogy az anyja meg az apja most ípp másfele vágyakozik! Mer annak a gyereknek KELL az a szülõ! Jó, van aki mindég tudja szeretni a gyerekit, mindenhogyan – de legtöbb csak abba az esetbe, ha ü nevelte. Már ha nem û neveli, idegen neki, nem irez tisztán vele! Akkor meg má nagyon nehíz annak a gyereknek!

Szóval, ez a mostani sok válás nem jó. Nem is szerelembül van ez, nem szerelembül! Ez csak egy kalandor-vágy! Kalandor-vágy ez csak, nem ám szerelem! A gyerekik meg közbe szanaszíjjel, oszt pusztulnak! Úgyhogy nem jó ez, énszerintem nem jó! A gyerekikre való nízvést jobb vót a rígi szokás!

Anikóm elvált. Otthatta az urát, aszondta, û nem tûri tovább, elválik. Jó, neki is igaza vót. Mer nem vót jó az ura. Meg gyerek nincsen, hát û könnyen táncol. – De közbe meg nekem is igazam vót! Meg azt se szeretem, ahogy Anikó énnekem szól! Hogy ûneki eggy ílete van, oszt azt az eggy íletit akarja ílni, a magáét, nem a másét, nem az uráét, meg nem a gyerekiét. Meg én is: hogy mir nem váltam el!

Hát én NEM váltam el! Mer a gyerekikre való nízvést jobbnak láttam így! Ûérte gondótam jobbnak így! Leíltem az íletemet az apjával, úgy, hogy közbe csak a két gyereket szerettem! Mer az apjokat én még LÁTNI se

bírtam! Én úgy ütem az urammal húsz éven keresztül, ahogy most a jányommal ílek! Mer mink házas íletet húsz éven keresztül nem íltünk, de egy CSEPPET se!

Nehíz húsz év vót. Jó, av vót! De a gyerekír megérte! Hát azokír csináltam! Oszt meg bírtam csinálni, mir ne?: û aludt a kisszobába, én meg a mostohaanyámmal meg a gyerekikkel aludtam a nagyszobába! A gyerekekír!

Hát oszt hogy én hogyan kerültem össze a Lacival, azt ne kérdezze tûlem senki se! Mer nem tudom. Mer tûz meg víz vótunk mink ketten!

Én errül csak egy dogot tudok mondani. Egy mesét. Amit még a rígi öreg cigányoktul hallottam mesélni, az Elek bácsitul, vagy a Marci bácsitul.

Hogy még amikor a Jízus a fõdön vót, oszt a Szent Péterrel vándoroltak falubul faluba, mentek az úton – oszt megláttak egyszer egy cigánt. Aki fekszik a fõdön hanyatt, oszt tátva a szája neki. Mer hullott ípp egy kicsikét a manna – oszt hogy hátha beleesik a szájába is ^{e}ggy$_{5}$ oszt lenyeli oszt jóllakik vele! Hébe-korba pottyant is eggy, azt szípen lenyelte a cigány, oszt tátotta tovább a száját!

– Mester! – aszondja a Péter a Jízusnak, mer így szólította mindig. – Micsoda erõs-egíszsíges fiatal ember ez! De – aszondja – hogy lehet hogy ennyire lusta?

– Péter – aszondja a Jízus –, hát így lesz kerek a világ! Ha mindenféle forma van benne!

Mennek akkor tovább. Egyszer oszt megin látnak valamit. Lássák, hogy a fõdön arassák ípp a búzát. Ászt egy jány, egy szíp cigányjány: danol, táncol, fütyöl, úgy szedi a markot!

– Mester – aszondja megin a Péter –, míllyen élínk ez a jány! Míllyen szorgos, míllyen íletrevaló!

– Az, ugye? Oszt tudod-e – aszondja a Jízus –, hogy az a szájatáti lusta fogja elvenni felesígül ezt az íletrevaló jánt?

– Ugyan Mester – aszondja a Péter –, hát csak nem csinálsz íllyet! Hát ezek vónának egymáshovalók? !

– Csak így lehet, Péter! – aszondja a Jízus. – Mer ha két mulyát tenník össze, meghalnának íhen. De így, hogy eggyik ügyes lessz, dögös, így csak jutnak tán mégis valamire!

Na hát minállunk is ezt gondolhatta a Jízus, hogy eggyüvé adott minket!

Megszületett elsõbb Anikó. Anikóm is nagyon szíp gyerek vót – – Csak ez fehír vót! Ollyan fehír bûre vót Anikómnak mint a hó, aszt aran sárga haja vót! meg kik szeme! Megvót valahun a fénkípje, azon is látszik: ARAN SÁRGA haja vót!

Oszt hogy lítezik az hogy íllyen lett?! Tízéves korái a fekete vót haja, mindene! Illyet még én soha nem is hallottam!

Erõs is vót Anikó – nyóchónapos korába má szaladt!

Szíp kisján vót û is —

Öt évre Anikó után lett a kisfiam, Lacikám.

Egyem a lelkit, az OLLYAN okos vót! Két éves vót, oszt ellopta anyám pipáját meg a gyufát, kiment vele a ház elébe, oszt fogta a szájába a pipát hogy û most pipázik! Hallom egyszer: anyám gyútaná a pipáját, keresi, morog – nem is törõdtem vele, gondótam maj megtanálja! Oszt egyszercsak hallom, anyám:

– Jaaj Julis! Gyere má ki fiam, nízzed! Ellopta a fiad a pipámat, aszt pipál!

Elvette aszt tûle anyám. Lacikám meg haragudott rá! – Elvetted a gyereknek a pipáját! – oszt nem beszílt anyámho két napig!

Nagyon hamis vót, nagyon kétszínû! Ha valami rosszat csinált, eltörte a poharat, vagy ellopta apósom kalapácsát:

– EZT ki csináta?!

Rögtön mondta Lacikám: – Één neem! Één neem! Anitó! Anitó csináta!

– Igen? Anikó? Na gyere ide Anikó! Hagy szagolom a kezedet!

Persze tudtam hogy a Lacika vót!

– Háát, én nem írzek Anikónak a kezin semmit se! Gyere ide Lacikám, gyere lelkem te is, hagy szagollak tígedet is!

– De anyám én nem vótam, én itt se vótam! Anitó vót, Anitó vót!

DRÁGA gyerekem, egyem meg a szívit – Két és fél éves vót, de am má mindenbe beleszólt! Mer ollyan okos vót! Gyön eggy ember. Idegeny! Télen, hidegbe – persze kiskabátba! Na persze ugye: hogy gyöjjík be, melegedjík! Akkor az én fiam, rögtön:

– Anyám!

– Mi lelt gyerekem?

– Siesse avval a fõzíssel! Nem látod?: maj meg HAL ez íhen!

A két és fél éves kisfiam! Nem észrevette azt is hogy ez íhes?!

– A koncsorgó ember mindég íhes! – aszondja!

– Igazad van fiam! Na fõzök akkor – –

A Jenõ meg a felesíge odajárt mindég mihozzánk enni, ászt ezír nagyon nem szerette ûket a kisfiam.

– Adja mán ennek a két szupáknak enni – aszondja nekem –, tartsad jól ûket, ászt azután menjenek a fenébe! Bassza meg a jóisten, hogy mindég idejárnak a nyakunkra! Az a PICI gyerek! JAJ de szerettem!!

– Hogy ezek minden nap itt vannak enni! Gecit hányjanak – aszondja Lacikám.

Két és fél éves vót hogy meghalt. De én azúta se tértem magamho, azúta is ollyan félholt vagyok, ha csak gondolok rá. Azúta nem is imádkozok.

Apósom ugye suszter vót. Oszt örökkí panaszkodott, hogy az uram ellopkodja a talpbûrt. Vagy a jánya, a Rózsi, mer az is rìszeges vót, annak is mindég kellett a píz. A kisgyerek meg persze hallgatta egyfolytába, hogy a talpbûr, a talpbûr, a talpbûr – ahogy ugye apósom mondta anyósomnak. Oszt fogta Lacikám a talpbürt, eldugta! Nehogy ellopják! lllyen okos gyerek vót! KAAromkodik egyszer apósom, SZIDja kegyetlen fiát-jányát hogy ellopták a talpbûrt, Lacikám is felébred persze a nagy kiabálásra, – Aludja kisfiam, ne törodjü te semmivel se – mondom neki –, csak nagyapád veszekedik, mer megin ellopták neki a talpbûrt!

– Nem igaz, anyám, nem lopták el!

– De – mondom –, ellopták, vagy apád, vagy Rózsika nénéd ellopta, de te ne törodjü vele, aludjál!

– Nem lopták el! Eldugta Lacika! – ászt szaladt ászt szedte kifele a talpbûrt a tûzrevaló alól! Vitte apósomnak: – Eldugtam, hogy ne lopja el tûled apám!

Jaj de szerette apósom is, anyósom is!

Én meg: IMÁDTAM! JAJ de nagyon szerettem, édes Istenem! Jobban szerettem mint Anikót. Nem tudtam má mit CSINÁNI neki, annyira szerettem! Ha csak a BUrömhö írt – –!

Két és fél éves vót hogy a tüdõgyulladás elvitte. De azúta én nem is imádkozok. Azelõtt imádkoztam, mer anyám úgy tanított, vallásossak vótunk, nagyon is, római katolikusok, jártam én templomba is – de azúta hogy Lacikám meghalt, egyszer se imádkoztam. Azúta nem is hiszem el hogy van Isten.

Az én uram avval sose törõdött, hogy ettek-e a gyerekik. Ez csak az én gondom vót! Pedig a két gyerek mellé ott vót rajtam anyám is, öregen, úgyhogy számolhatok három gyereket! Az uram meg, Laci: a negyedik! Akkor ott vót apósom, anyósom, öregek azok is, nállok laktam, hát csak nem tehettem hogy azoknak ne adjak ha fõzök! Nahát meg lehet számolni akkor, hogy hanyadmagamat tartottam a munkámbul! Meg még akkor gyöttek is – hát a Sári: mindég nállam evett! Jányastul!

– Na maradja Sári, mindjár megfõzök! Hogy oszt ez így szokás lett, akkor erre má gyött a tesvírje is, Erzsébet – am meg fiastul! Hogy sokszor má LÍPNI nem lehetett a rengeteg níptül! Oszt az összes az én fazikamat leste!

Na így ütünk. Hogy én kerestem, én fõztem – a fél világra!

Az urammal meg úgy ütem én húsz esztendõn keresztül, minthogyha a tesvírem lett vóna. Vagy a jányom. Vagy anyám, vagy apám! Mer házas ületet mink nem ütünk.

Mer nem akartam hogy gyerekeket csináljík nekem!

Mer a gond az enyim völ csak, a baj csak az enyim! Nem az üvé – mer û nem vállalta! Pedig aki nem tudja megetetni a családját, az énszerintem ne csinálјík gyereket! Az verje inkább a hideg vízbe!

Úgyhogy énnekem û nem kellett. Aszondtam: SZÓ se lehet rúlla! Mindég gyött – mer gyött! nem tett le rúllam, örökké csak rajtam lett vóna! De én meg csak ráníztem, má köptem!:

– MENJÉ TÛLEM! Mit akarsz?! Pina kéne?! Menj oszt szerezz magadnak! Meg ott van anyád, eredj ászt rakjad ûbeléje a faszodat! De énhozzám nem nyúlsz!

Hát csinátattam vóna vele nígy-öt gyereket magamnak?! Hogy oszt neveljem ûket magam?! Mikor még ollyan üdõk vótak, hogy munka is alig, dógozni se kellett a cigán sehova!

Megkapta a Laci hét végin a fizetíst – úgy adott nekem belüle, mint a váci püspöknek. Aszondta:

– Ha pina lessz, lesz píz! Ha nincs pina, nincs píz!

– Verd a faszodat akar kibe, teneked mos má pízír se adok! Vigyed a pízedet – mondom –, vegye rajta pinát, akar hun!

Elkezdte akkor, hogy biztossan ez az illetõ baszogat engem, meg az, meg amaz, hozzátett fiatal gyerekekhe, hogy biztos azokkal vagyok.

– Nem bánom, mondjad csak! Nem bánom ha mindenkivel összeteszel – mondom –, as se baj ha MINDENKI baszogat is, csak te ne baszogassá!

Jaaj, nagy szám vöt, MINDENT mondtam én neki! Csak ípp elválni nem akartam tüle. Azt mégse! Mer így a gyerekiknek mégis ott vót az apjok.

Oszt az az érdekes, hogy szerettík is az apjokat! Anikó tán még jobban szerette az apját mint engemet! Hiába én küszködtem, mégis azt szerette! Mikor egyszer elzavartam Lacit – hát rízszeg vót hogy nem tudta az eszit! én bizon kiraktam az ég alá! –, Anikó fogta a párnát, kilopta neki! Vitte, oszt tette a feje alá, hogy ne a fõdön legyík az apja feje! Utánna meg odaült mellé oszt nízte, nehogy ahogy alszik, a bika a tátott szájába menjík! Ott virrasztolta!

No hát én ugye megértettem, hogy nem csak az én gyerekem, hanem az apjáé is. Megértettem, hogy hiába rossz az uram, a gyerek csak szereti -hát apja neki! Jó: szereti az apját is, szeret engemet is. Gondótam: maj ha nagyok lesznek, megértik, míllyen ember az apjok. De hiába értette meg oszt Anikó, azután is csak imádta az apját! Hiába rossz ember vót – IMÁDTA! Jó van na, szeressítek egymást, bánom én?! Ászt szerette a Laci is Anikót. Mer az û rosszasága annyi vót csak, hogy ivott, rízszeges vót a vígtelensígig – de a gyerekit szerette azír, a gyerekit meg nem sírtette as soha!

Én úgy tartottam az uramat, mint egy kis szaros gyereket. Av vót û nekem, a hülye gyerekem! Mer pízt û soha nem adott, mégis én etettem üt is!

Hát má nem tehettem, hogy fõzök, eszek, meg a család eszik, û meg csak nízze! Ha megpróbáltam neki nem anni, anyám szólt rám:

– Fiam, he – aszondia –, nem adol a Lacinak enni? Nem adol neki fiam? Szedjíl má neki is! Vagy szedek én neki!

– Jó van – mondom –, szedjík anyám – – Em meg ORDÍÍtott, Anikó: – ADJA APÁMNAK IS ENNI!! Adja neki is, hogy tegye belíd a faszát! – na. Hát akkor próbáltam vóna nem anni neki!

Alig ett különben. Amit û ett, ídes-kevís vót az. Mer csak inni szeretett mindég az én uram —

Margit néni, Piroska néni, a testvírem Gyurka, Ferus, meg az anyóssá, a Vírcse – mindég ezekkel jártam tippanozni, mer RETtenetes sokat lehetett nevetni nekik!

Elindultunk tippant szedni! Egerbaktára – hát Abonba át kellett szállni. De annyira ismertek má minket a vasutasok, hogy egyfolytába mindég csak bolonddá tettek bennünket! Gyön a vasutas, kiabál:

– Eger fele beszál-LAAS!

– Jaj, jaj – ugrálnak fel mind –, mellyik vonat, mellyik vonat?!

– Balrul az elsõ! De szaladjanak – aszondja a vasutas –, mer indul!

– Jajj istenem!! – a Vírcse. – Hun van mán ez a Ferus?! Biztos kiment pisilni! Most lemaradunk!! Ferús, Ferús! Af fene egye le azt a pici faszát, hogy ípp most hugyozik! – mer csíra vót a Ferus, a Vírcsínek a veje: inkább az embereket szerette, nem az asszonyokat.

Gyön oszt Ferus.

– Ferús, Ferús! – a Vírcse, a vejinek. – Te mindég csak pisilsz! azt akarod hogy lemaradjunk a vonatrul?!

Szaladtunk oszt, hamar fel a vonatra! A Margit néni meg mindég köcsögbe hozta a zsírt – ahogy másznánk felfele a vonatra, elejtette a pakkját, SZÍJJELment a köcsög zsír!

– Af fene meg ne egye, oda a zsír! Na nem baj, csak hamar, hamar!

Fenn ülünk má. Ezek még mindég a Margit néni köcsöginek örülnek – gyön egy kalauz:

– Magok hová utaznak?

– Egerbaktára tippant szedni!

– Na szálljanak le akkor, de gyorsan, mer ez Hatvanba megy! De mán indul is!

– Jaj, jaj, fussunk, szaladjunk!

De a Piroska néni meg nem akar ám leszállni!

– Mindegy má akar hova – aszondja –, vonat, vonat! Hagy vigyík amerre lát!

Alig lehetett rábeszílni!

Na hamar át a másik vonatra! Akkor meg a kenyérit vesztette el a Margit néni! Kiesett neki a pakkjábul – mer mindég úgy vót a hátaliója, hogy csak félig-meddig bekötve! Úgy hozták utánnunk a Margit néni kenyérit a magyarok!

– Tessík má megmondani, hova megy ez a vonat? – de megkérdeztük akkor má EZERTÜL! Má nem akartuk elhinni senkinek hogy Egerbe!

Megindul a vonat. Nagyot ránt! A Vírcsínek a kenyere a csomagtartóbul ZSUPSZ a fejire! Elharapta a Vírcse a nyelvit is, még vírzett is neki!

– Kié ez a kenyír, hogy a fekete fene egye el a torkát!! – fõdhöverte a kenyeret, rá is taposott, bele is rúgott, hogy a bélé is kihullott a kenyírnek! Senki nem mondta neki hogy az üvé! Csak nevettük mind!

Hát SZÍNHÁZ vót ezekkel utazni!

Megérkeztünk Egerbe – megyünk a buszho. A busz meg nem vesz fel! Amír nagy pakkunk van! Na most mit csináljunk? Menjünk gyalog? Tizen nyóc kilaméter! Na gyerünk!

Megyünk —

Van ott Eger szélibe egy nagy kert. Ott dógoznak a magyarok. Öntözik a vetemínt. Meglássák hogy ott megyünk – elkezdenek KÁArogni! KÁAR, KÁAR! Persze erre mink is: baszattuk ûket apjokkal, anyjokkal, tesvírökkel, minden! Egyszer oszt: RÁNK a slagot! ÖMLIK a víz! Margit néni a meztelen seggit tartotta nekik – ÚGY lemosatták, hogy abba egy CSEPP száraz nem maradt! A mi Gyurkánk lefeküdt az útra, ott hempergett, annyira nevette!

Mindég mikor tippantszedni mentünk, vittünk magunkkal egísz kenyeret, zsírt, meg legtöbb sütött még az útra egy nagy kerek, lapos tisztát, úgy hittük: sovány – vittük azt is. Hozott Margit néni is, Piroska néni is, a Vírcse is, meg én is vittem. Este persze nem vót lámpa, gyútottunk kis tüzet az erdõszílen, melléültünk, tördeltük a sovánt, eszegettük, beszílgettünk – oszt el is aludtunk rajta, úgy ícakáztunk. A Gyurka meg kinízte, hogy a Piroska néninek a pakkjába ott a nagy kerek sován – kilopta belûle, odatett a hellyire egy nagy kerek száraz tehínszart. Gyött az ideje, kezdtünk mind enni. A Piroska néni is, a setítbe, ahogy szokta: csak úgy a pakkjábul tördelte, oszt ette suttyomba.

– Jaaj, te, Margit! – aszondja egyszer. – De rossz most ez a sovány!

– Rossz? Én nem tudom, te tudod! Ollyan amíllyet sütöttíl!

– Julis, he! Kóstold má meg, mitül íllyen rossz e!

– Hagyjon engem – mondom –, én eszem a magamét! Ne egye ha nem jó!

– Kóstold má meg Margit, kóstold te meg! Letört neki egy darabot, odaadta. Rágta akkor

Margit néni is, figyelte az ízit nagy savanyú kíp-pel – egyszercsak felkiabál:

– PIROS-KAA! Tegye belíd apád! Tehínszart eszel, meg énvelem is tehínszart etetel!

– Jaaj, ki csinálta, ki tette?! – jajgatott a Piroska néni, mintha a haját típník! – Biztos a Gyurka, látom hogy a Gyurka! – mer ott vergõdött a Gyurka a fõdön, úgy nevette Piroska nénit hogy maj meg fulladt nevettibe!

Magyarázta oszt a Gyurka a Piroska néninek, hogy nem û vót, hogy csuda törtínt: tehinszarnak vált a sovánnyá – –

De úgy nevettem én is, hogy aszittem sose látom meg a reggelt!

Na így múlattunk. Így éltünk ezelõtt – –

Egyszer meg mi törtínt!

Ó Szûz Máriám, akkor meggazdulhattam vóna!

Csak av vót a baj, hogy énnekem soha se kellett a másé.

Füreden vótam, vásárba. Mer ócskáztam akkoriba. De elõbb gyöttem el a vásárbul mint a többi – hát micsináljak!: elõbb eladtam mindenemet mint Rózsiék, sokkal elõbb, most akkor várjak még fél napot ezekre a maflákra? A fene aki megette! – fogtam magam, elgyöttem egyedül! Na így utaztam hazafele egymagam.

Felülök a vonatra. Megy a vonat. De egyedül ültem az egísz vonatkocsiba – ugye még tartott a vásár, nem utazott még el senki, csak én.

Megy a vonat! Egyszercsak! gyön, szaladva – de ROHANVA! – egy fiatal ember! Mint akit zavarnak! Rohan vígig a vonaton!

Oszt ahogy elrohan mellettem, idelük nekem eggy EKKORA nagy aktatáskát!

– Tedd el! – aszondja. – HAMAR tedd el! Felessek leszünk!!

De má rohant vóna tovább!

– VIGYED INNEN!! – mondom neki, oszt ellüktem a táskát. De minthogyha döglött macskát dobott vóna az ölembe! – Viszed el?! – mondom. – Én nem leszek felessed, eredj innét!

Felkapta, ászt szaladt vele tovább.

De mán a következõ kocsiba utólértík a nyomozók! Megfogták a fiatalembert, a táskát elvet-tík tûle, a kézire rácsukták a bilincset – –

De jó nagy, nehíz táska vót az! A jóisten tudja, mennyi píz lehetett benne! Felibül biztos meg-gazdultam vóna! Én meg ollyan buta vótam, hogy nekem nem kellett. Nem, hát nekem soha se kellett a másé!

– Vigyed elûlem! AZONNAL vigyed!! Mer énnekem NEM KELL!! – oszt akkor szaladt vele tovább, oszt elfogták, oszt a nyomozóké lett a rengetegsok píz. Bezon.

Elmentünk egyszer tippant szedni. Többen mentünk, kocsival. Anyám

gyött, Marcsa néném, Rebeka néném, én, János bátyám – av vót a kocsis.

Én elszundítottam a kocsin. János bátyám meg ollyan zsiván vót! Hogy amit meglátott a két szeme, azt nemigen hattá ott a két keze! illyen vót, na. De én nem is tudtam hogy ü mit cselekszik, én aludtam! Én csak arra lettem figyelmes, hogy valaki kiabál:

– Szállj le! – Marcsa nénémnek. – Szállj le, mer lerúglak!!

Felébredek – hát, csendõrök!

– Szeretnéd csak, hogyha lerúghatnád! – mondom neki.

– Mit gondolsz te – aszondja a csendõr –, hogy le mersz engem tegezni?!

– Hát te azt az öregasszont?! – mondom. – Míllyen jogon tegezed le, megbasztad?! Mikor ittad meg a picsája levit?!

– Ne tegezz te, mer leverem rúllad azt a fekete búrt!! – De orDÍÍT!

– Levernéd – mondom –, ha mernéd!

– Tudod kivel beszílsz?!

– Tudom – mondom –, jól tudom! Tik vótatok, akik a múlt héten bevittétek a két cigánjánt, szüzek vótak, oszt megbasztátok ûket, úgy engedtétek ki ûket! Tudom nagyon! De – mondom – énhozzám nem mersz nyúlni, mer én bizon levetkeztetlek!

Hát ténleg nem mertek hozzám nyúlni! De a kocsiho se – nem mertík kutatni!

– Na menjetek a francba! – aszondja a csendõr.

Csak mikor má túl vótunk rajtok, mondja az anyám:

– János bátyád meg ellopta a sok tengerit! Teli van a kocsiderík tengerivel!

– Héé, álljunk meg!

Odamentem János bátyámho, pofonvágtam – de TELjes TISZta erõmbül!

– Az anyádnak azt a betyár kurva úristenit! -mondom neki. – Hát jól megjártuk vóna a csendõrökkel, hogyha megkutatnak minket! Letartóztattak vóna mindõnket a tengeriér!

Hiába na: János bátyám mán íllyen vót. De nem szerettem pedig az íllyet! Én mindég nagyon haragudtam arra, aki lop! Mer kírjen! Ha kap, jó, ha nem kap, menjík a fenébe! Én nagyon haragudtam az íllyenír! De János bátyám, az hiába, az lopós vót. Nem az hogy rászorult vóna, mer úgy vót az mint akarmellyik magyar ember, mindene megvót annak – oszt mégis! Aszondják, minden családba kell egy rossznak lenni -hát igaz; János bátyámék kilencen vótak teství-rek, na abba vót kurva is, vót zsivány is – mer János bátyám av vót!

Pedig míllyen szíp ember vót! Ollyan vót mint egy magyar ember – azúta se láttam ollyan szíp embert mint a vót, ollyan szíp magyar embert! Aszondta a doktor is:

– Ritkaság, amíllyen szíp magyar ember ez!

– Az – mondom. – Nekem nagybátyám! Aszondja a doktor: – Ne mondja! Nem hiszem!

– Higgye pedig, mer igaz: nagybátyám! Mondta oszt a jánya is, mert ott vót ípp, mondta az is a doktornak:

– Igen, igaz, nagybánya, mer mink meg onokatesvírek vagyunk!

Az igaz, hogy csak negyedrísz cigán vót János bátyám; az anyja félcigány asszon vót, Ruha Juliánná, de az apja tiszta magyar ember, Ordas András nevû. De haj de szíp öregember vót! HÓfehír haja, hozzá az a drága piros teü arca -ollyan szíp üdõs embert azúta se láttam! Csak nízte a doktor, gyönyörködött benne.

– Na – mondom –, mit szól az öreghe?

– Ritkán lehet íllyet látni! – aszondja.

– Még a mesébe is ritkaság! – mondom. – Ollyan szíp, hogy az kibeszílhetetlen!

Csak közbe meg hiába: mer lopós vót János bátyám. Nyugodjon!

Minden féle cigányok vannak! Mer cigánba is van sokféle!

Ott vót a Ferenc, például. Am meg lusta vót! Ajaj!

Bátyám vót a Ferenc, nem idegenyem vót – már hogy rokon; mer nállunk ha rokon, akkor már úgy mondjuk rá hogy „bátyám”.

Egy CSEPP kis ember! De dógozni egy CSEPPET se szeretett. Elállt egyszer aratásba marikverõnek – hát rávitte az íság! Vitte magával a Terust is, a felesígit. Elsõ nap reggel kivitte ükét a gazda a tanyára:

– Na Ferenc fiam! – aszondja a gazda. – Reggelizzünk, oszt utánna csináljuk!

Megreggeliztek akkor. De szegínyek vótak a Ferencík borzasztó, ki vót íhezve a Ferenc!

– Gazduram – aszondja a reggeli vígin –, együk má meg a dílt is!

– Együk Ferenc! Egyed ha éhes vagy fiam! Megette akkor az ebídet is Ferenc.

– Na Ferenc, mehetünk?

– Gazduram! – aszondja Ferenc. – Együk meg a vacsorát is!

– Hát íllyen íhes vagy fiam? – aszondja a gazda. – Jó van, hát ott az ítél, egyél amennyi beléd fér!

Jól bevacsorált Ferenc! Amikor oszt má nem fírt belé semmi, nem bírt többet enni má egy falattal se, mondja neki megin a gazda:

– Na Ferenc! Gyerünk!

– Na hallod, ez a magyar! – aszondja a Ferenc a felesíginek, a Terusnak. – Még alig süt a nap, ászt csak hajrá, hajrá!

Megkereste a templomtornyot a fák közt, oszt indult hazafele! A Terus

meg utánna!

De azír a Jízus is szerette a cigánt!

Mer azír hogy a cigány ellopta a szeget.

Mikor a Jízust elfogták a zsidók, oszt vittík hogy kifeszittik, úgy terveztík hogy nígyfele fe-szítettík vóna a kereszten. Oszt a cigán nagyon megsajnálta a Jízust, hogy most nígyfele feszittik. Oszt ellopta a nígy közzül az eggyik szeget, eldugta a gatyakorcába. De majdnem elkapták írté! Keresik a szeget – nincs! Szíjjelníznek – meglássák ám a cigánt!

– Cigán! Megállj! Te loptad el a szeget! Megíjjedt a cigány! Aszondta rá nagy hirtelen:

– Idesanyámat bassam síjjel, ha hozzsá-nyútam!

A Jízus meg erre felnízett az ígre, ászt aszondta:

– Uram isten, atyám! Engedd hogy ne fogja a cigánt az átok!

Így azután csak három szegre bírták feszitteni a Jízust. Mer a negyedik szeg ott vót a cigánnak a gatyakorcába. Az átok meg mindörökre el lett türülve. Mer a Jízus eltürültette. Azuta nem is fog cigányon az átok!

Csak azír ezt nem lehet biztosra tûnni, hogy nem fog. Nem biztos ez se egísszen! Úgyhogy azír cigány a gyerekire sose mond átkot. Én is: filtern vóna aszondani rajok, hogy „a rák egyik meg”, mer háthogyha mégis valóra válik! SOHA SEMMI átkot én a gyerekemre nem mertem mondani! Inkább baszattam apjával, tesvírivel -hát azt úgyis tudtam hogy lehetetlen, az úgyse lesz meg! De átkozni sose mertem. Mer eltürülte a Jizus, eltürülte – de isten tudja azír – –

Sok magyar azt kipzeli: cigány, az cigány! Oszt így összetesznek minket magyarcigányokat az olácigánnyal. Nahát ezír oszt VÍGTELEN tudok haragunni! Mer ezt mink KIKÍRJÜK MAGUNKNAK! Mer az olácigányok nem miköz-zínk valók! Azok lopnak, zsarolnak, gyilkolnak, ölik az asszont! Cigán meg cigán közt JAJ de nagy különbsíg van! Mer az olácigány az OLÁ-CIGÁNY, a muzsikuscigán meg MUZSIKUS-CIGÁNY! A kétféle cigánba más az érzís, más a gusztus, más az íletük, más a tervük nekik -csak ezt a magyarok nem bírják felfogni!

Amikor kisján vótam, engem ha csak megláttak a Papucsnak a j anyával beszílgetni – de ha csak SZÓLTUNK egymásnak! –, má úgy elvert anyám hogy csuda!

– Még az olácigányokkal barátkozol, te!! Össze TÖRLEK!!

Vótak rígen is szíp olácigány jányok, hát elíg szíp vót nímellyik. Oszt apám egyszer elõhozott eggyet, oszt el akarta venni. A Bozsát – mer ollyan szíp vót! Aszondta akkor nagyanyám apámnak:

– Jó van – aszondja –, elveheted. Elveheted, az anyád kurva úristenit, de ide akkor nem taposod be többé a labodát! Meg apáddal se jársz többet egy

bandába! Lenízetníl minket, avval az aljassal?!

Úgyhogy oszt nem is lett a dologbul semmi, hagyta apám a Bozsát, akar míllyen szíp is vót.

Vót egyszer eggy eset. Oda vótunk Hajdu-hadházon tippant szedni. Ott vagyunk benn az erdõbe. Oszt vótak arra olácigányok is, kijártak ûk is csalántot szedni. Én beszíltem is vélek – habár tán nem kelletett vóna. Öten, hatan, meg tán TÍZEN is vótak!

– Na – mondom nekik –, rágyútotok? Kell cigi?

– Júúj lelkem! Egyem meg a szívedet! -kapkodták elfelé, oszt vígé is vót egybül a pakli cigerettának.

No, szedjük ott az erdõn a tippant – egyszer csak: halljuk ám a nagy sivalkodást! Meg gyön szaladva a barátném, az Etus!:

– Jaj, jaj, az olácigányok verekennek, ÖLIK egymást!

– Gyerünk mán oda – mondom –, hát mégis, hát cigányok vagyunk azír mink is, hát – –

– Jó Istenem – aszondja az Etus –, ne menj má oda, hát tígedet is megölnek!

Odamegyek – hát látom ám: az olácigány asszonbul ÖMLIK a vir! Az ura levágta a csécsit neki.

Én azír odamentem, meg gyött azír az Etus is utánnam. Odamegyek:

– Óó – mondom –, Szûz Máriám, mit csinátok lelkem! Hát megölitek egymást? Egymás vírit isszátok?

– Ne beszílj itt – aszondja az olácigány ember –, mer belédnyomom ezt a kést!

És ha tovább beszíltem vóna, belém is nyomja!

Mit tudom én mit csinált az az asszon, vagy mit nem csinált – csak elíg ah hozzá hogy az ura levágta a csecsit neki! Na. Hát van közöttünk íllyesmi?! Miközöttünk, magyarcigánba íllyesmirül SZÓ SE LEHET!

Hát EKKORA különbsíg van a kétfajta cigán közt! Mer mink má kikászálódtunk az aljassabbak közzül, amennyire csak lehetett mink kiemelkedtünk! Mer minekünk több eszünk vöt mint amazoknak! Ûk meg ottmaradtak, a mocsokba. Úgyhogy mink az olácigányokkal EGGYÁTALJÁN nem is barátkozunk, nem is szóllunk mink ükhozzájok! Mer azok olácigányok! Még ha MILIÁRDOS eggy olácigány, akkor is: OLÁCIGÁNY! Minket ûk nem érdekelnek, minket ûk hidegen hagynak! Úgyhogy mink KIKÍRJÜK MAGUNKNAK az olácigányokat!

Ettül függetlenül: cigán vagyok – én nem is tagadom. Meg nem is szígyellem én azt! Mer av vagyok: MUZSIKUSCIGÁNY!

Még ha valaki megszólít is, hogy aszondja – Hallja maga cigányasszony, gyöjjík csak – –

– Tessík – mondom rá –, itt vagyok! Mer nem SÉRT ez engem!

Csak viszont má amikor ÚGY mondja valaki! Hogy benne van az a CSÚFOLSÁG, az a GÚNY!

– Na, CIGÁNYasszony – –

Na akkor ászt én is mondom neki rögtön! Akkor ahogy csak a szájamon kigyön, mondom! De CSÚNYÁN ám!

Sokat szenvedtem én az íletembe, de NAGYON sokat. Amikor HÚSZ kilamétert gyalogoltam a hát tippannal, EGYMAGÁMBA az úton hazáig! Hogy AKKORA csomó tippan vót a hátamon: nem mertem letenni, mer filtem hogy akkor nem bírom többet felvenni! Úgy szoktam: felhajintottam a vállamra magam – de nem mindig sikerült. Mer elestem vele, ollyan nehíz vót!

Karcagi határba jártam má vele, nem sok út vót má hazáig – de hiába, nem bírtam má, ledobtam magamrul. Pihentem kicsit. Utánna meg oszt várhattam hogy gyöjjík valaki biciklivel, hogy visszasegítse a hátamra.

– Tessík szíves lenni má felanni a csomagomat!

– Mi e, Julis néni? – mer ismert a biciklis ember, hát karcagi vót, persze hogy ismert.

– Tippan – mondom –, hogy rohadt vóna ki a tüve is!

– Jó nehíz! – aszondja a magyar ember. – Hát Laci bácsi? Mé nem az cipeli?

– Laci bácsi? Laci bácsi megbaszta az anyját! – mondom a fiatalembernek.

– Oszt csakugyan megbaszta vóna? – aszondja.

– Hát CSAKUGYAN megbaszta! – mondom. – CSAKUGYAN!

Meg most is mondom: hogy bassza most is, ahun van! Mer sokat, de RENGETEGET szenvedtem, ûmiatta, ühelyette! Oszt ezír mondom még most is, hogy a FENE azt a fõdet is megegye, ahun a sírjába fekszik! A sírja födjit is, a csontjával eggyütt!

Aratni egyszer vótam, egy nyárba csak. Háború alatt – kínszerítve vótam, mer nem vót mit enni máskípp!

De akkor utánna letírgyepeltem ászt felfogadtam, hogy többet SOHA meg nem próbálom! Hogy én még egyszer KÖZELIBE se megyek aratásnak!

– Felfogadom neked te Jóisten! Ha csakugyan ott vagy az ígbe, és uralkodói! Felfogadom, hogy még a GYErekem GYErekinek a GYErekinek is meghagyom, hogy aratni SOHA ne menjík!

Nem is mentem többet. Mer nem is igazságos! Mer aki elvetette, az arassa is le! De tényleg: hát az a magyar ember, az a paraszt, az arra született, az hozzá van szokva ahho a napho is, meg a nagy erõs munkáho, hát annak való az aratás! Nem énnekem!

Pedig a vályogvetís se kutya! Mégis azt kibírtam! Meg elõtte évbe vótam hat hétig gépníl, csípeltünk – fel se vettem! De a marikveríst az ellensígemnek se adja az Isten! Hajnaltul estig azon a TÛZÕ napon, csurog rúllam a víz, az a gaz kiveri az ember janyának lábát, karját kípit, picsáját, mindenit, a derekam nincs is má mer nem írzem, jaaj – enné má as se rosszabb ha korbácsolnak! Em má avval határos!

De vót oszt rajtunk még ollyan üdõ is, hogy íhezís vót. Háború alatt – hát nem vót mit enni, EGGYÁTALJÁN! Hogy csak jártuk kinn a fõdeket, oszt ha megláttuk a kinnhagyott ídes-káposztát, megrohantuk, típtük ki oszt ettük! Vagy a sárgarípát! Av vót a kincs! Hogy a nehízsíg bennünk vót írté, hogy csak tanálnánk má valahun egy szál fagyott sárgarípát! Kapartuk ki körömmel a fõdbül, oszt tömtük a szánkba! Bezon vót íllyen üdõszak is a szegínsígre!

Én azír nem hiszem hogy van Isten: mer OLLYAN gazdagokat teremtett, meg OLLYAN szegínyeket, hogy az kibeszílhetetlen! Ollyan szegínyeket, hogy a kény írnek még a színit se látták! Közbe az urak, azok meg ílnek!

Elíg szegínsíget kipróbáltam én az íletbe, meg ípp eleget láttam! Hát minállunk valamikor még a magyar gyerekek is eljártak kíregetni! Ugyan úgy mint a cigány! Mer akkora vót a szegínsíg! Hát van ember aki nem bír annyit szerezni mint a másik, ha sok gyereke van, má nem bír annyit – akkor az dögöljön meg íhen? Pedig ide jutottak sokan! Hogy bejártak a gyerekik a városra, gazdákho, kíregettek: kaptak kis kenyeret, kis szalonnát – mégis ettek valamit, nem korgott úgy a hasuk – – ílet vót ez? Isten adta ezt?! Áá! Na ezír nem hiszem el hogy van Isten!

Én ha Isten lettem vóna, úgy osztottam vóna be: eggyenlõn! Hogy minden embernek adtam vóna kellemes, jó íletet! Egyformán mindnek! Hát nem ollyan eggyik ember mint a másik?! Nem ugyan úgy írdemli a jót?!

Mer rossz az ísíg, nagyon rossz! Amikor az ember nem tud mit tenni a szájába! De rossz az! Nem ír az semmit! Mer akkor úgy egyébnek se bír örülni az ember. Apám mondta mindég: „Szar a pina kény ír nélkül!” De igaz is! Mer nem esik jól a szerelem se, ha üres a has!

Énszerintem Lenin lett vóna jó Istennek! De ezt megmondtam egyszer egy papnak is! Én megmondtam neki!

– Tisztelendõ úr – mondom –, ide hallgasson! Tudja ki lett vóna jó Istennek?

– Kicsoda?

– Lenin!

– Mir? – aszondja.

– Mer – mondom – az azt akarta hogy eggyik ember ne legyík több mint a másik! Azt akarta hogy eggyik ember ne legyík miliárdos, a másik meg ne

haljík íhen!

– Lenin, Lenin – aszondja a pap –, hagyja má a Lenint! Tudja maga, ki vót a világon az elsõ komunista?

– Ki vót? – mondom.

– Jízus! – aszondja a pap. – Bezon hogy Jízus! Hát az nem azt akarta, hogy eggyik ember annyi legyík mint a másik?!

– Jó van – mondom –, ebbe meg magának van igaza!

Gyöttek akkor a nímet üdõk. Elgyött még annak is az üdéje hogy táborokba hurcolták a cigánságot.

De MÍR haragudtak ezek a nímetek annyira a cigánra?! Ezt nem tudom megérteni! Mer jó, aszondták: nem szeretnek dógozni a cigányok. Hogy spekulántok! Hogy amék nem lop, az Spekulant, oszt mind csak ebbül ílnek! De hát hogy ezír KIIRTANI ûket?! Meg a zsidókat is! Tán azír hogy több eszünk vót mint ûnekik, ezír akartak elpusztítani minket?

Mocskos disznók vótak a nímetek! Nade nem is szidom ûket – mer a magyarok még rosszabbak vótak, még hamissabbak! Mer az a nímet hunnan tudta vóna hogy én a világon vagyok? De ám a magyarok tudták! Oszt beadták a nívsort a nímeteknek! Hogy azok csak szólígatták a neveket a papirosrul, hogy na Gyurka, Gyula, Dezsõ, Lajos, gyerünk!

Ha elszökött? Hát elszökött! Mer el lehetett szökni! De másnap oszt mentek ám írté! Megkerestík akarhun vót is, mer a magyarok tudták hun keressík! Megtanálták – akkor oszt az Isten irgalmazzík neki!

Úgyhogy szóval a magyarok még rosszabbak vótak mint a nímetek. Mer amék magyart megtettík parancsnoknak, az oszt megbaszta vóna az anyjának a száját is! Na ugye mit is lehetett vóna várni a buta parasztoktul – –

Engemet még nem vittek el egyellõre, mer Anikóm kicsi vót. De a Lacit elvittík. Bandi bátyámat nem vihettík, mer az katona vót, hát azt nem bírták vinni – de Gyurkát elvittík, meg hát mind az embereket elvittík – de még öregasszont is vittek! Elhajtották ûket Madaras mellé, ahun most a reptér van, oda lettek beterelve táborba. Cukorrípát eggyeltek, meg kapáltak, meg em meg a, dógoztak. De úgy ám hogy felkeltettík ûket három órakor, oszt nígy-kor má mars dógozni! Míg a nap az igen vót! Fõzni meg nem lehetett, mer este mikor lement a nap, bementek, de tüzet gyútani nemszabad vót ám, mer hogy légvídelmi van! Hogy gyönnek az ellensíges repüllök oszt meglássák ükét! Hogy szegín csórók egísz héten nem ettek fõtt ítélt! Kenyeret, szalonnát kaptak, sokat is, annyi szalonnát kaptak hogy még adogatták is a dróton kifele minekünk, meg kaptak klumprit is – de hiába, megbaszhatták a klumprit, ha megfõzni nemszabad vót! Csak dógoztak egy folytába, ítlen, oszt még pízt se kaptak a munkájokra!

Ha oszt szólt valamellyik, követelte a jogát: kikötöttík a fáho! Mer

panaszkodtak ugye, hogy hát egísz héten nem bír fõzni az ember egy kis ítélt, hogy kenyír-szalonna van reggel-dílbe-este, hát kiszakad az embernek a gyomra – igee-en?? KIKÖTÖTTÍK! Felhúzták a fára, otthatták amíg el nem ájult! Amikor elájult, szembelocsolták egy veder vízzel – magáhotért: MEGIN felhúzták! Bezon! Nímetek, meg magyar katonák, meg csendőrök!

– Mit akartok, tetves cigányok! Esztek-isztok itt, semmire nincs gondotok, jó dogotok van! Hát akkor csendbe maradjatok! Pízt maj kaptok utólag! Nem szerettek dógozni, mi?! Ez a baj jótok tinektek!

Oszt soha se láttak a munkájukér két fillért se szegínyek. Hogy csak dógoztak, csak dógoztak, a gyomruk meg csikart! Nem bírta, elszökött? Nem leltík? As se baj! Vittík akkor apját-anyját ühelyette!

Vót oszt ollyan is hogy bikát ettek. A Bohóc, am megette a bikát! Mer a Piszeóru csak fõzött eggyik este. Elbúttak, oszt a bokrok alatt gyútottak kicsi tüzet, azon megfõztík azt a kis klumprit vagy mit – leborította a Pisze! De leesett a fedõ rúlla. Ászt a setítbe beleugrott a bika, ászt megfõtt!

Esznek ott nagy csendbe – egyszercsak aszondja a Bohóc:

– Te Piszeóru asszon! HÚÚST is tettíl bele?? Fõztíl HÚÚST is?!

– ÉÉN, HÚÚST?! Hogy fõztem vóna?! Mibül fõztem vóna?!

– Akkor micsoda hús van ebbe?! Nízzük meg, gyútsatok má gyufát!

Megnízik – hát BÍKA! Bikát rágott a Bohóc!

Íllyenek mentek ott!

Ahogy oszt vígé lett ennek a tábornak, lett helyette egy másik. Onadrára vitték akkor meg az embereket, vagy Óradnára, vagy mi az istennek mondták azt a hellyet. Lacit is vittík, Gyurka bátyámat, Lajos bátyámat, Gyula bátyámat.

Na, hát Gyula bátyámat ott vertík agyon. A magyar csendõr! Amír valamit nemjól csinált, vagy tudomisén! De jó van, akar mit tett, akkor is: hát agyon kell ütni eggy embert?! AGYONÜTÖTT! A puska tussával jól agyonra vertík! Szíven vágták, hogy nem kapott levegőt meg vírt hánt – meghalt harmannapra.

Na íllyenek mentek akkoriba! Egísz amíg csak be nem gyöttek az oroszok!

Megszûnt ez a tábor is – hazagyött akkor a táborbul Laci is, az uram.

Oszt hozott nekem onnand egy cse embert. Elhozta magával, mer nem tudott hazamenni a cse ember – hát háború vót még. Tartottam akkor azt is vagy fél évig. Benediknek hittak.

De az is míllyen mulya vót! Csak ült egísz nap, nem csinált semmit, hallgatott – odavittem oszt neki egy nõt. Egy rossz nõt.

– Róza – mondom a jannak –, feküdj le a Benedikkel. Mer ollyan csendbe van, fílek még megbolondul itt nekem!

Le is feküdt vóna vele a Róza – csak annak meg nem kellett. Aszondta, ûtet ne sírtsem meg evvel. Hogy û nem fogja megcsalni a felesígit egy rossz nõvel.

– Hülye – mondom neki. – Hülye vagy. Elment oszt haza Benedik – –

A cigánságra av vót a nagy szerencse, hogy begyöttek az oroszok.

Hát máskípp má összeszedtek vóna minket is, ászt ki tudja mit csináták vóna velünk! Gázkamrába tettek vóna bennünket, vagy meglü-võdöztek vóna minket! Ahogy má csináták is másutt, hogy odaállították a cigánságot, ászt a partrul belelüvõdöztík a Dunába! Meg megásatták a saját sírj okát, ászt abba lüvõdöztík ûket! Ha akkor nem gyöttek vóna az oroszok, mind erre jutottunk vóna!

Az oroszok ahogy begyöttek, megváltozott minden. Az oroszok, azok IMÁDTÁK a gyerekeket! „Malinki, malinki, gyere ide!" Meg a cigányokat! „Cigánka, cigánka!" Én szeretem az oroszokat!

A nímetekét meg utáltam mindig! Hát mir törnek eggy ember íletire?! Hát ha ember, ha született: hagy küszködjík, hagy íljen a is!

Az oroszokat szeretem. Az oroszok sok jót csinátak itt! Hát meg lehet nízni: nállunk Karcagon is gyönyörû lakások lettek ípítve a nagycsaládosoknak! Vagy a tanács vett lakásokat, azokba tettík be a cigán családokat! Adtak szíp házakat, lehetett venni bele ótépére bútort, tévét, mindent! Akinek sok családja van, jó helyre el lesz hellyezve, keresõ hellyekre, ahun munkája sincs jóformán, csak keres – hát most boldogul a níp! Most mindenki boldogul, aki rendes-becsületes! Úgyhogy én szeretem nagyon az oroszokat!

Begyöttek az oroszok – utánna ászt ment eggy ideig a zabrálás.

De én minden nap mentem! Alig gyõztem hazahordani, annyi mindent zabráltam!

Úgy ment ez: ott vótak az üzletek, lakások, a gazdájok elmenekült az oroszoktul, otthagyott mindent, akkor a magyarok feltörtík az üzletet, lakást – hát még vót úgy is hogy nímellyik helyt cigányok! – na akkor oszt lehetett menni zabrálni.

En mindég az ennivalón kapkodtam! Lisztet, csokoládét, grízt, paprikát, zsírt, klumprit, MINDENT hordtam én! Ruhát nem annyira – ílelmet! Meg babákat – Anikó akkor vót kicsi –, mackókat, rengeteget! Petróliumot – hát avval világítottunk –, meg temérdek gyertyát! Hát szóval MINDENT, ami csak vót!

Persze csapatba mentünk. Gyön egyszer a Cicis Eszter, aszondja nekem:

– Megyek én is veled!

– Énvelem nem jössz! – mondom. – Nagyon mulya vagy, tígedet nem viszlek!

A Vércsível mentem akkor. Na û nem vót mulya – ûvele más vót. Bemegyünk egy ház-ho – ANNYI ruha vót ott a szekrínybe, egy kazalra való! Odaáll a Vírcse a szekrínyhe, aszondja:

– Ide hallgass! – nekem! – Te ne gyere ide! Ezt itt mind az enyim!

– Igazán? – mondom.

– Igazán!

Ott állt a sifony elõtt – meglüktem kicsit, elbuktattam, BELEESETT a szekrínybe! Én meg fogtam, akasztgattam lefele a ruhákat, vittem az egísszet!

Mentem akkor utánna a Cicis Eszterrel. Megyünk egy botba. Ott meg az Etust taláItuk!

– He, mit csinász it?

– Zabrálok! Gyere tesvír – aszondja –, óó de sok szíp edín van itt!

Összeszedett akkorra már az Etus nagy csomó gyönyörüszíp porcelányokat, egísz háttal! Én csak a zsírt, lisztet vittem onnan is, meg kissebb-nagyobb vájlingokat. Ahogy megyünk kifelé a bótbul, jól megpakolva, hát – repüllõ-gíp!: TU-TU-TU-TU, TU-TU-TU-TU!! – de SZÓRTA kegyetlenül a miazistent, LÛTTE vígig az utat! Úgy megijedt a tesvír, leejtette a hátárul a porcelánedínt! Szerte szíj jel tört mind, szarrá ment az egísz!

– Látod baszd meg, hát minek kell megijedni! Most nem maradt semmid!

– Na, tesvír – aszondja –, nem adol nekem is valamit? Mégis, ne legyek üres kézzel!

– Mit adjak? – mondom. – Lisztem van, zsírom, paprikám, nígy vájling, ha akarod, odaadom felit!

– Azt ne adjad, am má van nekem is. Lisztet má zabráltam rengeteget! – aszondja.

– HUN zabráltad?!

– A Kisújszállási úton feltörtík a péket – aszondja –, ott a rengeteg liszt!

Na alig vártam hogy hazaírj ek, szaladtam a Kisújszállási útra! Jó fél zsák lisztet elhoztam onnand is!

Így ment ez, heteken át, minden nap!

Én az ennivalókon vótam – hát ki vótunk íhezve! Anikóm akkor vót pici, hát kellett is nagyon az ílelem! Vittem rizsát, sót, paprikát, zsírt vittem, faggyút – CSOKOLÁDÉT! CUKROT! KINCS vót az akkor! Az a finom Szent István cukor, ami ezelõtt vót – ÖZÖN sokat hordtam belûle! Meg jóborsot, dobozszám! Hát MINDEN ÁLDOTT NAP mentem zabrálni, HATSZAMRA hordtam haza a rengeteg drága jó ílelmet!

Vót egy nagy bót, feltörve. Odamegyek – má vannak benn jó sokan. Ott az Etus is – tesvír a is: onokatesvír.

– He, tesvír, meggyöttíl, itt vagy? – aszondja.

– Itt vagyok tesvír!

– Gyere, gyere, sokminden van itt! Gyere, még arant is leltek!

Mentem akkor én is be. A fiatalok felmentek a pocokra, dobálták lefele a mindenféle ruhákat – azok nekem nem kellettek. Az ílelemre mentem!

– He, tesvír, nízzed! – aszondja az Etus. – Leltem két nagy kanna sót!

Hínye, ev vóna jó nekem is! SÓ – KINCS! De nem leltem belûle többet… Bemegy az Etus a másik szobába, otthagyja a két kannát – fogtam az eggyiken a fedõt, levettem, elhajintottam! Áthúztam a kannát az én pakkomho! Elloptam tûle! Gyön vissza az Etus, keresi a kannát – NINCS!

– Hallod tes vir! – aszondja. – Nem ellopták az eggyik kannámat?!

– Nízd meg tesvír az enyimet – mondom neki –, ennek nincs fedele, em más mint a tiéd vót, en nem az!

– Aa – aszondja –, nem is mondanám én terád a világír!

Ászt közbe én loptam el tûle – –

Megyek be egyszer egy lakásba – hát kit tanálok ott? Az Imre gyereket. Ül a zongoránál, ászt zongorázik!

– Jól van – mondom neki –, zongorázza, én addig szíjjelnízek! Csak – mondom – ide ne csalogassad a zongorával az oroszokat!

Megyek beljebb, kutatok. Tanáltam oszt a kamrába eltett meggyet, nagy ötliteres üveggel. Kibontom, megkóstolom – hát rumba van eltíve a meggy!

– He, Juliska néném – aszondja az Imre –, meg meri enni? Hátha meg van mírgezve!

– Bolond vagy – mondom neki –, akkor má meghaltam vóna! Mer ittam a levibül is!

Ahogy ott nagyba eszegetem a rumba eltett meggyet, az Imre meg nagyban zongorázik – gyön befele két orosz. Hát becsalta ûket a zongora! Hõõ, hozzáfogtak ott dallani, táncolni! Csuda jókedvük lett!

Lássa ászt az eggyik orosz hogy mit eszek – rögtön elvette tûlem! Lássák persze hogy nincs tûle bajjom – hát akkor nincs mírgezve. Kóstolja, megírzi hogy rumos – NEKI akkor a meggynek mind a kettõ! Egy SZEMET se hattak nekem, nem bírtam egy CSEPPET se hazavinni belûle!

A Rózsival tanálkoztam utánna az utcán, vele mentünk tovább. Megyünk be egy házho – hát, ott a HATALMAS farkaskutya, fekszik a díványon!

– Hûû – mondom a Rózsinak –, na mars kifele! Irínen ugyan nem viszünk semmit se, mer vígünkre jár a farkaskutya, csak nyúljunk valamihe!

Bemegyünk akkor egy másik helyre – ott meg benn vót az ember! Oszt rámfogta a puskát!

– Úgy nyúljatok valamihe, hogy lelüvõdözlek titeket! – aszondja.

– Nem nyúlunk mink sehova! Hagyjon bíkibe, megyünk el!

Mentem akkor tovább, üres kézzel – –

Én jósoltam is az oroszoknak! Mer valahogy híre ment hogy tudok jósolni, ászt gyöttek – de szinte LEFOGTAK, annyira gyöttek rám az oroszok hogy jósoljak nekik!

Kivetem a kártyát, mutatom neki, eggyiket a másik után:

– He – mondom –, látom: meghalt az apád! Igaz? El is temettík, te meg otthon se vótál?

– Igaz, igaz, így van! – aszondja.

Vót velõk egy nõ, aki tudott nímetül meg keveset magyarul is, az segített hogy értsík.

– Meg – mondom – látom: két gyereked van, két kis malinki!

– Igaz, igaz! – de nagyon csudálkoztak ott mind!

– De a zsena – mondom –, a felesíged, am meg mással jojózik?

– Jaaj, lehet hogy a is igaz, igaz lehet a is!

– Jó van – mondom –, ne fílj! Hazamész még!

Persze hamar híre ment, hogy én mindent tudok. Pedig én csak azt mondtam nekik, amit a kártya mutatott! Mer a kártya megmutassa. A cigán kártya! Másmíllyen kártya semmit nem mutat! De a cigán kártya, az mindent!

– Teneked – mondom eggyik orosznak – szomorúságod lessz, mer rossz hírt fogol kapni! Érted?

– Értem, értem – –

– Meg nagyon vigyázza, mer ellensíged van, sok ellensíged, érted?

– Értem – –

– A pínteki nappal kell nagyon vigyázzál – mondom neki –, érted? De ha a pínteki nappal vigyázol, akkor ne fílj, hazamész még! Mer egy szõke nõ nagyon vár terád!

Na persze ugye örültek nagyon!

Csak közbe ûk valahogy aszittík, hogy én ollyan jósnõ vagyok, akinek hatalma van! Úgyhogy már ha megláttak az utcán, gyött mind nekem, oszt rimánkodott, könyörgött, hogy û ne legyík kaput, û ne haljík meg!

– Mit tudok én tenni azír, te bolond?! Hát mit gondolsz te, hogy ki vagyok én?! Én csak azt mondom neked, amit a kártya mutat, a cigán kártya! Mást mit tunník csináni?!

Mer nagyon vallásossak vótak az oroszok, rettentõ istenfílõk vótak! Nem ípp mind, mer láttam ollyat is, hogy megfenyegette a szentkípet, meg belelüvõdözött a szentkípbe gíppuskával – de ettül eltekintve a legtöbbje nagyon hitt, NAGYON fílte az istent!

Alig vót má maradásom, mer EGYFOLYTÁBA gyöttek rám az oroszok! Mind: hogy vessek nekik kártyát! Má nem gyõztem! Próbáltam menekülni

tülök, próbáltam kibújni.

Megmondtam nekik: nem lehet máskor kártyát vetni, csak pinteken! Mer máskor nem ér-vínyes! Megértettík. Gyött oszt a píntek – hát százával! de SZÁZÁVAL gyöttek! Hogy reggel má nem bírtam tülök kigyönni a házbul!

– Jól van na – mondom –, eresszetek ki legalább a vécére! Addig úgyse vetek senkinek, amíg a dogomat el nem vígeztem!

Kiengedtek akkor a vécéig. Meg vissza. De két sorba álltak nekem az úton, én meg ott mentem közípen, minthogyha a parancsnokuk lettem vóna, egy hadvezír! Ki a vécére, meg vissza!

Aszondja eggyik nap az uramnak a tesvirje, a Rózsi:

– Gyere – aszondja –, megyünk zsírt zabrálni! Ott van kinn a rengeteg zsír eggy udvaron!

Mer míg a nímetek vótak, ha vágott valaki, be kelletett szógáltat ni a zsírt. Oszt a paraszt elásta inkább, nagy fa-katulyákba. A bomba meg belevágott! Az udvaron lett egy nagy gü-dör, felfakadt benne a víz – a víz tetejin meg ott úszott a rengeteg zsír! Hideg vót, megfagyott a víz színin, úgy lebegett rajta!

Csak ám õriztík az udvart! Ott állt az orosz a gíppuskával! Megyek oda hozzá:

– He, ruszki szóldat! Zsír! Ott a sok zsír a güdörbe! Viszek belüle!

– Nem zabrálni! – aszondja. Oszt nem enged! Menník befele – visszarángat! – Nem zabrálni!

Hát, evvel nem megyek semmire! Meg kell várni hogy másik orosz legyík ott, hátha majd avval boldogulok! Na úgy is lett: a másik katona má odaengedett a güdörhö.

Két nagy, szíles kaska vót velem – SZÍNIG megszedtem zsírral mind a kettõt!

A tesvírem meg fut az orosztul! Nem mert sehogy odagyönni! Hátha lelüvik!

– Gyere be bolond – mondom neki –, szedjíl magadnak! Látod: nem bánt! Én zabráljak teneked is?!

Nem, ûneki úgy kelletett kivinni az utcára! Vittem oszt neki is, mikor én má teli vótam.

Gyövök haza. Teli zsírral! ípp hogy csak papirossal letakargattuk a kaskát. Szembe meg gyönnek a policárok! Hogy úk most megnízik mit viszünk! Mer mán akkor tilalma vót a zabrálásnak.

Egy magyar asszonnak, a Púpos Gizinek a fia járt arra ípp, magyar gyerek, az mentett meg minket!

– Ne bolondozzatok má – aszondja a policároknak –, hát szegín cigányok ezek! Túlsó Cigánvárosba menekültek ki, most gyönnek haza, hozzák a pakkjokat, azír vannak így megrakva! Hagyjátok má ükét dogokra!

Nem vót igaz: zsírt hoztunk, TELI vótunk zsírral! Oszt elvettík vóna tûlünk mindet! De így elengedtek. Hazavittük a zsírt. Szípen átolvasztottuk, leszedtük a tetejit mer alul fõd vót, leszûrtük – ollyan szíp fehír zsírunk lett hogy csuda!

Feltörtek egy botot, ruhásbótot. De babák is vótak benne, játíkok. Annyi ruha vót ott hogy borzasztó! De én a babákon vótam, azokra mentem. Kihoztam egy csomó babát, alvós babákat, majmot, zsiráfot, mackókat – kigyövök az utcára, hát mindenkinél ÍLLYEN nagy hát ruha van! Letettík, pihentek. A jó mindenit neki! En meg nem hoztam semmit, BABÁKAT hoztam! Pedig de kéne a ruha is!

– He – mondom nekik –, dikhal! Én nem hoztam semmit! Adjatok má eggy-egy darabot! Úgy is marad nektek elíg!

Adtak! Mindeggyik adott eggyet, meg eggyet-eggyet loptam is mindtül! Sorba vettem tülök elfelé, vígig! KÉT nagy háttal vittem haza, egy hát babát, egy hát ruhát! Hogy alig bírtam hazavergõnni! Hazaírtem – jaj de örült mindenki a ruháknak! A babákbul adtam Anikónak – a többit eltettem, eldugtam.

Vissza is mentem oda még akkornap! Hoztam rengeteg pirosittót! pudert! kölniket!

Visszaútba ászt megfogott eggy orosz.

– Mit zabrálni, mit zabrálni?

– Semmit – mondom –, ez neked nem érdekes! Durák vagy, hát a pirosittóval mit akarnál, meg a púderral?! Engedj!

Belenyúl a pakkomba – kihúz egy kölnit. Kinyissa, megszagolja, megissza!

Még íllyet! – összecsaptam a kezemet! A KÖLNIT, MEGINNI!

Elraktam azután a pakkom aljára a kölniket, le a ruhák alá, nehogy hazáig megigyák a ruszkik!

Nehíz vót azír ez a zabrálás, nehíz vót hazajutni is – a policároktul meg az oroszoktul. Leltem egy hellyen egy gramofont. Szíp vót nagyon, ollyan vót hogy nem vót dudája neki, csak egy kis kuffer vót az egísz. De tiszta új! Viszem haza – hát az utcán ahogy megyek, rámszól az orosz:

– Cigánka, idi szuda!

– Mit akarsz?! – mondom. – Ezt nem adom!

– Idi szuda! !

– NEM ADOM, nem érted?! Ezt ÉN leltem, ENYIM!

Összeverekedtem vele! De û vót az erõssebb. Elvette.

Vót egy szíp órám, tiszta ezüst órám – azt meg a lakásbul vitte el az orosz! Az uram lelte valahun, ászt nekem adta, de nekem nem kellett mer nem szám vót rajta, csak ollyan vonások, sose tudtam vele hogy hány óra –

betettem a kredencnek a felsõ fiába, gondoltam maj jó lessz Anikómnak. Vele vót a pecsítgyûrûm, meg másik gyûrûm opátküvel, arán filbevalójaim - MINDET elvitte az orosz! Odamegy a kredenche, kutat-fitet, kiveszi az összesét a fiókbul. Odaszaladtam, kikaptam a kezibül! Erre rámfogta a levorvert! Oszt CSAK oda kelletett anni neki!

Az istenedet, hát jó van! Másnap hoztam haza másik órát! Egy hentesé vót ez, asztalra való, álló óra – de még jobb vót mint a kis órám, ezen láttam hány óra!

Búnék egyszer befele eggyik üzletbe a törött ablakon – az orosz megfog, visszarángat! Ránízek, mondom neki:

– Te durák! Cigánka vagyok! Engedj!

– Nem zabrálni, nem zabrálni! – aszondja. Én meg nekimentem! Nem bántam vóna azt

se ha meglû! NEKIMENTEM én! Vad vótam má, nagyon!

Oszt csak bementem utóbb, amikor nem nízett oda!

De akkorra én má tiszta telhetetlen vótam! Hogy má elzabráltam az orosztul a dunnát!

Mer mondta a Rózsi, az uramnak a tesvirje, hogy neki nincs dunnája.

– Nincs dunnád? – mondom. – Várja, zabrálok én neked dunnát!

Mer ahogy gyöttem az este, láttam: amint a piac van, ott egy nagy udvar, oszt teli van hánva az egísz udvar dunnákkal!

Visszementem! Hát ott feküdt a sok orosz, szalmán, oszt mindeggyiken rajta a dunna! Kiníztem akkor egy dunnát. De én nem láttam a setítbe, hogy a dunna alatt ott az orosz! Csak megfogtam eggyet, oszt hajrá!

Az orosz meg rúgkapált! Kiabált!:

– Cigánka, cigánka! Nem zabrálni dunnát! Oó, hát má vissza nem fogom tenni! Fogtam a dunnát, ászt szaladtam vele!

Hát bátor vótam, mer utánnam is lühetett vóna!

– Na itt van e – mondom a Rózsinak –, elhoztam neked az oroszrul a dunnát!

Hordták akkor az állomásrul a bekecseket. Jó bûrbekecseket, finom melegeket, prímesseket! Egísz vagonnyal vót! Hoztam belüle én is.

Igen, csak utánna meg ki lett hirdetve, hogy fûbelüvís mellett vissza kell vinni a bekecseket! Óó, hát csak nem viszem má vissza?! DEHOGY viszem én! A vígin oszt visszavittem hármat – eggyet megtartottam.

Megyek át eggyik este Lajos bátyámík, rajtam a bekecs – hát ott eggy orosz.

Hogy vessem le a bekecset. De AZONNAL vessem le!

– ILLYET ni! – mondom. Meg mutatom! – NEM veszem le!

Kiveszi akkor az orosz a levorvert: leveszem, vagy nem veszem le?!

Én meg NE EJ az orosznak! De úgy kivertem a kezibül a levorvert, mint a huzat!

– Te durák! – mondom neki. – Csupa sült bolond vagy?! EZT vessem le?! Hát ez az ENYIMÜ

– Tied?! – aszondja. – Zabrálni!

– Na és?! Mi közöd hozzá?! Te is menni zabrálni, nem?!

Hogy û nem! Ű soha!

– Nem érdekel, ezt akkor se adom oda!

– Juliska – aszondja Lajos bátyám –, add oda. Hát nem látod, keresztüllû!

Mer a levorver megin a kézibe vót, hát felvette a fõdrül!

– Nem adom! Az anyja büdös picsáját! Nem bánom ha keresztüllû is! NEM ADOM!!

– De az istenedet, add oda ha mondom! Oszt lefogtak! Levettík rúllam! Lajos bátyám, meg a tesvírje: lefogtak, levettík rullam a bekecset, oszt odadták az orosznak. Húú de dühös vótam!

– Te disznó! – mondom a ruszkinak. – Elvetted a bekecsemet! DISZNÓ vagy!

Akkor MEGIN le akart lûni!

Mer azír hogy „disznó”, nagyon haragudtak! Attul má gyilkolni tudtak vóna!

Na én meg nem filtern. Én nem filtem egy CSEPpet se!

– Hülye vagy?! Le akarsz lûni?! Lûjjél, na! Meg vagy vadulva?! Én is meg vagyok vadulva!!

Oszt nem lûtt le mégse. Visszatette a levorvert, elment. Vitte a bekecset.

Így ment ez.

Beszílgettem én velõk ahogy bírtam – pár szót megtanultam oroszul, meg hát mutogattam hozzá. De mindent meg tudtam mondani! Értettík jól!

Mondjuk nem mindent azír. Bemek a patikába, zabrálni, mer fel vót törve az ajtó – látom, ott eggy orosz is, zabrál az is. Jó van, elfírünk ketten! Ultraszeftilt kerestem, mer tüdõgyulladásba vót ípp Anikó – nem találok sehun. Odagyön hozzám az orosz, kérdezi mit keresek.

– Ultraszeftilt! – mondom. – Malinki, e, e, e – oszt mutogatom ott, hogy beteg a kisgyerek.

Megírtette! Segített û is keresni! Oszt addig kutatott-matatott, hogy lelt is! Magyarázta oszt kézzel-lábbal, hogy ez jó lessz, ettül meggyógyul a gyerek – megértettem én is!

Tanált oszt valamit magának is, látom: pakol nagyba. Nízem mi az – hát Darmol! Hashajtó! Amirül a vers vót, hogy „amíg ön alszik, a Darmol dolgozik”!

– Jaj, jaj, ruszki szóidat, en nem jó lesz neked! Pf-pf-pf-pf! – oszt

mutogatom ott neki, hogy mit fog csináni ha ezt megeszi!

ANNYIRA nevette! De nem értette, ezt nem értette. Csak anná jobban pakolta elfelé a Darmolt! Hát, micsináljak ha nem érted, vigyed akkor, bolond!

Megyek egyszer a Sugárúton, hazafele ípp a zabrálásbul – hát gyönnek megin a repüllõgípek. Egísz le – ZSZSZSZS!!! Majd a fejem vitte el! Ott eggy orosz, szembe gyött vóna ípp velem – elkapott ászt fõdhövágott! Meglükött hogy vígigvágódtam az úton! Meg elvágódott û is! Én meg SIVALkodtam! Elkaptam én is az oroszt, ászt ÜTÖTtem!

– Buta cigány – azt kiabálja az orosz, de magyarul! – Buta cigány! Hát agyonlüvõdöz a re-püllõgíp, ha le nem fekszel a fõdre! – magyarul!

– No – mondom –, tudol magyarul? Eszem a töködet! – oszt felkelek a fõdrül. Meg û is felkel.

– Tudok – aszondja.

– Akkor magyar vagy!

– Nem vagyok magyar – aszondja –, csak tudok magyarul. No, mit zabráltál?

– Áá – mondom –, semmit se. Nem lelek má semmit!

– Elhiszem – aszondja az orosz –, vígefele járunk má.

Így is vót. Abbamaradt valahogy ez a zabrálás is, elmúlt lassan a divatja.

Foglalkoztunk akkor egyébbel. Meg adtuk elfelé a rengeteg lisztet, zsírt, gyertyát, mackókat, ruhanemût a magyaroknak, adtak írté hízott libát, pulykát, ezt-azt. Egy babáír adtak egy hízott libát! Így ütünk akkor.

Hetven éves leszek, de én még nem vótam büntetve soha!

Hazudok – mer egyszer vótam.

Azután vót ez hogy begyöttek az oroszok. Nagy fa-híjján vótunk, nem lehetett fát kapni, nem vót tûzrevalónk. Az én drága uram meg csak úgy ment fát lopni, ha én is mentem vele!

Kimentünk akkor a Ligetbe – nem csak mi, mer magyar ember, magyar asszony is, vótunk ott vagy tízen! Vittünk fûrílszt, vágtak eggy-egy fát az emberek, összekötöztük, oszt – Na mehettek vele!

– Nem merek én menni Laci – mondom az uramnak –, mer úgy látom hogy búkálnak a bokor közt!

– Ne bolondozz má! Kicsoda búkál?!

– Mittudomén kicsoda, de valaki! Nem bolondozok, de én fílek!

Hát abba a pillanatba!: két rendõr! ugranak elõ!

– Hõõ, hõõü – ordít! de mint az õrült!

– Na – mondom –, mi az anyád picsáját ordítol?! Hát itt vagyunk elõtted, nem szaladunk el! Akkor meg minek így bömbölni?!

Ilyenkor én sose filtern! Azt se bántam vóna ha agyonüt, úgyis

megmondtam vóna amit akartam!

Bevittek akkor minket a rendõrsígre. Elvettík a füríszt is. A két magyar asszonnyal hamar vígeztek, azokat elengedtík haza a gyerekekhe – minket nem engedtek. Vót nekem aki vigyázzon a gyerekre, csak aszondtam a rendõrnek hogy nincs vele senki – hát hazudtam. De hiába vót, mer így se engedett!

– Na lássátok! – mondom a többinek.

Amazokat elengedi mer magyarok, de engem nem enged mer cigán vagyok! – Mer csakugyan így vót!

Meg akartak büntetni minket tíz-tíz forintra. Sok píz vót még az akkor! Új forintbul! Rengeteg píz! Hát én ezt má nem hagyom, mer mibül fizessem meg?!

– Mondja má – mondom a rendõrök parancsnokának –, maga igazságos ember?

Rámníz, aszondja: – Igen, av vagyok!

– Hát – mondom – ezt nem hiszem el. Mer annyi fát loptam én, mint az emberek? Hát BÍROK én annyit?! Mégis azokkal büntet engem is?!

– Igaza van – aszondja. – Hát legyen akkor magának öt forint!

– Én annyit se fizetek! – mondom. – Hát igazságos embernek érzi maga magát!? Maj ha a két magyar asszont is felkísírteti ide, és azokat is megbünteti öt forintra mint engem, akkor én is fizetek! Hát máskor is azokkal eggyütt járunk fát lopni! Azok ugyan úgy viszik mint én!

– Jó – aszondja –, hát ne adja meg! – eltürülte a büntetíst! – Nem bánom, menjenek, csak hamar!

Elküdtek, büntetís nélkül!

– Meg vigye a fûríszt is! – aszondja.

– A füríszt, azt mán én visszaloptam. Mer az az enyim! Az itt van má a szoknyám alatt! Na isten áldja magokat!

De annyira nevettík a rendõrök, hogy le kellett üljenek a nevetístül!

Szóval íllyen akaratos vótam a rendõrökkel. Én nem filtern tülök, én nem!

Közbe oszt én komunista is lettem. Rendes párttag! Mind jár front után, ahogy a nímetek helyett az oroszok lettek, belíptem, negyven hétbe még!

Ez úgy lett, hogy – õszintén! õszintén kimondom! A kis Ágotának, az onokatesvírem-nek magyar ember vót az ura. Fiatal asszon vót az Ágota, ott laktak mielõttünk a Cigánsoron. Az ura meg, a Pista, párttitkár lett, û lett a Dili Külváros párttitkárja – „Díli Külváros”, ípp akkor neveztík el így a Cigánvárost. Na, ászt a Laci valahogy beiratkozott a pártba, én nem tudom má hogyan – hát engemet nem érdekelt, iratkozzon! Hanem utánna egyszer: meglát engemet ez a Pista, az utcán meglát, oszt megszólít:

– Hát te mir nem iratkozol be? – aszondja nekem. – Mé nem vagy te is

párttag?

– Eridj má – mondom –, hagyja vele! MIT tudom én, mi az a párttag?

– Még ennyit se tudsz?!

– Ennyit se, na! Mir, mi a párttag?

– Hát az az, hogy most megbüntetik az oroszok a nímeteket! – aszondja ez a Pista. – Oszt mégse nincsen eggyik cigánba se annyi hála, hogy belípjen párttagnak! Hát hogyhogy egy cigán sincs benne?! – mer tényleg kettõhárom vót akkor még legfeljebb. – Meg azon fejj ül – aszondja –, a másik: hogy maj ha mész tippanér, maj jó lenne neked is az a kis piros könyv!

– No – mondom neki –, hát írjál be akkor! Hát ennyi vót a belípísem.

Benne vótam oszt soká. De szerettek is nagyon engemet! Zsidó asszon vót a titkárnõnk, Stájner Annus, az egísz városnak a párttitkárja, de nagyon szeretett ez a zsidó asszony is engem! U vitt be a Nõtanácsba is, meg ü csinált belûlem titkárnõt is a Nõtanácsba, cigánvárosi titkárnõt!

Felhívatott egyszer is a Stájner Annus a városházára, oszt aszondja ott nekem:

– Julisom – aszondja –, szedd össze az asszonyaidat, hozzad el ûket ide a városházára, mer nagygyûllíst tartunk, gondoskodj hogy legyenek itt ûk is minél többen!

Na, összeszaladgáltam ûket. – Gyertek -mondom –, mer estire gyûllís lessz a városházáná, hát gyertek, legyünk mán ott egyszer mink is, egy pár cigányok!

Még azt kérdezte rá eggyik: – Mir, mit annak ott?

Én oszt megmondtam neki, hogy mit adnak!

De gyöttek azír sokan, rengeteg cigányasszon gyött! Nem is csak asszonyok, mer ott vót az onokatesvírem, a Bandi, ülnök vót az akkoriba a bíróságon, kísõbb meg munkásõr is lett, meg Jenõ, meg az Imre gyerek – meg hát még sokan, nagyon sokan cigányok!

Na elkezdtek ottan beszílni. Hogy aszondja az a baj, hogy a cigány asszonyoknak mindnek nyóc, tíz meg tizenkét gyerekük van. A magyar asszonyoknak meg csak amennyit akarnak.

Hallgatom. Mikor vígigmondják, jelentkezek én is.

– Na elmondtátok amit akartok? Hát ide hallgassatok, nagy okosok! Mir nem csináljátok meg áztat, hogy a cigány asszonyoktul egy fillér nékül kaparják ki a gyereket? Mer máskípp az a cigány asszony nem bírja azt megfizetni! A magyar asszon meg tudja fizetni, mer mindenüvé felveszik dógozni, jó hellyekre! De hiába van demokrácia, a munkahelyre mégse kell a cigány!

Mer akkortájba még tényleg ev vót: ha bement a cigány a munkaügyihe, csak egymásra níztek ott ászt mosolyogtak!

– Hát CSAK kiközösítetek magatok közzül minket! – mondom. – Mer ki vagyunk közösítve! Ha bemegyünk a munkaelosztóba, megkérdezzük, „vóna hely nekem itt meg itt?” – ”nincs, az el van foglalva! Csak a téeszcsébe van hely!” Mellyik cigány asszont kûdték a munkaelosztóbul ollyan helyre amellyik jó hely?! Eggyiket se! Csak a téeszcsébe kûdték mindet! Oda meg hiába, mer oda nem tud menni ollyan asszony akinek öt-hat gyereke van! Még akinek kettõ van, as se tud menni téeszcsébe, ha az ura dogozik, le van kötve otthon! Hát hova tegye a két gyerekit? Lükje a kútba tikszerintetek?! Hát mir nem csináljátok ezt meg: ingyér kaparják el a cigány asszonyoktul a gyereket!

– Igazad van Julis, igazad van! – aszondja rá a zsidó asszony.

– Ide hallgassatok! – mondom. – Nízzítek meg!: városházán, iskolákba, óvodákba hány cigány asszon van? Egy se! Mir nem csináljátok meg azt, hogy a bölcsõdébe, óvodába, iskolába, minden íllyen jobb helyre vegyenek be cigány asszont? Ezt azír is meg kéne csalánotok, hogy óvodába, bõcsõdébe, iskolába cigány asszon legyík a takaríttónõ, mer akkor az megnyugtassa azt a cigán szülõt! Ugye az a cigány asszony elmegyen dógozni, két gyereke óvodába, kettõ bõcsõdébe, û dogozik, közbe nyugtalan: azt gondolja, a magyarok csípik-harapják a gyerekit! Mer a cigány gyerekek persze rosszabbak – jaj Istenem, háthogyha odabe ütik-vágják ûket! – ebbe van az a szegíny asszony egísz nap! De akkor így este megkérdezi azt a takaríttónõt: „Jaj, lelkem, hogy bánnak benn a gyerekemmel, mondjad má?” Em meg megmondhassa neki: „Jól bánnak vele! Csak úgy mint a magyar gyerekekkel!” És akkor mindjár megnyugszik az a cigány asszony! Másnap má jóhiszemmel megyén el dógozni! Hát gondolkodjatok! Nem igazam van?!

Egymásra níztek mind. A Stájner Annuska odagyön, megcsókol, aszondja:

– NAGYON igazad van Julis! NAGYON igazad van!

Meg a Bandi is felállt, az onokatesvírem, odagyön hozzám, oszt ott mindenki elõtt megcsókol:

– Na mit mondtam nektek? – aszondja. – Nem megmondtam, hogy az én néném a legokossabb a cigány asszonyok közt?!

De lett is eredménye a szavamnak, mer a Stájner Annus rögtön intízkedett, de RÖGTÖN-AZONNAL!

Hazudtam, mer nemcsak a falopás vót! Mer még egyszer vótam én törvíny elõtt. Verekedésír.

De abbul se lett büntetís!

Anikóm ján vót még, kisjány, fenn vót Pesten, tanúit, csak ünnepre járt haza. Oszt az eggyik tesvíremnek – onokatesvírem vót a is, csak tesvíremnek

mondom – a tesvíremnek a jánya aszondta Anikónak, hogy ûtet szíjjelbaszták Pesten.

Gyön nekem Anikó, aszondja:

– Nem bánod hogy aszondják, szíjjelbasztak Pesten?!

– Kicsodát?! Tígedet?!

– Engem!

– Ki mondta?!

– A Mari, a Bözsi jánya!

Na én oszt adtam a Marinak. Kilenc nagy gümõ lett a fejibe neki. Bevertem a fejit a kapufílfába. Azután meg letérgyepeltettem, összetetettem a kézit neki, oszt felfogadtattam vele hogy SOSE sírti meg többet Anikót! Hogy SOSE hozza fel többet bántáskíppen Anikómat!

Akkor gyött az anyja, a tesvírem, a Bözsi. Jajgatva! Hogy micsinálok én az û jányának! Gyön nekem! – Na akkor adtam annak is.

Hát persze feljelentett a Bözsi. Verekedésír.

Megijedtem akkor hogy megbüntetnek. Be is mentem a párttitkárho.

– Jaaj – mondom a párttitkárnak –, megbüntetnek, mer megvertem egy cigányasszont, meg a janyát! – oszt elmondtam neki hogy mir tettem. Hogy ezt meg ezt mondták a kisjányomra, én ettül nagyon mírges lettem, oszt jól megvertem mind a kettõt.

– Ne fíljík – aszondja a párttitkár –, nem büntetik meg. Amíg a piros könyv magáná lessz, addig énrajtam kívül SENKINEK SINCS JOGA magát megbüntetni! CSAK nekem! Én meg nem fokozom le! Ne fíljík!

Elmentem a Bandiho is, a tesvíremhe, onokatesvíremhe. Mer bírósági ülnök vót ípp a Bandi. Elmondtam a dogot annak is.

– Ne fílj má – aszondja a is –, ne fílj te bolond! Dehogy büntetnek meg! Jól tetted hogy megverted! Amíg ÉN itt vagyok, nem büntetnek meg!

Megvót oszt a tárgyallás. Elmondta ott is a Mari, hogy mit tettem vele.

– Letérgyepeltetett, a kezemet összetetette, úgy kellett felfoganni hogy többet nem sírtem meg Anikót, amíg csak ílek a világon! Mer aszondta ha megsírtem megin, nem ennyit kapok, hanem ÖTSZÖR ennyit!

Nevettík ott a nípek, de nagyon nevettík!

Még a bíró is nevette! Ült mellette eggy ülnök – nem a tesvírem, an nem ment be, nehogy aszondják vídeni akar engem, másik ülnök vót –, aszondja a is:

– Érdemre adják a máriást! Én is így cselekedtem vóna, ha az én gyerekemet sírtik-bántsák!

– Két gyerek összeveszett – aszondja a bíró –, ennek nincs törvínye! Mondjon egymásra akar mit, nem érdekes! De maga – aszondja Bözsinek –, maga mir avatkozott bele?!

– Mer az Anikó a tesvírem gyereke! – aszondja a Bözsi.

– Na és?! A Károlyinénak meg gyereke! Tehát akkor? Mellyik jogosultabb!? Ugye hogy az anya, a gyerekit vídeni?!

így ászt elkûdtek minket, nem lett büntetís. Bezon, íllyeneket csinátam!

Akkoriba még sokan vótunk a Nõtanácsba is cigányok. Ez a Stájner Annus meg, ez a nagy párt-asszony, erõvel megtett engemet cigán-titkárnõnek a Nõtanácsba – na akkor ebbe is benne vótam.

Lett egyszer eggy esténk a Nõtanácsba, kis teaestét csináltunk. Mindenkinek vinni kellett vagy sütemínt, vagy lisztet, vajat, tojást, tudja fene mit, aztán mink páran asszonyok akik így nagyobbak vótunk, felszógáltunk az asztalokho. Ott teázgattak a vendégek, jó sokan, mer nemcsak akik a Nõtanácsba vótak, hanem városházi urak is, meg minden. Lenn vót Pestrül eggy énekesnõ, nem torn kicsoda Anna, az énekelt nagyon szíp magyarnótákat, ültünk, teáztunk, hallgattuk az éneket – szóval jól érzettük magunkat nagyon. Vót ott nekem rengeteg rokonyom! Mer ÖZÖN sok rokonyom van – de vót ott vagy HARMINC cigány biztossan! Ez is hitt, az is hitt az asztaláho.

– Nem – mondom –, hagyjatok, jó nekem itt a Nyuszival!

Egy tesvírem nekem ez a Nyuszi – szóval a nagynéném fia, de csak tesvíremnek vettem mindég. Jóformán én neveltem ûtet, meg a nagynéném janyát is, a Puszinkát, mind a kettõt én neveltem, mer meghalt az any j ok, meg a Nyuszikának az ikertesvírje is meghalt, ászt így a két gyereket én fogtam fel. Pali vót a rendes neve a gyereknek, de Nyuszinak hittük. Mer veres, a haja is veres, meg a szeme is veres, igen dísztelén ember a Nyuszi, de jó ember. Sok bajjom vót vele, mer beteges vót nagyon, csak hét éves korába kezdte meg a beszídet – mindegy no.

– Én megyek hozzád mamám, én megyek hozzád! – aszondja a Nyuszika, de dadogva – mer dadogott.

– Jó van, gyere, üljünk akkor mink ketten! – így ültünk be hátra egy kis asztalho. Hárman, mer a Nyuszi felesíge is gyött.

Árulták persze a jegyet, amivel nyerni lehetett – vettem én is kettõt. Ülünk, teázunk, beszílgetünk – na, húzzák a sorsolást! Hogy mellyik nyer, mellyik nem! Az énekesnõ húzgálja kifele, meg az mondja be a számokat is, egymás után – nyertek ott tortát, nyertek pezsgõt, konyakot, íllyesmiket, a sok cigány is, eggyike a másika után viszi el a finom italokat, -

– Nízzed má – mondom a Nyuszinak –, nízzed mennyit nyernek! Ászt egy se tudja megkínálni tortával a pesti énekesnõt! Hát má csak meg kéne kínálni, vagy meghíni asztalho! De SENKI, egy se, az összes cigán közzül egy se híja! Pedig nyert vagy öt cigány!

Az eggyik jegyem lement má, nem nyert semmit. Nízem a másikat –

kilencven hatos vót, emlíkszek még most is rá –, mondom:

– Ennek nyerni KELL! ífa az íg a fõdre leszakad, akkor is nyerni kell neki!

– Egy nagy üveg pezsgõ következik! – aszondja a színpadon a pesti énekesnõ. Húzza ki a számot, óvassa be: – KILECVEN HATOS!

Hóó, a Nyuszi rögtön kapja ki a jegyet a kezembül!: – Én e, én e, enyim!

– Viszed el a kezed?! – mondom. – RÖGTÖN vidd innen a kezedet, he!

– Itt van – mondom –, enyim a kilencven hatos!

– Tessék akkor kigyönni!

Odamegyek a színpadho, mutatom a jegyemet.

– Áá, kilencven hatos, nyert egy nagy üveg pezsgõt! Tessék, itt van!

– Nagyon szípen köszönöm – mondom –, elveszem. De rögtön vissza is adom! Mer én ezt a mûvésznõnek ajándékozom. Amír ollyan sok szíp magyarnótát ínekelt nekünk! Fogyassza el egíszsíggel!

– Óó – aszondja –, köszönöm! – elvette. De én OLLYAN tapsot kaptam!

– Magát tapsolják – aszondja a pesti énekesnõ –, forduljon meg, oszt köszönje meg! Hajoljon meg a közönsígnek!

Visszafordultam a níphe – de nem hajoltam én, csak a fejemet hajtottam meg kicsikét. Megköszöntem szípen a tapsot, vagy ötször is.

Súgja ott nekem az énekesnõ: – Micsoda felsigessen hajol meg!

– Igen – mondom –, hát nem térgyepelhetek le nekik! KOMUNISTA vagyok!

Elindulok vissza a hellyemre – de menni se hagynak! NEM tudtam menni a níptül! Mer szerte-szíjjel szedtek! Gyön Stájner Annus, megfog, megölel, megcsókol,

– TUDTAM hogy te vagy a legokossabb a cigányok közt! SENKINEK nem jutott eszibe hogy kínálja, vagy adja neki a tortát, CSAK neked! – aszondja. – Tudod mit csináltál most? A cigányokat ÍGY felemelted! Jaj de okos vagy, kedves jó Julisom! – és összecsókolt!

– Jó van – mondom –, megyek a vécére. Mer nagyon kell!

De nem engennek ám, nem enged a níp! Visznek, sodornak!

Odanyomúl akkor a Toplek Bandi – ev vót az elsõ cigángyerek Karcagon, ej jutott legmagossabbra. Akkor is ott ült az összes városházi emberekkel. Meg vele a Jóska, aki rögtön után-na következett, az meg a talponállónak vót a vezetõje, igazgatója! Gyön hozzám a Bandi, onokatesvírem különben a is:

– Kedves tesvírem – aszondja –, hagy csókoljalak meg! Jaj de OKOS vagy!

– Jó van má – mondom –, annyi csókot adtok rám, hogy elíg! Eresszé most, hagy megyek vécére!

– Várja még, bemutatlak! – aszondja. És ott az egísz városházbeli

embereknek bemutat! – A néném! – aszondja. – Ez ajándíkozta oda a pezsgõt!

Gyön a Jóska is, Pajti Jóska: – Juliska néném, lelkem! Megengedi hogy megcsókoljam?

– Na csókoljál, ha ez a legnagyobb kívánságod! És mir kapom most ezt az ídes kis csókot? Mivel lettem most íllyen kedves?

– Juliska néném – aszondja –, gratulálok magának! Maga eggy IGAZI, INTELIgens URIasszony!

– Ne mondd! Én eddig aszittem, cigányasszon vagyok!

Aszondja: – Az, cigányasszony! De NAGYON okos. Hát nízze meg: HÁROMSZOR nyertünk, kétszer tortát, egyszer pezsgõt, és nem jutott eszünkbe a pesti énekesnõ! Maga meg – –

Elírek valahogy a Maris asztaláho, – Védjí má meg – mondom neki –, a Jóisten áldjík meg! Hát menník ki vécére, de nem hannak!

De nem: a is csak a nyakamba ugrik, a is csak csókol, nem hagy as se menni! Meg a Boris is: – Jaj kedves Juliskám, jaj aranyos Juliskám – meg így, meg úgy –, gyere má, ülje mihozzánk!

– Menj má bolond – mondom neki –, hát megyek VÉCÉRE!

Utóvígre oszt meglátom Emmust, neki mondom:

– Emmuska – mondom –, gyere, azonnal menjünk vécére. De AZONNAL, mer én RÖGTÖN összepisilem magam!

– Na gyerünk akkor Juliska néném! Így valahogy oszt kijutottam – –

Ezelõtt nagyon ment az ócska. Fiatalkoromba én is de sokat kereskedtem vele! Még anyámtul tanultam el.

Csak ugye: kicsiér kicsi gyött!

Jártuk írté sorba a falukat. Cserepet vittem, ócskát hoztam. De hova menjek má, hogy kevísbe kerüljön? Mer az utikõtsíget nem bírtam!

Vót két barátném. De mulyák a vígtelensígig! Csak gyöttek utánnam. Mindég eggy utcába énvelem! Hiába mondtam nekik:

– Én megyek EBBE az utcajpa, tik ketten menjetek AMABBA! Eggyik éggyik ódaion, másik másik ódaion! Sokkal jobb vóna!

De neem, ûk gyönnek énvelem!

– Hát akkor menjetek ketten amaz ódaion! De énelébem ne gyertek! Eridjetek, a közelembe ne lássalak benneteket!

Oo, ollyan vótam én mint a BIKA! Fílt éntûlem mindenki!

– AGYON ÜTÖM amék elébem gyön!

Aa de sikerült az az utam! Úgy tán eggyik se mint az! Vagy NEGYVEN darab VADONATÚJ nõi ruhát cseréltem, mire vígigjártam a soron! Amazok meg SEMMIT se hoztak! Gyön akkor a Perzsi. Aszondja:

– Juliska! Eridj má be oda – aszondja nekem –, a zõdkapus házba!

Nagyobb cigányok laknak ott mint mink vagyunk!

– Tik vótatok bent?

– Vótunk! – aszondja.

– Oszt nem tudtatok cserélni? Mir nem tudtatok?

– Maj megtudod, csak eredj be! Bemegyek, – Jónapot kívánok!

– Jónapot lelkem!

– Szomjas vagyok – mondom –, adjanak má egy kis vizet!

– Tudom mir gyöttíl lelkem – aszondja az asszon –, nem vízír gyöttíl te! Biztos mondták amazok hogy rossz gúnyákat mutattam nekik!

– Hát – mondom – mondták. De azír én is megnízném azokat a ruhákat!

– Oó – aszondja –, nem mutatom meg, úgyse annál írté semmit!

– Hátha mégis! Nem lehet elõre tûnni!

No megmutatta akkor. Vót benne három pongyola, kövír pongyolák, most lenne pont rámvaló – de TISZTA új mind! Csak a varrásán vót szíjjelmenve. De MESEBELI szípek! Meg három férfiing. Meg eggy igen finom kabát! Meg tudja Isten má mik még! Otthattam írtok egy tízforintos vázát. Ászt csak a pongyolákat ÖTVEN forintér adtam tovább darabját!

Na íllyen okossak vótak a barátnõjeim! Hogy engemet bekûdtek nevetve! Hogy kibasszanak velem, hogy csak nízegessem ami ünekik nem kellett!

– Most jót nevettetek rajtam – mondom nekik. – Ászt tudjátok mit hoztam ki? LEGalább HÁROMszáz forintot! Egy tízforintos vázáír!

Pedig nem vót több tapasztalatom nekem se mint nekik! Csak ûk a tisztát kerestík, nekik csak a vasalt kellett! Én meg: kimostam, megvarrtam, kivasaltam – GYÖNYÖRÛ lett! Csak úgy KAPKODTÁK el tûlem!

Úgyhogy vót azír pízem nekem ebbül, kerestem én azír! Mer egy virágvázát megvettem tíz forintér, meg HAT forintér – oszt elcseréltem SZÁZAT írõ ócskáír! Meg SZÁZÖTVENET írõír! Mer ügyes vótam! Oszt így csak vót pízem!

Mer vót Karcagon híres fazikas, a Kántor – de az drágán adta, ahho nem mentem. Meg vót Mezõtúron a Badar, mesebeli edínye vót – de hiába: míregdrágán adta! Hanem aszondja egyszer a Rózsi, az uramnak az ídestesvírje:

– He! – aszondja. – Gyere má! Menjünk el a Potyesz Ferusho! Annak van jó ócsó vázája, nízzük má meg!

Mer annak ollyan vázája vót ami nem sikerült. Hogy nem fogta meg jól a festik, körbe lefolyt. Oszt ideadta nyóc forintjával, meg hat forintjával, meg vót ollyan hogy két-három forintír ideadta! Megníztük hárman is – de amazoknak nem kellett. Hogy aszondja nem szíp!

– DEEhonnem szíp – mondom –, ípp ez lessz a divat!

Megyek be velõk a házho:

– Jóreggelt kívánok, kezicsókolom nagyságosasszon! Qyönyörüszíp batikolt vázájaim vannak! – mondom. Hogy hogyan találtam ki hogy „batikolt”, hogyan nem, én nem tudom! – GYÖNYÖrû batikolt vázájaim vannak, tessék má megnízni!

Nízi. – Hát – aszondja –, íllyet még nem is láttam!

– Azt elhiszem! Mer ez BATIKOLT kezicsókolom! Ezt Direkt ÍLLYENre csinálták! Ritka ez nagyon, mer sokkal nehezebb megcsinálni mint az egyfínyût!

– Igaza lehet! – aszondja. – Hogy adja? Oó, csak egy kis használt ruhát kérek írté! Egy kis ringyér-rongyér odaadom!

Szedtík oszt össze a ruhát, HATALMAS batyuval – –

Bevásároltam egyszer százötven forintér virágvázát, felszálltam vele a vonatra, mentem ócskázni – bandába persze, gyött a többi asszony is mind, Mari, Etus, Perzsi, Lidi – hát a füredi állomáson: detektívek, rendõrök! Körbevettík az egísz csapatunkat! Hogy bekísírnek, elveszik a vázákat!

Hínye a jó mindenit neki! Utósó pízem vót az a százötven forint!

Mondom ott az eggyik detektívnek: – Ki magoknak a fejõk?

– Amoda gyön ni – aszondja. – Mir, mit akar vele?

– Legyen szíves híjjá mán ide! – mondom. – Hagy beszílgessek vele egy pár szót!

Odagyön a fõdetektív. Mondom neki:

– Szólíthatom mint elvtársat?

– Egísz nyugodtan! – aszondja.

– Nízze elvtárs – mondom –, én negyvenhét úta párttag vagyok. Most értsen meg engemet jól! Én egy NAGYON szegíny, árva, özvegy asszon vagyok!

Hazudtam. Ebbe a rízsbe hazudtam neki, na. Micsináljak!

– Egy NAGYON szegíny, árva, özvegy asszon vagyok – mondom –, de komunista, párttag! Namost, ha az elvtárs is párttag, akkor tudnia kell, hogy mi a jelszavunk! Tudja hogy mi a jelszavunk?!

Rámníz. – Micsoda? – aszondja.

– Ílni, és ílni hagyni! – mondom. – így van?!

– Így – aszondja.

– Maga – mondom neki – íl. Jól íl! Jó fizetíse van, eltartsa belûle a családjait. Én meg – mondom – EBBÜL kínlódok, nyócad magamra evvel keresek! Oszt ha maga most engemet elfog és lefokoz, elveszi tûlem ezt a pár kis virágvázát, avval engemet telj essen felakaszt! Avval én akkor meghaltam! Mer nincs tovább pízem, a családnak nincs tovább kenyír! Hát hogyan kezdek akkor mégegyszer hozzá az el-indulásho?! Mer ha most el is veszi a vázájaimat, énnekem CSAK hozzá kell kezdeni me-gin, újbul! Mer

muszáj! Mer a cigánt munkára nem veszik fel, hiába is próbálkozik! És valamibül meg kell ílni, a gyerekiknek valamit enni KELL! Ha nem akarok lopni vagy betörni, csak ezt kell újbul elkezdenem!

– Igaza van – aszondja.

– Ha én most magának vónék – mondom –, tudja micsinálník? Én a maga helyibe kiadnám az összes rendõröknek, hogy mondják meg mindenkinek aki így ócskával foglalkozik, hogy EZUTÁN ha valakit meglátnak hogy csinálja, akkor elkobozzák az összes vázákat, meg így lesz meg úgy lesz meg amúgy lessz! De így EGYSZERRE nekimenni valakinek, ászt így megfujtani, ezt nem szabad!

– Maga csakugyan eggy okos asszony – aszondja a fõdetektív.

– És akkor – mondom – ha ezt most így kihirdetnék, akkor utánna ha mégegyszer elkapnak: KÉREM! Ha utána mégegyszer megtalál itt engemet, akkor EGÍSZ NYUGODTAN! Akkor má majd azt csinál velem amit akar! SEMMI KIFOGÁSOM! Remélem, megösmer?!

– Meg, elvtársnõ!

Na így is lett. Kiadta az összes rendõröknek, hogy ezután így legyen!

– Jó van – aszondja –, menjenek most haza asszonyok! De – aszondja – mindenki oda menjík, ahova való!

Úgyhogy ki kelletett váltanom a jegyemet Karcagra, oszt haza kelletett gyönni. Mer ellenõrizték!

Hát így íltem. íIlyen kínlódva!

Gyövök haza ócskázásbul – hát, gyön elébem Anikó. De alig bír járni, sántít!

– Jaj istenem, mi lelt, kedves gyermekem?!

– Nem tudom anyám – aszondja –, nagyon fáj a lábom!

Hát, belelípett a rozsdás szegbe vagy mibe, a talpa ÍGY fel van dagadva! Szûz Máriám!

Mondom oszt apámnak: – Viszem reggel a kisjánt doktorho!

– Aa – aszondja apám –, nagy asszon vagy te, sok pízed van!

– Nincs nekem egy fillérem se, mindet elutaztam, hozni meg nem hoztam semmit! De – mondom – nem baj a, majd ád maga kõccsön!

– MIBÜL adjak?! – aszondja. – Hónap trafik-kihozás! – mer trafikja vót apámnak, oszt menni kellett az áruír.

– Jó van – mondom –, nem kell nekem a magok píze! Elmegyek így is a Lázár Gedeonho, majd ád az nekem!

Úgy is lett. Viszem reggel Anikót. Mondom a Lázár doktornak:

– Doktor úr – mondom –, nem tom mi lelte a kisjánnak a lábát, de valami lelte!

Megnízi.

– Húú – aszondja –, má teljessen fenn van neki a veres csík! Ez az utósó pillanat, mer meghal bele! – aszondja.

Mondja oszt a betegsíg nevit is, nem tudom kimondani – tetanuszt? Ami ellen ótanak!

Odahítta ászt a fiát is a Lázár doktor, a fiatal doktor urat, aszondja neki:

– Ide hallgass kisfiam, nízd meg jól ezt a kisjánt!

Odagyön a fiatal Lázár doktor, körbenízi Anikót, aszondja:

– Apuka! Eggy GYÖNYÖRÛ gyerek!

– Nem azt kérdeztem hogy míllyen gyerek, hanem a LÁBAT nízd! Ha terád bíznák, micsinálná vele! Operálnád? Vagy mit tennél neki? Mer látod – aszond ja –, a csík má fenn van neki teljessen, majnem a kis ágyíkáná!

Megnízi a fiatal doktor úr, aszondja:

– Apuka! Én nem operálnám! Dunckötíst tenník rá, oszt reggelre kimutatná magát. Reggel meg maj kitanálunk valamit!

Úgy is vót. Rátettík akkor a dunckötíst. Mondom akkor a Lázár Gedeonnak:

– Doktor úr! – mondom. – PÍZ NINCS!

– Nem kérdeztelek hogy van-e! Hónap hozzad a kisjánt!

– Hozom!

Elmondtam neki: három nap oda vótam, százötven forintom elment vázákra meg az útra, de nem hoztam semmit, üres kézzel gyöttem.

– Az a szerencséd hogy gyöttél! Mer a naplemente elvitte vóna a kisjánt!

Másnap. Viszem be Anikót. Leód ja róla a dunckötíst. Híjjá megin a fiát, mutassa annak is, nízik ketten.

– Na apuka! Ugye jót mondtam?!

– Jót mondta kisfiam! Namostan – aszondja nekem –, írok fel ótást, eredj íl oszt hozzad el a patikábul az inekciót!

– Doktor úr! – mondom. – Nincsen nekem egy fillérem se!

– Adok én! Mennyi kell?

– Hát – mondom – mennyi az az inekció? Meg még akkor kenyírrevaló is kéne – –

– Adok azt is! Itt egy százas!

– As SOK! – mondom. – Mer hogy adom meg?

– Maj megadod kétszer! Vigyed! Megvittem az inekciót, beinekciózta Anikómat,

– Na – aszondja –, most má egísz nyugodtan viheted haza. Egy hét múlva szalanni fog! A százassal meg ne törõdj!

Meg is gyógyult szípen a kisjány. Egy hét múlva má szaladt a lábával!

Vótam én külföldön is! Lengyelországba vótam! Meg hun is? – mindég elfelejtem. Cseszlovákiába! Vótam át vagy ötször.

Azír mentem, mert – szóval üzírkenni. Innen ruhákat vittem, ott eladtam ükét, vettem pulóverokat, azt hoztam haza, eladtam ûket – így ment ez.

Például, megvettem odaát tíz darab pulóvert, gyönyörû, csíkos pulóverokat, mese szí-peket! Megvettem magyar pízre átszámolva negyven forintjával – idehaza eladtam három-százötvenivel!

De énnekem minden darabomon megvót legalább az a két-háromszáz forintom! Mer okos vótam! Nem siettem, inkább vártam. Oszt a vígin én adtam el a leges legtöbbír! Emezek adták kettõír, kettõötvenír – én nem adtam oda annyiér. Kivártam. Oszt eladtam háromszázöt venivél !

Igaz hogy viszont kockázat is vót benne. Mer nemszabad vót ezt csináni, tilos vót akkoriba az üzírkedís! A Perzsi meg nem tudta ezt. Kérdezi tûle a határnál a vámos:

– Hát maga hova megy, mit akar külföldön?

– Én? – aszondja a Perzsi. – Üzírkenni!

– Egy LÉPlST se tovább!!

Persze megfogták, nem engedtík sehova a Perzsit, a pakkja is el lett véve neki, üres kézzel lett hazakûdve!

Ugye: más kárán tanul az okos. Mikor engemet megkérdeztek hogy mit akarok, minek megyek, én azonnal mondtam:

– Áá – mondom –, én semmit se akarok, nem akarok én SEMMIT! Én csak úgy utazok. Rokonyokho!

– Jó van – aszondja –, mehet! Visszafele meg egyszer – jól megpakolva! na most ha elfognak, Szûz Máriám! – ülünk a Lidivel a váróterembe. Gyön befele a vámos. Nízem – hát ez egy cigán no! Cigán nõ vót a vámos!

– Jaj de szíp – mondom Lidinek, de jó hangossan, hogy az is hallja –, dikhal má Lidikém, ó de sukár!

Rámníz a cigán vámos nõ ahogy ott elmegy mellettünk, rámníz jól – nem szól semmit, megy tovább.

– Hallgass má – aszondja a Lidi –, te mindég beszílsz!

– Jaj Lidi, buta vagy! – mondom. – Tudom én mir mondom ha mondom! Dikhal má: em má nem csinál nekünk semmit!

Gyött oszt a többi vámos, kutatni – egyszer-csak odalíp emez, a cigán nõ, ászt aszondja nekik:

– A két öregasszont má én elintéztem, azok rendbe vannak!

Na. Úgyhogy hozhattuk haza a rengeteg gyönyörû ruhát nem szólt hozzánk senki.

Engemet igen nehezen lehet felmírgelni, kevísnek sikerült még, mer én nyugodt vagyok mindég – de a Perzsi, az igen, az oszt fel bírt mírgelni! Jaj Istenem, az fel!

A tesvíremnek a felesíge vót a Perzsi, Gyurka onokaöcsémnek. Elvette a

szegín Gyurka a Perzsit – de megbánta oszt nagyon. Mer a Perzsitül ugyan soha semmit meg nem bírt kapni!

– Peerzsi! Vaard má meg a gatyámat! – aszondja a Gyurka, mer kiszakadt a slicce neki. – Vaard má meg Perzsi, hát kinn van a csingilingi!

– Jó van – aszondja a Perzsi –, egísz nap ezt beszíled?! Nem tudsz mást?!

Oszt NEM varrta meg, hozzá se nyúlt! Még egy hét múlva is a gatyavarráson huzakodtak a Gyurkáík!

Énnekem av vót a bajjom a Perzsivel, hogy mielõttünk vót a kút. Utcai kút – oszt odajárt vízér a Perzsi is. Oszt nehezen járt a kút. Meg zavarja a Perzsi, a kerík meg szaLAAD! Oszt a lánc meg persze kiugrik. Oszt nem bír vele a Perzsi. Na akkor azután!:

– Na nízzed ez a kút! Jaj de felmírgel ez a kút! Lattá még íllyet mint ez a kút? Hogy a fene egye az idesanyját ennek a kútnak! Hogy így kibaszik velem ez a kút!

Én meg ülök az udvaron. Oszt hallgatom! Sehun senki, csak egyedül a Perzsi a kúttal, engemet se lát, csak mondja a magáét:

– Nahát ez a kút! Még íllyet mint ez a kút! Hogy rakná az isten az anyjába ennek a kútnak! Hogy a lepra essík ebbe a tetves kútba!

ÍGY a kút, ÚGY a kút, EMÍGY a kút, AMÚGY a kút! De ma eltelt biztos háromnegyed óra, oszt CSAK mondja a Perzsi!

Mikor oszt má NAGYON elíg vót, akkor kiszóltam neki:

– Perzsi! – mondom. – Elmenjíl má innét, mer megverlek ha tovább mondod!

– Mi lelt tíged meg?! – aszondja. – Mi baj-jod van énvelem?! Inkább nízzed má: míllyen ez a kút?! Jézus Mária, hát micsináljak evvel a kúttal?! Bolond ez a kút! Nem látod micsinál velem ez a kút?! Hallottá má íllyet mint ez a kút?! Na így kibaszni velem mint ez a kút!!

A kút, a kút, a kút, A KÚT – de engemet ez ÚÚGY felmírgelt! A VÍGTELENSÍGIG!

– PERZSI! – mondom. – Ha nem mígy el innét, de MOST AZONNAL, én AGYONÜTLEK!!

íIlyen vót a Perzsi. Buta vót! Mer nem vót az rossz – csak BUTA! Hát nem értette, azt se értette mi bajjom! Úgy kelletett ellükni a kúttul – még az û vedrit vágtam hozzá hogy elmenjen! Mer máskípp estig mondja ott a fülembe, hogy:

– Na HALLOD ez a kút! Na LÁTOD ez a kút?! Jó Jízuskám, hát MÍLLYEN ez a kút?! Ez a KURVA kút! Hát HIÁBA beszílek én ennek a kútnak?!

És ez naponta lement! Ahánszor csak víz kellett a Perzsinek! Hogy én má tisztára fel vótam BÕSZÜLVE! Hát, mondom, én ezt nem bírom. Én ezt

úgyse fogom bírni, hát akkor csak okossabb lessz, ha szípen megölöm a Perzsit. Hát fiatal vagyok még, egészsíges, erõs – most akkor a Perzsitül bolonduljak meg?! Neem, mondom, hát inkább megölöm akkor! Ugye: erõs vótam mint a bika! Meg nem filtem én! Én még embertül se filtern – hát akkor meg?

Valami közbegyött oszt, megúszta valahogy a Perzsi. Igen, mer eltört a lába neki, más hordta helyette a vizet egy darabig. Utánna meg én gyöttem el hónapokra Pestre, Anikómho. Mire mg hazaírtem, addigra át lett csinálva a kút nyomós kútnak – na így akkor megmaradt a Perzsi, nem ütöttem agyon.

Vót egyszer eggy ollyan: megöltík a kis cigángyereket.

A dögteres, av vót. Az ölte meg! Agyonütötte a dögteres a kis cigángyereket, a Jakunak a fiát!

Vót ugye a városi dögtér, oda hordták ki a dögöket mind az egísz városbul – ha megdöglött valahun egy disznó, vagy egy ló, egy tehén megdöglött: vittík ki a dögtérre. Szíp dögöket! A cigányok meg persze oda jártak dögöt lopni. Habár nemszabad vót! Nade szegínyek vótak, íheztek – persze hogy mentek! Oszt vót ez a dögteres, ennek ugye av vót a dóga hogy õrizze a dögöket, ne engedjen a dögökhö senkit. Hát ez persze borzasztó haragudott a cigányokra, amír mindég õrizni kellett tülök a dögöt – ászt ahogy egyszer meglátta ezt a kis cigángyereket, a dögné, ráengedte a kutyát! A kutya megfogta a gyereket, akkor û odament, oszt agyonverte. Bezon! Ez így vót!

Úgy tanálták oszt meg a csatornába a gyereket, benn feküdt a vízbe. Na ugye biztos belefúlt! Persze hát a dögteres fizetett a Lázár doktor úrnak, hogy úgy legyen véve: a kisgyerek belefúlt a kanálisba. így is lett ez bejelentve! Csak ám a Lázár doktornak a fia, a fiatal doktor úr meg nem eggyezett bele! Aszondta az apjának:

– Apuka! Én ebbe nem eggyezek bele! Mer – aszondja – a gyerekbe nincs egy SZEM víz se! Ha belefúlt vóna, víz lenne benne, teli lenne vízzel! Ebbe meg nincsen semennyi se!

Hát nemnehíz vót rájönni: kiskabát vót a gyereken, férfi-kiskabát, az apjának a kiskabát ja – de az összes zsebje teli vót neki kaviccsal!

– Nem apuka – aszondja a fiatal doktor úr –, ez nem belefúlt a vízbe, ez agyon lett ütve, úgy lett belelükve a kanálisba! Azír van a kavics a zsebibe, hogy lehúzza a víz alá!

– UGYAN kisfiam, ne ábrándozzál! – aszondja az öreg Lázár doktor a fiának. – HOGYAN gondolsz ma íllyet?!

Veszekedett vele egy napig – na ugye le vót fizetve az öreg doktor. Mer píze vót a dögteresnek, nagyon gazda vót! Sok píze vót annak a dögbül! De ászt ahogy látta az öreg doktor, hogy a fia csak nem hagyja a dogot, meg mán a cigányság is lázad felfele, megijedt hogy elõgyön az igazság! Oszt elment a

dögtereshe Lázár Gedeon.

– Nízzed – aszondja neki –, jobb ha elmígy a cigányokhoz, oszt kieggyezel vélek! Mer – aszondja – nem lehet titokba tartani a dogot, lehet hogy ki fog pattanni, ászt úgy még rosszabb lessz! A cigányok má tudják! Úgyhogy eredj, beszílj vélek inkább, nehogy fellázadjanak!

El is ment akkor a dögteres a Jakuho.

– Nízzed komám – aszondja a Jakunak a dögteres –, ahhelyt hogy énrám fognátok – aszondja –, eggyezzünk ki! Mennyit kírtek?

Háát, ûk nem tudják mennyit!

– Jó van akkor, nízzed: eltemettetem a gyereket, meg adok neked háromezer forintot! Elíg lessz-e? Gondolkozzál sok píz a!

Na tényleg sok píz vót még akkor háromezer forint, ötven nyócba, vagy ötven kilencbe! A Jakuíknak nagyon sok píz vót! A dögteresnek nem ollyan sok. Mer az gazda vót! Hát hogyne: csinálta a dögbül a rengeteg kolbászt, szalámit, füstölte meg, oszt hordta felfele Pestre, ott árulta a felesíge, öt-hat mázsával fordultak minden héten – na hogyne lett vóna pízek akkor!

– Jó van – aszondja neki a Jaku –, adja ide a háromezer forintot!

Oszt így kieggyeztek.

Na: íllyen buta cigányok vannak!

De a többi cigányok majd össze vertík utánna a Jakut meg a felesígit! Hát HOGYAN?! Hogy elteszi a pízt, Ü kisgyerek meg agyon van ütve?! Hát íllyen NINCS! De rájukment az egísz Ci-gánváros, alig bírtak kiszabadulni a Jakuék!

Mint abba a másik törtínetbe – ezt még apám mesílte. Gyerek ján vótam még, vagy meg se vótam. Oszt vót minállunk egy cigány. „Annyi gyereke vót, mint rostán a lyuk!” – így mondta mindég apám. Oszt gyöttek egyszer hintón az urak, gyöttek vadászni. Oszt összeszedtík mind a cigángyerekeket, vittík ûket nyúlhajtani. Oszt ahogy a cigányok hajtották a nyulat, az urak meg lüvõdöztík lefele ûket, az eggyik nagyúr – gróf vót? vagy báró? herceg? nem tudom má minek mondta apám – valahogyan víletlenül meglûtte a cigányember eggyik gyerekit. Ott ríttak-jajgattak mind az összes cigányok:

– Jajistenem, jajistenem, meghalt a Gyulus, meghalt a Gyulus!

Elõgyött akkor a gróf, vagy herceg, vagy micsoda, oszt aszondta a cigányoknak:

– Jó van emberek, ne sírjanak! – aszondja.

– Ha mán így törtínt, ha mán így akarta a Jóisten, akkor eggyezzünk ki! Szípen eltemettetem a kisgyereket, meg adok az apjának száz forintot!

De MINDJÁR abbahatta a jajgatást az öreg cigány!

– Ernõ, Béla, Rudi, Robi, Dezsõ, Rezsõ, gyertek ide hamar! – összekiabálta ott gyorsan az összes fiát. – Nagyságos uram! – aszondja. –

Dirr-durr, mindet, száz forintjával!

Na, hát íllyen vót a Jaku is: Dirr-durr mindet, száz forintjával!

DE haragudtam rá írté!

Meg hát a másikra is, a dögteresre. Hogy ÍLLYET tett! Egy GYEREKKEL! Hogy íhes szeginy, elmegy egy kis dögöt lopni – habár nem szabad! De hát egy GYEREK! Ugye, jó: pofonütöm kicsit, vagy jól picsánrúgom, ászt rendbe van – de nem AGYONÜTÖM!

Oszt még vót aki a dögterest vídte! Hogy biztos víletlen vót, biztos nem akarta AGYON-verni a kisgyereket, csak tívedísbül túl nagyot ütött, ászt —

De NEM IGAZ! Mer íllyen NINCS, hogy nem akarom, csak VILETLENÜL agyonütök valakit! Ez MESE!

Mer SZÁNDÍKOSSAN ütötte agyon! Hogy fûjének a cigányok, ne menjenek többé a döghö! Hát nem jól járt?: nem zavarta többet senki, csinálhatta tovább a kolbászt-szalámit, gazdulhatott!

Ha valami íllyen nagyobb dolog van minállunk, betörís, gyilkosságok, mindég kérjük az Istent:

– Drága jó Istenkém, csak ne cigán csináta vóna! Mindegy má akar ki, csak MAGYAR csináta vóna!

És legtöbbször úgy is van, legtöbbször tényleg magyar csináta! Óó, TÍZ esztendõbe EGYSZER ha cigán csinál valamit! Mer van cigánba is zsiván, de magyarba sokkal több van!

Ha oszt víletlen mégis cigán vót! Akkor oszt két-három évig mindég hallgathattuk! Hogy

– Peersze! lígen! A CIGÁÁNYOK!

„A cigányok!” – én ezír az egy szóír NAGYON haragszok!

Mer íllyen buták a parasztok! Hogy RÖGTÖN a cigány! Mer más nem is lehet, csak az! Oszt ha meg ténleg cigán vót, akkor mind jár így, hogy „a cigányok!” Nem hogy Péter vagy Pál! Hanem a cigányOK! Hát ha tegyük fel az én uram csinálta, akkor tessík, mondják azt hogy „a Laci vót!”, vagy hogy „a Károlyi László! ' ' Mint ahogy a magyar ember gyilkolt, megmondják a nevit! Beleírják az újságba is: „a Hõgye Mihály vót!” Megnevezik! Nem hogy „a MAGYAROK”! Most ne adja a Jóisten, de mondjuk: van két fiam; az eggyik gyilkolt; hát akkor oka annak a másik is?! Akasszák fel mind a kettõt?! Az eggyiknek a bûniér?! Amír tesvírek?! Meg melléjök még engem, mer anyjok vagyok?! Meg az összes cigánt, amír mind cigányok vagyunk?! Aki bûnös, tessék: vigyék, bûnhõdjön! Én is aszondom: a bûnöst persze hogy! De a másikat?! Hát mir?!

Ugye: ez mind csak a butaság. Mer a magyarok ezt má nem bírják felfogni! Mer annyira buták!

Vót eggy ollyan: megfujtottak egy jánt. Egy nagyon szíp jánt! Ment haza

biciklivel az úton – eggy ember meg megbújt, oszt elkapta a jánt. Hogy maj megerõszakolná. Csak a ján meg erõs vót! Nem hattá magát! Megfujtotta akkor az ember, úgy erõszakolta meg, halva. De gyönyörüszíp ján vót! Bedugta oszt az ember a tengericsutka közzi, otthatta a csutkakúpba. Gyött a tél, hordták befele a tengeriszárat – egyszercsak kibukott a csutka közzül a jány.

Na mondták persze a magyarok, egybül mondták akkor!:

– Meggyilkoltátok, af fene egye le rúllatok a fekete cigán húsotokat!

Mer ugye a butaság! Meg a fajgyûlölet! Ami mindég vót, meg mindég lessz.

Ászt közbe magyar vót! Nem cigány! Ki lett nyomozva, elfogták az embert, be is vallotta! Magyar vót!

Egyszer meg kiirtottak egy családot. Fej-szível!

Járt hozzájok eggy ember tanyázni, de sokáig, évekig járt oda – oszt egyszercsak eggy este: gondolt eggyet, kapta magát, fejbevágta az asszont! Gyött akkor befele az ura az asszonnak – szíjjelcsapta annak is a fejit! Ahogy meg a kisgyerek megmozdult a bõcsõbe, szíjjelhasigatta annak is a fejit a fej szível! Oszt eltemette mind a hármat a dudva közzi.

Két nap úgy vót: nem lehetett tûnni ki tette. Oszt mind csak azon imádkoztunk egyfolytába két napig: csak ne cigán tette vóna! Mer akkor mind szenvedhetünk írte a magyaroktul, mind az összes cigánság!

Na ászt persze rágyöttek hogy ki vót. Hogy a Hõgye Mihály vót!

Mer a hülye paraszt, hogy így mondjam, nem bírta megállni: elásta ûket a dudva alá – utánna meg elhajtott tülök egy tehenet. Oszt a tehínrül persze megismertík hogy û vót.

Mm, mikor megtudtuk hogy magyar ember vót, DE örültünk mind! Csak jártunk-keltünk az utcán, nevettünk, kacagtunk,

– He! Nem cigán vót! Nem ám! Hála istennek magyar vót!

Ennek a gyilkosnak a felesíge oszt megõrült. Pedig nem vót oka szegíny asszony! Elõsször szidtuk nagyon, hogy nem LÉtezik hogy nem tudta, hát BIZtos tudta û is – de oszt kitudódott hogy nem tudta. Mer az ura bebeszílte neki, hogy ajándíkba kapta a tehenet, ü meg elhitte, megnyugodott – szóval nem tudta a Zsuzsika, meg nem vót ü oka annak – oszt mégis megõrült. Hát nem vót okos tûle – –

Én áztat borzasztó utállom, ha valaki fösvíny! De azt ÚGY utállom, hogy megölním egy kanál vízbe a fösyíny embert! Hát ha most itt vagyunk ketten; oszt eszünk; oszt nekem is van, a másiknak is, mind a kettõnknek elíg van; akkor ha gyön egy harmadik, ászt íhes, ászt neki nincs – hát belehalok ha most adok annak is egy kicsit?! Hát ha van mibül, akkor a fene egye ki a gyotráját, egyen má az is!

Van itt a házba egy bolond öregasszony, ászt sokszor van úgy hogy nincs neki mit enni – kezdünk az ebídhe, mondom Anikónak:

– Anikó! – mondom. – A Dinka Pirinek nem adol?

– Adjak neki anyám?

– Ha nem adol neki, én nem eszek! – mondom.

– Jó van, adok neki anyám!

Ugye? Egy bolond magyar öregasszon! Még nem is cigány!

Na Anikóval nem nagyon kell veszekenni íllyenír, mer úgy van nevelve hogy ad, magátul is ad!

Hát nem segitteni kell azt akinek nincs?! Pedig DE sok magyar van, aki fukar, fösvíny, aki nem ad, aki nem segít! DE haragszok az íllyenír! A fösvínre én NAGYON mírges vagyok!

De aki szegíny, aki tudja mi az a KENYÍR, meg azt is tudja míllyen amikor NINCS, az nem ollyan fösvíny, az könnyebben ad.

Meg azír is haragszok nagyon, amikor odamegy egy cigány, ászt nem veszik fel a munkára. Amír cigány! Hat sok íllyen vót ezelõtt! De még most is van. íllyen!

Mer énszerintem vegyik fel! Oszt maj ha valamit csinál, akkor maj ki lehet rúgni! De ha meg rendes-becsületessen dogozik, akkor mir ne ílhessen az a cigány is úgy mint az a magyar ember?!

Mer a magyarok irigyek, ezír van ez, csakis ezír! Pedig aki irigy, az buta paraszt mind! Ha a butaság fájna, az íllyen ember egy folytába si-valkonna! Útállom az íllyen embereket, az irigy embert ÚTÁLLOM!

Meg arra haragszok még nagyon, aki nem becsüli meg a kenyeret. Aki elpocsíkolja az íletet! Azt én nagy bûnnek tartom! Mer a kenyír az SZENT! A kenyír, az ollyan valami, hogy annékül ílni nem lehet! Az ílet fenntartására meg nagyon nagy szüksíge van az embernek! Hát oszt ezír nem bírom ha valaki a kenyeret pocsíkolja. Akinek tökíletes esze van, aki nem bolond, az kell hogy a kenyeret becsülje! Mer az KENYÍR!

Mondjuk aki lop, arra azír én nem haragszok annyira. Mer biztos szüksígbe vót, oszt azír tette! Különben: a magyarcigán nem is lop. Csak az olácigány.

Meg a magyar! Hát teli van írva vele az újság is! Csak arra nem mondják hogy„lopott”, az csak „sikkasztott”. Mer az úr! Azt nem szabad avval megszígyeníteni, hogy „lop”!

No oszt aki gyilkol! Aki elveszi a másiknak az íletit! Hát MINEK az, mire jó az?! Aki gyilkol, azt én meg bírnám ÖLNI, arra ANNYIRA haragszok!

Meg aki a janyát megpiszkítsa. A SAJÁT gyerekit! Hát van rá példa – egy magyar! Pedig munkásõr vót – ászt a nyócéves kisj anyát 1 A cigányasszonyok agyon akarták ütni, seprûkkel szaladtak meg lapáttal, ászt

vertík, a rendõrök vídtík meg!

Aki fösvíny, aki irigy, meg aki a kenyeret pocsíkolja – de leginkább ez a kettõ: aki a másik embert meggyilkolja, meg aki a saját janyát megpiszkítsa. Ezt a kettõt én RÖGTÖN fel bírnám AKASZTANI! Ezt ANNYIRA útállom!

Amikor Anikóm nyócadik osztályos lett, én aszondtam neki:

– Idehallgass Anikó! Válasszá. Varrónõ leszel, vagy ápolónõ! De az eggyiknek sikerülni KELL. Ha beledöglök, meg ha beledöglesz, akkor is! Az én dogom a píz. Te meg tanulja! Tanulja, mer én belédverem, az anyád kurva szentsígit! Mer te nem leszel az ami én vótam meg én vagyok! Hogy mindég csak azír a kis kenyírér harcolj! Ha ez lesz teveled is, akkor inkább vízbefújtalak! Van eszed, TANULJ! És legyél úri nõi Hogy kinevethesd a többit!

Szenvedtem vele eleget. Nemelíg vót hogy õtöztessem, ellássam, adogassam neki a sok pízt – még akkor mindég azon is kellett lennem hogy neveljem!

Amíg a nõvírkípzõn vót, de sok beteget megfürdettem ûhelyette, de sokat tisztába tettem amíg û tanúit! Meg DE sokat magyaráztam neki!:

– Idehallgassa Anikó! TANULJA fiam! Te csak mindég azon iparkodjá, hogy többet tudja mint azok a másikok! Teneked SZÁZSZOR annyit kell tudni mint egy magyar jannak! Tanulj fiam mer MEGFÚJTALAK! Meg én, az anyád mocskos uristenit!

Sok baj vót, nagyon sok baj! Hogy a magyar jányok így, a magyar jányok úgy -

– Anikó! – mondom. – Ne avatkozz közéjök! Semmi dogod köztök! Te most még csak ne is SZÓLJÁL hozzájok! Gyön hozzád eggyik? Hagyd hogy elmondja, te meg feleld neki: „Teneked igazad van, de ne haragudjá, most nekem sok a dogom!” Gyön a másik? Hallgasd meg azt is, oszt mondjad annak is: „Neked van tökíletes igazad! De ne haragudj, most nagyon sok dogom van!” így kell a magyar jányokkal kibánni! Hogy ennek is igazat adsz, meg amannak is, megvan a bíke, de teneked SEMMI KÖZZÖD eggyikhe se!

Nehíz vót neki, eleibe nagyon nehíz vót. Vót ollyan: ültek nígyen az asztalná, Anikóm odament ötödiknek, leült û is – a nígy felállott, Anikó maga maradt az asztalná. Kiközösítettík! Mer cigány!

Hogy gyött hozzám, sírva!:

– Anyám, nem bírom! Nem csinálom tovább, nem tudom! Mer a többiek – így meg úgy.

– Mit törõdsz vele?! Ki kérdezte hogy mit csinának a többiek?! Te csak TANULJ! Tanul jál úgy, hogy mindenkinek a feje tetejin táncoljál a tudásba! Mással te EGGYÁTALJÁN ne törõdj! Maj nízd csak meg, hogy ezek még

hogy könyörögnek neked egyszer! Mer ezt se tudják, azt se tudják – te meg maj tudni fogol mindent! Most még csak suttyómba mosolyogj rajtuk – de még majd egyszer kinevetheted ûket! TANULJÁL! – mondom neki. – Mer annak van írtelme! De hogy itt bõgsz nekem, annak nincs írtelme. Maj ha tudsz, te leszel az atyaisten! Még majd egyszer mindenki tehozzád színeskedik, meglásd!

Oszt elébb-utóbb elgyött az az üdõ is, hogy könyörögtek néki! Hogy ühozzája gyöttek má, ût udvarolta a többi! Gyön haza, nevet, mondja:

– Anyám, meglesz má, megvan má – –

– Na ugye lelkem! Na ugye megmondtam gyerekem!

Oszt megadta az Isten, hogy nõvír lett, meg fõnõvír Anikóm!

Sokat kínlódtam én az urammal. Jaaj, kínlódtam eleget Lacival! De RETtenetes sokat!

Anikóm ríg Pesten vót má, anyám is meghalt ríg, magam vótam má csak az iszákos vínemberrel, csak ûtûle nem bírtam má szabadulnii Na annyi megvót azír, hogy amikor má nem bírtam, elvitte rúlam Anikó. Mer hazagyött, oszt mondtam neki:

– Anikó, nem bírom apádat. NEM BÍROM má vele! Én felakasztom magam!

– Na anyám, jó – aszondja Anikó –, ne akasszad fel magad, hanem inkább elviszem rúllad egy kicsit.

Elvitte oszt Pestre, betette egy kórházba.

De ott is csak szígyent hozott Laci Anikómra! Italokat vitt be magáho, berúgott persze – aaj istenem – – Meg nekiállt ott benn a nõvírszobán fõzni, fõzött paprikásklumprit, de persze akkor is rízeg vót, oszt megettík elüle a többi betegek, ü nem lakott jól, oszt nekiállt ott csináni a cirkuszt – hát amíllyen ugye a rízeges ember! Hogy mindég törtínik körülötte valami!

Ott vót nígy-öt hónapig, úgy gyött megin haza. Még meg míllyen kedves lett utánna, még hozzáfogott nekem takaritgatni! Ott seprege-tett vagy egy hétig, de maj minden nap – nem gyõztem rajt csudálkozni! Na persze nem tartott soká az egísz – gyött megin az ital.

Ugye, ennékül se valami jól álltunk. Mer ü dógozott vagy harminc évet a villantelepen. Csak nem igazolták neki! Mer megszakította egyszer a folyamatosságot, mer fel akart gyönni Pestre. Ípp mikor a nagy munkanílkülisíg vöt, hogy kinn aludgáltak az utcán az emberek, oszt örültek ha klumprihajat leltek a szemítbe – na pont akkor kellett a Lacinak Pestre menni. Három napig ha dógozott, ennyi vót az egísz – de a könyvit elvettík, másikat adtak helyette. Oszt evvel ellüktík: többé má nem bírta igazolni az évjeit. Ezír lett neki papíron csak tíz év je bedógozva – pedig biztos vót legalább vagy huszonöt évje! Engemet meg azír nem igazoltak a

termellõszövetkezetbe, mer csak családtag vótam. Benne vótam én öt évig, de nem a magam nevin, hanem csak mint családtag! Arrul meg nem adtak papírt. Úgyhogy szípen el vótunk haj int va mind a ketten! Ami kevíske nyugdíj gyött, azt a Laci fogta, megitta, mind az utolsó fillérig eltüntette – na jól níztem én ki ûvele, mondhatom jól níztem ki!

Kapott ü szénutalvánt is, mint nyugdíjjasnak járt neki – SZÍPEN kírtem, ne adja el! Legalább a tûzrevalónk legyík meg! – Eladta azt is.

Kûdött akkor Anikóm másikat, kûdött egy kilencszáz forintos tüzellõcédulát – nem azt is megtalálta a Laci?! Eladta a szomszídnak, ászt MIND megitta az árát annak is! Gyött a tél, ott álltunk a hidegbe egy SZEM tûzrevaló nékül!

– Ugye rimánkodtam neked, hogy ne add el a széncédulákat? Vót a tiéd is, meg Anikó is kûdte a kilencszázforintossat, nem lett vóna gondunk a télen! Ha SEMMINK se vóna, akkor is legalább jó meleg házba ülhetnínk, meg mégis egy kis teát csinálhatnál ha beteg leszek, vagy ha te beteg leszel! Tennínk fel egy kis teát, megennink egy kis ke nyírrel, ászt jó van! De hát eladtad az összes cédulákat, oszt így csak ülhetünk a hidegbe, íhen!

– Mir – aszondja rá –, hát énnekem nem ugyanollyan közöm vót ahho a céduláho, mint neked? Má mir ne adhattam vóna el?! Anikó kûdte – hát Anikó nekem nem ugyanúgy jányom, mint ahogy neked az?!

Na. Hát íllyen ember vót az uram. Hát lehet íllyen emberrel vitatkozni? Hogy sokszor gondótam: legjobb lenne tán fejbe verni!

De Anikó nem engedte. Anikó mindég víd-te! Aszondta Anikó:

– Anyám, ne bántsd apámat! Ne bántsad! Mer nagyon sajnálom!

Mer nagyon szerette az apját! Vagy csak sajnálta? Én nem tudom. Lehet hogy szerette is!

– Anyám – aszondja Anikó –, hát láthatod: HÜLYE! Mit csináljunk vele? Nem lükhessük senki nyakába, csak a mi gondunk mán û! Unílküle minekünk semmi bajjunk nem lenne – de hát ezt adta nekünk az Isten keresztnek! Ezt mos má nekünk viselni KELL! Na, hát ennyire szerette Anikó!

– És ne bántsad – aszondja. – Inkább maj mikor má megin ott tartol, hogy na most má megõrülsz vele, akkor megin fogom ászt leveszem rúlad, felviszem öt-hat hónapra, beteszem kórházba megin, vagy tartom magamnál!

Fel is hozta, megin felhozta magáho. A magyar urával vót akkorüdõbe Anikóm, Budakeszin laktak – de aszondta az urának:

– Nagyon sajnálom – aszondja –, de most û is itt lessz egy ideig. Tetszik, nem tetszik, de ez az ÉN APÁM!

Meg felõtöztette, tetõtül talpig felõtöztette az apját!

– Ezt a pízt én kerestem – aszondja az urának –, neked ebbe nem vót két

fillléred se, úgyhogy azt veszek rajta az apámnak amit akarok!

– Hogy LÉtezik ez – aszondja a nászasszo-nyunk, Anikónak az anyóssá –, hogy lehet, hogy ez az Anikó ENNYIre szereti az apját is, anyját is? Hogyhogy engem nem szeret így a gyerekem?! – aszondja.

Anikóm csak nevette!

– Hát – aszondja –, az úgy létezik, hogy mink cigányok vagyunk! Magok meg magyarok! Mink cigányok nagyon szeressük a szüleinket! Magok, magyarok: ha magára megharagszik fia vagy jánya, beviteti a kórházba, meg se látogassa!

Oszt így is lett! Szorul szóra így lett! Bevittík a nászasszont a kórházba, megoperálták – a vejem oda se NÍZETT rá! Úgy halt meg az öregasszon, tiszta egyedül! Ó, Anikóm a világ LEGvígirül is szaladt vóna, ha meghallja hogy kórházba vittek engem! Vagy azt a rossz apját!

A cigánság más ebbe: a cigánság mind összetart. Hát meg lehet nízni: hogyha eggy igazi súllyos beteg van, hogy ott van körülte mind, hogy vigyáz rá az összes! Vagy hogyha halott van! Ott virrasztolunk neki, ahányan csak vagyunk! Ott ülünk két-három íj jel is, ott énekelünk neki reggelig!

A magyarok? Beteg? Meghalt? Ráhúzzák az ajtót, ászt hagy egye a fene ott ahun van! Mit törõdnek ûk avval!

Most má azír változik a világ ebbe is. Most má nem lehet otthon virrasztolni a halottat se, ki kell vinni azonnal a temetõibe a siralomházba – oda meg nem mehetünk utánna. Változik mán a világ – –

Elgyött azután annak is az ideje, hogy az uram nagyon beteg vót már. Na, mondom, most má tán meg is hal!

Oszt meghalt, ténleg.

Öt vagy hat éve – vagy HÉT éve? Mit tudom én má!

Feküdt betegen, én ápoltam – de ollyan beteg vót má, hogy az italt se kívánta! Hát, mondom, hogy ezt is megírtuk!

– Na, Laci – mondom neki –, iszol valamit? Hozok neked! Igyál csak, hogy a faszodat rakd anyádba, meg a tesvíredbe! Hát nem kell má?! Most MÉ nem iszol?! He?!

Nem szólt rá semmit. Nem kellett má neki az ital se, meg szóllani se nagyon tudott má -meg nem is mert tán.

– Ugye – mondom neki –, mennyit kírtelek, hogy ne légyé ollyan rossz! Oszt hiába rimánkodtam neked! Mondjad má: megírdemled, hogy itt fürdetlek? Hogy mosom a szarodat?! Hogy minden nap tisztát adok rád, megírdemled éntûllem?! Hogy nyomjad anyádba!

Én oszt mondtam neki! Még szembe is köptem, ha elfutott a míreg az emlíkezístül!

És még akkor is vót aki vídje! A tesvírem, Kiki – ût hittam át, legyík má

velem, ne legyek magam mikor Laci meghal. Ászt a Kiki is!: nem hattá hogy bántsam Lacit!

– Apád nyomja a szádba a faszát – aszondja nekem –, hát nem hagyod bíkin ezt az embert?! Ha még egyszer szólsz neki, nem gyövök többet ide, meghal, ászt magad leszel vele!

– A nehízsíg törjík ki – mondom neki –, még EZMELLETT vagy?! EZT víded?! Hogy a fekete fene rágja le azt a két sován csecsedet!

– Hogy verje apád a füledbe – aszondja a Kiki –, hát egy halálos nagybeteg ember, ászt te meg nem hagyod pihenni se, örökkí a bûnit emlegeted fel neki! Nem elíg most a maga bajjá neki?! Ha még egyszer bántani mered a Lacit, figyeld meg: tájjadra se gyövök többet!

Úgyhogy oszt nem is mertem tovább bántani. Filtern hogy nem gyön Kiki, magam maradok, meghal Laci – hát a SZÍVbaj gyön rám, ha egyedül ír! Mán akkor ha ott vót Kiki, nem bántottam Lacit eggyátalán.

De ászt ahogy elment Kiki! Pótoltam akkor, duplán!

– Megállj – aszondja Laci –, ha gyön Kiki, megmondalak neki!

– Az – mondom –, kanold szíjjel anyádat, ezt tunnád, prímán, az árulkodást! De ne próbáld, ne merjed!

Nem is merte! Gyött Kiki – nem árult el neki Laci! Gyön Kiki, megy hozzá:

– He sógor! Hogy vagy? Ihatna valamit? Hozok neked tesvír! Mit ihatna, mit hozzak?

– Ne hozzá semmit tesvír – –

Má hangja is alig vót akkorra Lacinak!

– Nem kívánod? Vagy csak nem mered mondani, a Julistul? Mondjad csak nyugodtan, NEKEM mondjad! A Julis meg ha bánt tígedet, úgy vágom pofon hogy kimegy a szeme!

Jó van, megvártam míg a Kiki elment, akkor oszt mondtam tovább Lacinak. De MINDENT elmondtam neki! Vót abba rosseb, vót abba rák, vót az anyja, tesvírje, ami csak eszembe vót, MINDENT mondtam én neki!

– Te mocskos csavargó, te, NEKED mondom, Laci, he! Hallod?! Adta nekem pízt?! FILLÉRT se! MIND megittad mindég amit kereste! Meg amit ÉN hoztam, azt is megittad! De most a fene kieszi belülied! Meghalsz, tudod?! Laci, he!!

Kûdte akkor a Kiki a janyát, Etust, vagy a vejit, a Zoltit. Felváltva ültek ott, úgy vigyáztak: nemszabad vót bántani a Lacit! Mer gyött ám a Kiki, oszt kifaggatta ûket:

– He, Zolti, Etu! Nem bántsa a Julis a Lacit?

– A fene egyen el innen tikteket – mondom –, hát mind énrajtam vattok má?!

– Kuss – aszondja a Kiki –, nem tíged kírdezlek! Zolti, bántsa, vagy nem bántsa?!

– Nem bántsa, nem bántsa! – aszondja a Zolti. – Ha meg bántsa, megírdemli!

– Na kussolj má te is – aszondja a Kiki –, mer tíged is órbaváglak! Hát egy NAGYbeteg HALdokló EMberrül van szó, hát hogy gondóltok ollyat hogy bántani szabad?!

Gyött a doktor – ha híttam, ha nein híttam, gyött. Megnízte Lacit – engem meg átölelt, magáho szorított:

– Kedves Julis néném! – aszondja. – De jó asszon maga!

– Én? – mondom. – Jó asszon? Hát basza torn anyjával, tesvírivel!

– MINDAMELLETT, ha baszatja is! Mer aran-gyímánt tisztába tartsa Laci bácsit! Pedig nem is írdemli magátul a vín bûnös! – aszondja a doktor.

– Muszáj – mondom –, hát kíntelen vagyok! Hiába, doktor ûr, hát trafikom van! Nem tehetem meg, hogy ha û összeszarja magát, úgy hagyjam, oszt a vevõk a büdösbe gyöj-jenek! Hát ollyat ki hallott má?!

– Arany asszon maga Juliska néni, ARANY Asszony!

Nehezen halt meg Laci. Fulladt a vígin, állandóan fulladt! Ordított akkor:

– LEVEGÕT! LEVEGÕT! NYISS ABLAKOT! LEVEGÕT!!

– Kéne, mi?! Nem kapsz! NEM adok levegõt, FÚLJA MEG!! Megfúlsz most, meglásd, baszd szájba anyádat!

– Könyörgök neked, KÖNYÖRGÖK! LEVEGÕT!

Gyött ípp a Kiki. Nízi Lacit, aszondja:

– He, Julis! Rosszul van az urad. Nízzed má, nem kap levegõt! Ki kell nyitni az ablakot!

– Jaaj de meguntam veled az íletemet Kiki! Eresszed te is az anyádba a gecidet! De elegem van má belülietek, MINDÕTÖKBÜLÜ

– ELHALLGASS!! – azt kiabálja a Kiki. – NYISSAD KIFELE azt a baszott ablakot, de AZONNAL! És amit mond, csináld! MINDENT megtegyíl amit kíván! Hát az utósó kívánságát még a RABNAK is megadják! EZ meg itten – –

– Tudom, tudom: „HALdokló NAGYbeteg EMber”! De nagyon meguntalak má mindõtöket!

Kinyitottam ászt az ablakot – –Na: hát íllyenek vótunk!

Nagyon nehezen halt meg. Tisztára ki vótam má merülve – –

Még akkor elõgyött a Dezsõ, az elsõ uram.

De beteg vót akkor má nagyon a is.

DE könyörgött an nekem!

Ó de rimánkodott, hogy csak azt engedjem meg legalább, hogy begyöjjík níha a trafikba, leüljön, oszt elbeszílgessen velem!

Aszondtam neki:

– Nem engedem meg – mondom. – Mer én nem vagyok ápolónõ! És nem is akarok többé beteget ápolni! Az uramnak rendessen gondját viseltem, û meghalt, mit csináljak – de másnak én most má nem kívánom gondját viselni!

Gyött akkor még, hogy mit gondolok, menjen-e Pestre kórházba, engedje-e hogy megoperálják. Mer nagyon beteg. Küdené a doktor Pestre, csak û meg fíl hogy meghal a mûtétiül.

– Énfelûlem azt csinálsz amit akarsz! -mondom neki. – Énnekem nem gondom hogy mész-e Pestre vagy nem mész, meghalsz-e vagy nem halsz meg! Énnekem szerencsire nem gondom mán ez! Mit fílsz, bolond?! – mondom neki. – Meghalni úgyis muszáj! Hát akkor meg?!

Ment akkor Pestre, hagyta hogy megoperálják. Meg is halt az operációba.

Az én íletembe jaemjó világ vót. Bezon nem-jó vót: szenvedtünk mink eleget!

MOST van jó világ! Illyen nem vót még, meg nem is lesz másik illyen jó mint ez a mostani! Ez OLLYAN jó világ!

Mer most, ha valaki szeret dógozní, akkor megíl! Meg ha ügyes, akkor még elõ is lípteti magát! Ha szípen iskolába jár, utánna meg dogozik tisztessíggel-becsülettel, akkor máma minden vágyát teljesítheti! Úgy magyar mint cigány! Bezon, ARAN világ ez!

Mm, csak most vónik fiatal! Hogy ílhetník én is! Mer így én má nem veszem hasznát a jónak. Ami szíp meg jó van, am má nem énnekem van.

Elíg soká benne vótam én a pártba. Mer nagyon szerettem ott lenni! Eleibe elíg sokan is vóttunk benne cigányok, mind a két cigánvárosbul jó páran. Csak azután úgy apródonkint kimaradozott legtöbb. Mer nem fizettík a díjjat. Meg nem jártak el gyûllísre – szóval így hanyagságbul Mer a kitartás, az hiánzott – a kitartás hiánzik legtöbb cigánbul! Ez a baj. Úgyhogy most má elíg kevesen vannak párttagok, páran ha lehetnek.

Utóvígre oszt én is kimaradtam belüle – de nagyon bánom! Még mikor lenn vótam Karcagon, mielõtt eladtam a házat – de beteges vótam má nagyon, fel vótam dagadva, nemigen tudtam menni sehova, meg amúgy is nagyon le vótam kötve a trafikkal, hát pártgyûllísekre se jártam má – kigyött akkor egyszer hozzám két ember a pártbul.

– Ide hallgasson, Károlyiné elvtársnõ -aszondja az eggyik, egy nemtommíllyen Tóni bácsi –, maga má úgyse tud gyönni a taggyûl-lísekre! Jobb hogyha ideadja a könyvit, és akkor lemondott szípen, a maga jóakaratábul. Mer ha nem, akkor felhívassák a központba, és úgyis el lessz véve a könyve! Mer magát már soha se lássuk a gyûllíseken!

Na így akkor odadtam a kiskönyvemet.

De azután meg ÚGY megbántam! Mer csak nem lehetett az igaz! Hát azír hogy valaki beteg, csak nem kûdik el a pártbul! ÚGY bánom hogy akkor odadtam a könyvemet!

Utánna hogy a Laci meghalt, beteg lettem én is. De nagyon beteg. Fel vótam fúvód va, fel vótam dagadva, a lábom mint egy zsák! Meg a vírnyomásom – mer vírnyomásos is vagyok! Meg még a lázam is hozzá! MINDEN bajjom lett akkor egyszerre!

Fel is adattam a táviratot Anikómnak Pestre – de hát amíg az odaír? Meg amíg majd Anikó gondol valamit? Addig mi lessz?

Kigyött a doktor. Pedig én nem is híttam – nem tom ki hítta ki! Mondom neki:

– Mér gyött a doktor úr?! Én nem híttam!

– Azír gyöttem Julis néni – aszondja –, amír NEM hívott!

– Na jó – mondom –, üljön le akkor.

– Nem ülök le, mer nem ülni gyöttem – aszondja –, hanem megvizsgálom magát!

– Ne vizsgáljon maga engemet – mondom –, hát mit akar velem?! Nincs nekem semmi bajjom!

Nem akartam engenni – de csak megmírte a lázamat, meg a vírnyomásomat is megmírte, erõvel! Aszondja utánna:

– Julis néni! Hogy híjják a maga janyát?

– A jányomat?! De hisz ismeri a doktor úr! Károlyi Anikónak híjják!

– Hát a vejit hogy híjják?

– Doktor úr! – mondom. – Mit akar a vejemmel? Asziszi, bolond vagyok?!

– Nem hiszem. Hanem TUDOM! – aszondja a doktor. – Hát tudja maga hogy mennyi a láza? NEGYVEN fok! Tudja maga mennyi a vírnyomása?!

– Honnan tunnám!

– Na tudja meg: KÉTSZÁZ NYÓCVAN!

– Nem bánom én, ha ÖTSZÁZ is!

– De – aszondja – a kétszáz má ÜT!

– Maj – mondom – én meg visszaütök neki!

– Jó – aszondja a doktor –, ne viccelõdjünk tovább. Megírom a mentõcédulát, szólok a mentõsöknek, ászt hónap szípen befekszik a kórházba.

– ÉÉN?! – mondom. – Azt maga nem fogja elírni!

– De mir??

– Hát – mondom –, CSAK.

– De most mondja meg nekem hogy MÍR!

– Hát – mondom – mer a mé nem darázs. A klumpri meg nem tojás!

– Okos beszíd! – aszondja a doktor.

– Okos beszíd, vagy nem okos beszíd, én nem bánom! Csak elíg ah hozzá hogy nem megyek! Mer azírse megyek oda a sok magyar kurva közzé! Hogy kinevessenek, kigúnyoljanak engem?! Nincs rá semmi szüksígem!

– Rendbe van, nem alkudozok én itt magával – aszondja a doktor –, ha máskípp nem gyön, küdök két rendõrt is a mentõvel, de AKKORI S bevitetem!

– Reggel hány órákkor gyönnek? – mondom.

– Reggel hét órákkor!

– Jó van – mondom –, hát gyöjjenek akkor, így oszt nagynehezen leráztam a doktort.

Megy el – má gyön is be Erzsike. Nem is kellett mondani neki hogy mi van, mer hallgatózott.

– Hallottam, hallottam: viszik reggel a kórházba! – aszondja.

– Jaj Erzsikém – mondom –, mit csináljak?

– En, ha magának vónék – aszondja –, feltûnik a vonatra oszt menník Anikóho!

– De hát – mondom – má küdtem sürgönyt Anikónak, hátha gyön ide hónap!

– Én felmenník mindenhogy! – aszondja az Erzsi.

– Jó, igen, igen – mondom –, de NEGYVEN fok lázzal, KÉTSZÁZ NYÓCVAN vírnyomással??

– Akkor is! – aszondja . – Akkor is!

– Igazad van. No – mondom –, felkísírsz Pestre engem? A kõtsígedet megadom!

Hát, û nem tud, mer a gyerekiket nincs kire hagyja.

– Kûdd el akkor valamellyiket Rózsiér! Gyöjjõn át Rózsi! Majd az felkísír!

Áthítták akkor a Rózsit.

– Gyere – mondom neki –, vigye fel engemet Pestre! Fizetem az utikõtsígedet!

Ü nem tud gyónni! Mer az ura beteg, jánya beteg, mittudomén, mindenkije haldoklik, nem hagyhassa ûket!

– Na, akkor õtöztessé fel!

Felõtöztetett. Megmosdatott szípen, rámadta a bugyogót, harisnyát – nem vót könnyû! mer alig gyött rám a ruha! hát fel vótam fúvódva, fel vótam puffadva, teli vótam vízzel! –, rámadia a kombinétom, ruhámat, cipõmet, minden – de hogy ûneki most menni kell, mer várják a betegjei!

– Menjé! – mondom, – Majd én fõzök magamnak!

Még akkor nekiálltam fõzni! Káposztát fõztem! Ha enni nem is nagyon

tudtam belûle, de azír megfõztem magamnak rendessen!

Úgy oszt mentem a vasútra. Persze kisírtak oda is, hogy el ne essek, vagy valami. Kinn az állomáson megvártam szípen a háromórás! vonatot – mire reggel ment írtem a mentõ, én má Pesten vótam!

Tudtam hogy Anikóm ícakás! Mer azt megírta nekem. Ha kicsit hamarébb járok, még ottírem a kórházba – de lekístem már. Micsináljak most, jó Istenem? Az anyóssáikkal lakott Anikó, tudtam hogy a kórház udvarán van a lakásuk, mer az apóssá portás vót ott – de most hun keressem ûket ebbe a hatalmasnagy kórházba?! Akkora rengeteg vót az a kórház, mint eggy egísz város!

Tanáltam akkor az eggyik folyosón egy beteget. Mondom neki:

– Ismeri maga az én jányomat, Ani nõvírt?

– HÓÓGYne – aszondja –, persze hogy ismerem! Nála vagyok beteg, az û pavillonjába!

– Igen? – mondom. – És azt is tudja hogy hun lakik a jányom, meg az anyósaik?

– Tudom azt is! – aszondja.

– Nagyon messzire van az ide?

– Hát – aszondja –, nem ollyan nagyon messzire!

– Nagyon beteg maga? – mondom neki.

– Hát – aszondja –, nem íppen ollyan nagyon. Mir?

– Kisírjen el engemet oda! Mer én meg nagyon beteg vagyok! – mondom, – KÉTSZÁZ NYÓCVAN vírnyomással gyövök Karcagrul!

Na így oszt szerencsíssen eljutottam hozzájok. De má akkor majnem az ajtóba estem össze!

Oszt Anikóm meg nem is vót ott! Csak az anyóssát, a nászasszonyomat tanáltam! Mer a vejemet ípp operálták, a visszereket szedtík kifele ípp a lábábul, ászt Anikó haza se ment a munkábul, ment be mindjár a férjihe! Avval hogy utánna meg megy egyenessen az állomásra, utazik le Karcagra, hozzám! Én gyöttem, û ment!

De a nászasszonyom nagyon jól fogadott. Mindjár: HAMAR egy lázmérõt, de AZONNAL. Megmírte a lázam – NEGYVEN fok!

– Jíízusom – aszondja –, ÍLLYEN lázzal fel mertél ülni a vonatra?!

– Fel – mondom.

Azt csinálta akkor: SZÛZ ANYA meztelenre levetkeztetett! Oszt BELE a hüdegvizes lepedõbe! Adott hozzá még lázcsillapittó orvosságot is – úgy fektetett le.

De én ÚGY elaludtam, mint akit agyonvertek!

Ha begyött valaki, felníztem azír, hogy hátha Anikóm gyött, de szólni nem bírtam semmit, aludtam tovább. A nászasszonyom ÖTSZÖR nízett meg

akkor ícaka! Hogy ílek-e még!

Anikóm az ötórásival ment le Karcagra – visszagyönni nem tudott már, mer nem vót vonat. Csak telefonált Karcagrul az anyóssának. Hogy odatanáltam-e, megvagyok-e. Mondták neki hogy igen, ott vagyok, csak nagyon beteg vagyok. Gyött oszt Anikóm a legelsõ vonattal, a háromórásival û is, reggelre má ott vót mellettem.

Oszt meg is gyógyított szípen Anikóm.

Jó jányom û, nagyon jó jányom.

De nem is mentem vissza utánna Karcagra, maradtam inkább Anikómmal.

Hogy felgyöttem Pestre, Anikó bevitt a kórházba, takaríttónõnek. Dogoztam ott is egy darabig.

De borzasztó szerettek a munkahellyemen! Mindenki nagyon szeretett engemet!

Lett egyszer egy kis röpgyûllísünk. Hí a Vali nõvír engem is, menjek be én is.

– Áá – mondom –, nem megyek én, hát dogom van nekem, meg nem érdekel engemet a gyûllís!

Pedig még akkor komunista vótam! De valahogy nem akartam menni. Gyön akkor a fõnõvír.

– Juliska néném – aszondja –, hát hogy mondhat íllyet hogy nem gyön?! RÖGTÖN tegye le azt a mosogatást, ászt gyerünk!

Jó, megyek. Leülök bent, a többi közzé. Hát, mindjár avval kezdi a fõorvos úr:

– Imádkozzunk a Jóistennek, adjunk hálát neki, hogy a Juliska nénit ide kûdte mihozzánk! Mer miúta a Juliska néni itt van, azúta itt ragyog minden, arán tiszta itt minden! – aszondja. – Ipacs néni meg avval gyön, hogy a magyar asszonyok nem akarnak dolgozni cigányasszonnyal, kérik hogy ne kelljen dógozzanak cigányasszonnyal! Hát Ipacs néni – aszondja a fõorvos úr. – Javaslok én magának valamit! Ha nem akar dógozni a Juliska nénivel, menjen ászt vegye ki a könyvit, hellyezkedjík el másutt! Mer elmehet, de most AZONNAL elmehet! De a Juliska nénit nem hagyjuk, a Juliska nénit TÍZ másik takarittó-nõír se adjuk! Mer a Juliska néni ARANYAT ír nekünk!

Na. Hát akkor el lehet gondóni, hogy mennyire szerettek engemet ott a kórházba!

Takaríttónõ vótam – de vót nekünk ott munkahellyi kisvizsgánk is. Elõtte a Terézke fõnõvír mindenkinek adott egy kis papírt, arra vót ráírva hogy hányadiknak következünk, mit fognak kérdezni, mit kell rá mondani, ez oda lett adva hogy tanuljuk meg jól – na én meg elhattam az enyimat! Énvelem nem tudta Anikó megtaníttatni a beszídemet, mer elhattam a cédulát!

Megyünk vizsgára. De én maj meg eszem kezem-lábomat, ollyan ideges vagyok! Jó, mondom, hát engemet lehet hogy nem is szólít az igazgatói fõorvos úr, mer azír hogy én cigán vagyok. Hátha nem is szólít!

Ülünk – egymás után feláligassák a nípet, beszíl e is, beszíl a is, eggyik a másik után -hát vótunk háromszázan csak takaríttónõk abba a hatalmas kórházba! Egyszer oszt aszondja az igazgatói fõorvos úr:

– Na most má sokmindenkit hallottam beszílni – aszondja –, de még a Károlyinét, a Juliska nénit nem hallottam! – mer tudta hogy én csak úgy értek hogy „Juliska néni”. – Most magát kérdezem Juliska néni!

Felálltam – de én majnem elájultam. Annyira filtern! Hogy Istenem, hát mit mondjak. Itt a háromszáz ember elõtt, meg az összes doktorok elõtt! Mikor egy SZÓT se tudok belûle! Felállók, mondom neki:

– Hát, igazgatói fõorvos úr – mondom –, én bizon nem szóllok egy szót se. Mer nem tudok! A kis cédulámat, amire fel vót minden írva, elhattam, úgyhogy nem tudok én semmit se. Zavarjon el. ha úgy gondolja az igazgatói fõorvos úr, de én nem mondok egy szót se! – mondom neki. – Mer nem tudok én beszílni!

– MaGAA?? – aszondja az igazgatói fõorvos. – Dehát magának van itt a legnagyobb szótehetsíge!

– Énnekem bizon nincsen – mondom. – Mer én iskolát nem jártam!

– Hány osztályt járt Juliska néni? – azt kérdezi az igazgatói fõorvos.

– Eggyet se – mondom –, EGGYET SE!

– Nem érdekel – aszondja az igazgatói fõorvos –, akkor is magának van itt a legnagyobb szókincse! Julis néni – aszondja –, azt mondja meg nekem, hogy hogyan szokott maga takaríttani? Mondja el elejitül vígig, elkezdve reggel!

Persze mind kacagott, mind a háromszáz nevetett!

– Hogy ÉN, hogy hogyan szoktam takaríttani, igazgatói fõorvos úr? Elmondom! Hát úgy – mondom –, hogy elõsszöris reggel bemegyek, köszönök mindenkinek hogy „jóreggelt kívánok!”, jó hangossan! Akkor megyek mind jár az ablakho, kinyittom! Minden ablakot, minden ajtót kinyittok, csinálok egy jó keresztthuzatot! Hogy gyöjjík-menjík a levegõ! Akkor fogom magam, kisepregetek, összeszedem a szemeteket! Azután készítek a vederbe egy jó kórmeszes vizet! Oszt avval a jó kórmeszes vízzel felmosok mindenütt, jó bû vízbûl, hogy a szekrínyek alól is kihozzon mindent ami ott van, morzsa vagy ev vagy a!

Mind nevette közbe, hogy aszondtam hogy ,,jó bû vízbül” – nem bánom, na, nevessetek!

– ÚÚGY van Juliska néni! – aszondja az igazgatói fõorvos úr. – Még hogy MAGA nem tud beszílni?! Hát pont ezt várnám mindenkitül! És el is

hiszem, hogy maga így takarít! Na, most azt mondja meg minekünk, hogy eggyik ember a másikat hogyan fertõzi meg a leghamarább!

– Hát – mondom – úgy, hogy ha megy a buszba vagy a villamosba! Oszt ott mind fogják azt a lógós valamit, közbe meg egymásra tüszkölnek meg köhögnek! Így fertõzi meg eggyike a másikát a leg hamarább!

– NAGYON hellyes! És – aszondja – MI fertõzi meg legjobban az embereket?!

– Legjobban – mondom – a légy! Aki a szemétdombra, szarra, húgyra, mindenre rászáll! Oszt hordja a fertõzíseket erre-arra!

– ÍGY van, drága Juliska néni, ÍGY van! Odamegyek utánna a Terézkéhe, a vezetõ fõnõvírhe, súgom neki: – No, hányas?

– Ötös, Juliska néném, ötös, ötös! Na jó van akkor – –

De nagyon szerettek ott engemet, mindenki nagyon szeretett! A Terézke fõnõvír is, meg a doktorok mind! Ez az igazgatói fõorvos úr is – zsidó ember vót, az egísz hatalmas kórháznak az igazgatója, Anikót már elõbb ismerte û, meg û is vette fel a nõvírkípzõre, aszondta Anikónak:

– Te kölök! – aszondja neki. – Felveszlek! De hogyha szígyent vallok veled, én úgy elverem a popsidat, hogy ollyant még az íletbe nem kaptál!

Mer nagyon szerette Anikót! De ugyanúgy engemet is!

Meg ugyanúgy szerettek a betegek is! Vót egy beteg, a Svarc bácsi. Én csak Karcsi bácsinak híttam. Az ollyan vót, hogy egísz íccaka nem aludtak tûlle! Mer egyfolytába csak, hogy „Julisné-NÍÍ! Julisné-NÍÍ!” Megyek be reggel, avval fogannak:

– Gyöjjön má Juliska néni, mer nem aludtunk egísz ícaka a Svarc bácsitul! Mer örökké csak magát követeli!

Bemegyek: – Mi van Karcsi bácsi? Mi bajjá van, mér hívott?

– Pisilhetném!

– Adom!

Odatettem neki az edínt, beleráztam az izéjit – mind jár pisilt! De û csak nekem pisilt! SENKINEK se pisilt másnak, CSAK nekem!

– Jó van Karcsi bácsi! Most rendbe van? Jó van akkor – –

IMÁDTAK engemet ottan!

De vót szavam is! Ha énnekem valami nem tetszett, én mindég megmondtam a magamét! Oszt mindég eligazítottam a dogot! Vót eggy adjunktus, Kovács, doktor Kovácsnak hittak. Rí szeges vót! Oszt ahánszor ríszeg vót, mindég meghalt valaki a keze alatt! De nagyon nem szerettem írté! Egyszer: gyön befele. De látom má messzirül: HOTT ríszeg, VERES!

– Adjunktus úr! – mondom neki.

– Tessék Juliska néni, tessék, tessék, tessék! – mer dadogott ha ríszeg vót.

– Az Isten rakja bele magába a faszát – mondom. – Hát má megin PICSA rìszeg! Megin meg akar ölni valakit?! Vegye tudomásul: én nem fogok itt bokáig járni az embervìrbe! Meg nem nìzem hogy maga mit csinál, ha maga gyilkos is, én nem leszek gyilkos! Vegye tudomásul: máma itt maga nem operál, máma itt nem nyúl eggyik beteghe se! Megértette?!

– Igenis megértettem, igenis megértettem! Fordult meg, elment!

ODA vót a fõorvos, mikor elbeszìltìk neki! Annyira nevette, majd el FEKÜDT!

Mondják ászt, hogy hí engem a fõorvos úr. Megyek be· hozzá.

– Juliska néni! – aszondja. – Mit csinált az adjunktus úrral? – de nevet, hogy maj le esik a székrül!

– Jaj, fõorvos úr! – mondom. – Hát ez úgy megy: ahánszor rìszeg, mindég meghal a keze alatt egy beteg! Én meg nem szeretem az embervìrt fogdosni! Hát micsináljak? Rákiabáltam, oszt elment!

– Kedves Juliska néni, magának van tökìletessen igaza! Ebbe maga parancsol, nem én! De így van jól, így van jól!

– Hát, ebbül én parancsolok!

De így el lett fogadva minden, amibe én in-tìzkedtem!

Úgy szerettek engemet a kórházba, hogy még majnem össze is vesztek rajtam! Mer elébb a Baros utcába vötam, ahun Anikó tanúit, onnat mentem át a Károlyi kórházba, Anikóm után, mer oda lett hellyezve ápolónõnek – de csak úgy bírtam elmenni a Baros utcábul, hogy a fõnõvìr szabadságon vót, máskípp el se engedtek vóna! Mikor oszt már ott vótam, telefonált vissza az ottani fõnõvìr, hogy érdeklõdjön utánnam:

– Terézke – aszondja a telefonba –, itt van nállunk a Juliska néni, a Károlyiné, aki tinálla-tok vót, mit szólsz hozzá? Míllyen vót a munkája tinállatok?

– Tudod mit szóllok Máriám? – aszondja a Terézke fõnõvìr. – Azt, hogy ha én itthon vagyok, ha nem vagyok oda ípp nyaralni, akkor most nem nállad van a Juliska néni, hanem énnálam! Mer akkor SZÓ se lehet rúlla hogy elengedjem! Mer anná rendessebb asszon nincs a világon! A betegek is imádták. És GYÖnyörû szìpen, NAgyon jól takarìt!

– Igen – aszondja a Mária fõnõvìr –, itt is ez a helyzet vele!

– Na – aszondja a Terézke –, hát ha akármikor valami probléma vóna vele, ha akármi kifogásotok vóna ellene Máriám, csak szóljál azonnal, és én MARIS szaladok írté ászt hozom vissza magamho! Ha ípp nincs is hely, UNE KI akkor is van! Mer.az.egy OLLYAN asszony, egy ARANY asszony az! – aszondja a Terézke fónõvìr.

Ez ÍGY vót! Ha nem igaz, hát a Szûz Mária verjìk meg!

Nagyon szerettem én is ott lenni. Nagyon szerettem kórházba takarittónõ

lenni! Utóvígre ászt mégis elgyöttem. Hazamentem Karcagra.

Mer ott vót a ház. Mer ugye a fél ház az enyim vót apámrül, a negyedet meg megvettem a mostohaanyámtul, amikor meg az is meghalt, a janyai örököltik az û megmaradt negyed házát – na akkor én inkább lementem, mer nem akartam hogy valaki oda bedugja az órát! Mer akkor nekem má víglegessen kuss lett vóna. Pláne ha egy családos belemegy – akkor nekem vígem van!

Meg ott vót a trafik is apámrul. Mer apám, mint hetvenöt százalíkos hadirokkant, kapott egy trafikot, még az én fiatalkoromba. Ahogy oszt apám meghalt, rámmaradt vóna a trafik – használtam is egy darabig, de oszt odaajáltam a mostohaanyámnak, hogy legyen azé. Most ászt ez a trafik is visszamaradt énnekem. Hát oszt így ugye muszáj vót menni!

De akkor is: kétszer kelletett beanni a felmondásomat! Oszt még másodszorra is aszondta a fõorvos:

– Juliska néni, nem vettünk rúlla tudomást!

– Ha vettek, ha nem vettek, én úgyis elmegyek haza! Három hetet dogoztam magoknak, ennyi vót, kísz, elíg, alá szógája! Hát csak nem gondol ollyat a fõorvos úr, hogy házat, trafikot, mindent hagyjak, csak hogy itt takaríthassam a kórházat?! Amikor ott nem is dogozók, csak ülök a trafikba, és megkeresem ugyanezt a pízt! Hát bolond azír nem vagyok!

Mentem akkor vissza trafikosnak.

Íltem akkor megin otthon, abba a nevezetes városba —

Mer híres város Karcag! Mer oda való a hon-vídelmi miniszterünk aki most van, a Cinege! Ismertem – na hogyne ismertem vóna, hát egy városba laktunk! Csak û a Katolikus Ríszen, mink meg Cigánvároson. Egy taknyos kis magyar gyerek vót ü Karcagon – oszt honvídelmi miniszter lett! Bezon! Emlíkszek rá, egyszer is kivert eggy embert a kocsmábul – mer nagy híres verekedõk vótak mind ezek a Cinege gyerekek! Oszt mégis míllyen nagy ember lett a Lajosbul!

Trafikos vótam akkor megin pár évig Cigánvároson. Nem vót as se rossz, mer elíg jó vót. A kétezer forintomat megkerestem benne, kétezer kettõt,'hármat, de vót rá eset, ha ünnepnap vót a hónapba, megkerestem a háromezret is! Pedig csak ültem, pihenkeztem ott! Jó vót, nagyon jó vót!

Csak ászt eggy üdõ után meguntam.

Oszt fogtam magam, otthattam mindent, felgyöttem újbul Pestre!

Pedig mindenem megvót odahaza! Házam, szíp lakásom vót, rendes bútorjaim, MINDEN! De hiába: magam vótam benne. Vót ollyan ícaka: SZEMHUNYÁST nem aludtam! Mer az egyedüllít. Nappal? fél Cigánváros ott vót nállam, ott ette mind az én fõztömet! ícaka: csak feküdtem egyedül – –

Nem a nílkülözistül gyöttem el! Hát megvót nekem mindenem! Ott vót elõsször is a trafik. Meg kaptam a kis nyugdíjjamat is. Meg hozzá még amíg eljártam tippant szedni, avval is kerestem, hát minden piacon két-háromszáz forintot árultam! Meg még akkor ha píz kellett, csak írtam Anikónak, RÖGTÖN kûdte, amennyit írtam annyit, még ha kõccsön is kérte de kûdte! Úgyhogy mondom hiányom énnekem EGGYÁTALJÁN nem vót!

Oszt mégis gyöttem. Mer azír hogy az egyedülsíget nem szerettem.

Mer eggy az, hogy ugye Anikóm itt van.

Ü itt is ment fírhe Pesten – magyarho! Egy magyar vót az ura! Elsõbb a tesvíreméknít lakott Anikó, de hogy fírhement, átment akkor lakni az anyóssáikho Budakeszire, kórházba – mer azír hogy az apóssá a kórházba vót portás. Azután meg oszt Perbálon vett Anikó a férjivel egy lakást, ott laktak. Meg má én is ûvelõk. Jó is vót az! – egy darabig. Csak azután hogy Anikóm külön lett az urátul, nem vót má maradása Perbálon – na akkor elvállalta ezt a házmestersíget, hogy legyen lakás. így kerültünk ide Belvárosba.

Meg akkor a másik, hogy itt van Pesten a tesvírem is, a Rózsi. Nem rendes tesvírem û se nekem, onokatesvírem csak, mer a nagyapám tesvírinek a jánya, de neki is meghalt az anyja, meg nekem is meghalt az anyám, oszt így együtt nyõttünk-nevelkedtünk nagyanyámná – de én ût mindég tesvíremnek mondtam, meg egy cseppet se írzem hogy nem ídestesvírem, mer nagyon szeretem Rózsit!

Û is magyar emberhe ment fírhe, Füredi Mi-hályho, oszt ide gyöttek fel lakni Újpestre. Oszt Anikóm mikor Pesten tanúit, ûnállok lakott – nagyon is sokat köszönhet a tesvíremnek Anikó! Meg én is mikor elõsször felgyöt-tem Karcagrul, eggy ideig nállok is laktam – eggy ekkorka kis lakásba vótunk nyócan! Hogy NÍGYEN feküdtünk eggy ágyba – hát el lehet gondóni! Oszt a Rózsinak az ura mindég üldözött vóna minket kifele! A Rózsi meg nem hattá! Aszondta a Rózsi:

– Rendbe van, zavard el. De ha ü megy, én is megyek! Mer énnekem a tesvírem MINDENNÉL elõbbrevaló!

Azután oszt lett ollyan is, hogy én vettem magamho a tesvíremet, odavittem Perbálra, Anikóíkho. Akkor meg az Anikó urával harcoltunk örökkí, ajajaj – –

Szóval így szerettük mink egymást a tesví-remmel! Hogy nem bírtam nílküle lenni! De még most is: ha ûneki valami bajjá van, akkor én má meg vagyok bolondulva! Akkor má rögtön kûdöm Anikót, Anikó má szalad is írté, hozza át ide – mer NAGYON szeretem Rózsit, nem tudom nílkülözni!

Na úgyhogy szóval most vígeredmínbe itt vagyok Pesten, Anikómmal. Most múlt eggy éve hogy itt lakunk az Ötödik kerületbe – jó ez is, nem panaszkodhatok, megfírünk itt is.

Oszt ílünk. Szípen!

Dogoztam én sokat íietembe! De rengeteget! Úgyhogy még a nyugdíj ho is hét évem van nekem bedógozva! Úgy vót, hogy ez után a hét év után kapom majd a nyugdíj)at, de oszt ez eggyesítve lett avval amit az uram után kapok – így lett ezer nyócszáz, majnem ezer kilencszáz a pízem. Jó ez, szíp píz ezl Eggy öreg-asszonnak nagyon szíp píz! Meg lehet belüle íl-ni! Nem úgy hogy dínom-dánom – de íhenhalni nem kell vele! Meg meztelenül járni se kell – ha spórol kicsit az ember, tud venni magának egy kis rongyot is. Úgyhogy mondhatom: íllyen módom énnekem még sose vót, miúta csak megvagyok a világon! Iszok-eszek amit szemem-szám kivan, megvan a rendes ruházatom, meleg szobába ülök, meg még a tesvíremet is tudom egy kicsivel segítteni – arán világ ez! Oszt ezír mondom: ENNÉ JOBB VILÁG NEM VÓT MÉG, miúta csak a világ a világon van! Mikor a Jízus a fõdön járkált, akkor se vót íllyen jó világ! fllyen nem!

Engemet Anikó tanított meg írni!

Mer iskolába én nem jártam. Egy NAPIG se jártam én! Ugye akkor még az a helyzet vót, hogy a cigángyerekeket jóformán be se vettík az iskolába, mer eggyátalján nem törõdtek ve-lök. Úgyhogy engemet fel se adtak iskolába soha, de még annyira se hogy megnízzem az iskolát hogy belülrül míllyen!

Mikor apámnak a tesvírje meghalt, maradt utánna nígy gyérek. Oszt anyám elvállalta azokat is, hogy felneveli ûket. Pízt se kapott írté, mer akkor még divat se vót tán hogy az állam pízt adjík, mint a mostani lelences gyerekekre – mindeggy, anyám elvállalta ûket, oszt akkor velünk vótak azok is. Az öregebbik kisjány, a Rózsi, az se járt iskolába, hát má üdõssebb vót nállam. De má majd a kisebbiket, a Mariskát, mivelhogy árva vót, felvettík, oszt az járt is. Oszt mindég mondta a könyvbül hogy „áá, béé, céé” – én meg ütöttem írté!

– Mit beszílsz te?! Bolon vagy?! – mer elkípzelni se bírtam hogy mit csinál! Meg eltíptem a könyvit, szíjjelszaggattam a füzetit szegínnek! Illyen buta vótam!

Úgyhogy én nem tudtam írni-óvasni se – hát hunnan tudtam vóna! Mikor majd oszt Anikóm nagy lett má, oszt nõvíriskolára került, akkor megtanított engem is írni.

– Anikó! – mondom neki. – Szeretnék én is óvasni meg írni! Tanítsa meg egyszer!

– Jó van anyám – aszondja –, semmi akadállyá, megtanítlak!

Oszt meg is tanított. Rendessen óvasókönyvbül tanultunk, úgy hogy „Netti, Nóra”, „kása, kosár”, „úr ír”, így. Amikor meg a kórházho mentem én is takarittónõnek, hát ott mindenki engemet tanított, orvos, adjunktus, fõnõvír, fõorvos, mindenki! Mer nagyon szerettek! Különössen az adjunktus

úr, a Zsigó, az Anikót is nagyon szerette, Anikó vizsgájára is mindig elment – gyött ászt vissza, én má vártam a kapuba,

– Adjunktus úr, hányas?

– Hát csak tudja Juliska néni! Ötös, mi más lehetne, ötös! – aszondja. – Hát maga hogy áll a tanulással? Maga lessz-e ötös? Gyöjjön – aszondja –, kikírdezem!

Úgyhogy elég szípen megtanultam, óvasni is, írni is. Például, én írom a leveleket haza Karcagra! Csúnya, otromba írásom van! De ki lehet óvasni azír.

Anikóval jól megvagyunk. Hát Anikó nagyon szeret engem. Anikót még ha meg is láncolnák, biztos hogy elrágná a láncot hogy gyö-hessen hozzám! Ha beteg vagyok?:

– ÉÉN, TÍgedet, KÓRházba?? Dehogyis adlak oda anyám! – aszondja Anikó. – Hogy gondolsz ollyat?! Majd én itthon ápollak, meggyógyítlak!

– De – mondom – Anikó, ha ágynak esek, micsinálsz akkor velem? Akkor mit tudol csináni??

– Mir?! – aszondja. – Hát ha a kórházba a magyarok után hordom a bilit, a magyarok szarát pucolom-mosom, akkor TÍGEDET nem tunnálak ápolni?! Énnekem az se lesz baj ha minden nap odakakálsz az ágy mellé, vagy az ágyba! Mer te az enyim vagy! – aszondja. – Még ha oda jutunk is, hogy tehetetlen leszel, hülye leszel, én akkor is úgy foglak venni tígedet, minthogyha az eggyéves kisjányom vónál!

Itt lakik most a Marika is velünk. Rokony û is – az apjárul. Nem idegenyünk a Marika, mer rokonyunk – csak az anyja vót magyar. De jó a Marika is, jó énhozzám nagyon! Minthogyha csak jányom vóna a is!

Hogy ezek miket hordanak nekem! Anikó hoz nekem narancsot, banántot! Marika

ILLYEN dobozzal a csokoládékat! Sajtot, tejfelt, húsokat, MINDENT hoznak ezek nekem! Azt az IGAZI száraz füstöltkolbászt -nekem MINDÉG van füstöltkolbászom! Csak lesik mind a ketten hogy mit kívánok! Elmennek ketten vásárolni, aszondja akkor a Marika Anikómnak:

– Anikó, vegyünk a mamának ebbül is, meg amabbul is ott – –

– Mé vetted most ezeket, bolond – mondom Anikónak –, hát mikekre kõttöd a pízt! Mikor MINDEN van itthol úgyis!

– Hát – aszondja –, a Marika mondta hogy vegyem!

– Jaaj, Marika – –

– Jól van – aszondja a Marika –, ne beszíljen mama, hanem egyik!

Jó jány a Marika is. Szeretnek ezek engem mind a ketten!

Most jó világ van! Jó módja van a nípnek! Csak nem torn meddig tart majd ez – –Mer a jó sose tart örökkí. A rossz mindég tovább tart mint a jó!

Mer ha valaki egyszer leíg – az csak egy pillanat! – oszt utánna heej de nehezen tudja magát helyrevergõnni!

Most idáig nagyon jó vót – hát maj meglássuk ezután – –

Na van oszt ollyan is, aki nem tudja megbecsülni a jó módot, aki nem veszi hasznát a jó világnak. De MENNYI van íllyen!

Van nállunk Karcagon egy Kálli nevezetû. Híres muzsikus vót mán az apja is! Meg û is muzsikus – hát oszt ollyan amíllyen. De amit annak a felesége összekeresett! MILIÁRDO-KAT. A külföldi ruhákkal! A Kálli meg: tizenötezer, meg húszezer forintokat a zsebibe vágott, ászt irány Debrecen, a Bikába múlatni! Hogy hiába lett vóna annak SZÁZMILIÁRD-JA – azt is elmulatta vóna a Kálli!

Most oszt: ollyan kis putriba laknak a Kálliék, mint a mi fürdõszobánknak a fele. Meg ami kosz, mocsok ott van! Hogy ha én odavinnék valakit, hát annak megállna a szeme! Az biztos hogy seggreülne! Mer a Kállinak a lakása, az egy látnivaló!

Na íllyen van! Pedig hát má nem eggy aljas cigány – oszt MÉGIS az!

Úgyhogy szóval cigánba is van ollyan, hogy csak lealjásítsa magát is, meg a másikát. Hogy csak a szígyent hozza a többi cigánságra!

Most beteg a felesíge! Mind a két lába trombózisos neki. Menne még – de nem sokat tud menni most már. Meg különbenis, ez a cserebere se a rígi már, nem sokat ír az egísz, mer most má nállunk is vannak szíp külfõdi dogok! Szóval a miliók most má megszûntek a Kál-liéknak!

Ászt erre micsinál most a Kálli? Jár a tanácsnak a nyakára, hogy csinátassák meg neki a lakássát, adjanak új ajtót, ablakot, tetõt, vagy vegyenek neki új lakást! Oszt nem hogy KERNÉ, rendessen – KÖVETELI!

Na persze oszt a tanácselnök is: megunja má, megharagszik a Kállira – meg lehet érteni! –, oszt aszondja neki:

– Nízzed Kálli, eredje most má te a fenébe! Mer tulajdonkíppen te HÚSZ új lakásnak az árát is elmúlattad má a jobb idõkbe! Meg tulaj-donkíppen a te felesíged még most is annyit keres, mint HÁROM tanácselnök eggyütt! Úgyhogy eridj te innét szípen a picsába Kálli!

Meg lehet érteni! Mer igaza van annak a tanácselnöknek is! Csak az a baj közbe, hogy sok magyar a CIGÁNSÁGOT ítíli meg a Kállirul! Oszt evvel is a többinek lesz rosszabb!

Mer van ám cigánba miliárdos is! Meg óó, võt a cigányoknak még királyok is! – no az csak egísszen kis ideig.

Ment egyszer a cigán hazafele. Mer lakodalomba muzsikált, ászt ícaka ment hazafele a hegedûjivel, íhes is vót szegín, meg fázott nagyon – oszt a setítbe eltívedt oszt beleszakadt a vízbe, deríkig!

Oszt ahogy ott vergõdik, má nyakig van a sárba, majd belé fúl –

egyszercsak ott-terem egy HÓfehírhajú kis öregember! Oszt aszondja a cigánnak:

– Na cigány – aszondja –, fázol?

– Hát bizon fázok, kedves uram!

– Meg íhes is vagy cigán?

– Bizony íhes vagyok, aranyos uram! -aszondja a cigán.

— Na mit szeretníl jobban – aszondja a hófehírhajú öregember –, enni szeretníl inkább, vagy melegenni?

Oszt okos vót a cigán! – Szalonnátsütni szeretník, drágajó uram! – aszondja. Mer gondolta hogy akkor melegedik is, meg jól is lakik!

– Jó van cigán, csináljad akkor! – aszondja a hófehírhajû öreg. Mer av vót a Jóisten!

Meg is lett: rögtön kinn vót a cigány a víz-bül, sütötte a szalonnát, melegedett, jóllakott.

Nízi közbe az öregember, lássa hogy míllyen íhessen eszi a cigány a szalonnát, meg míllyen fagyossan melegszik – megsajnálja nagyon! Aszondja neki:

– Na cigány, mit szeretníl még?

– Jaj uram – aszondja a cigán –, szeretník nagygazda lenni!

– No legyíl akkor nagygazda!

Oszt alighogy kimondta, meg is lett: nagygazda lett a cigány!

Másnap megin megyén az öregember. Hogy megnízze, mit csinál a cigány.

– Hogy vagy cigán? Szeretel nagygazda lenni?

– Aá – aszondja a cigány –, unalmas ez! Tudod mi szeretník lenni? KIRÁLY!

Ki se mondta még, király lett a cigán! Másnap megin, az öregember:

– Na cigán! Hogy megy sorod? Míllyen királynak lenni?

– Aá – aszondja a cigán –, minek e? Nem ír es semmit se!

– Mir – aszondja az öregember –, hát mi a baj?

– Tudod pajtás mi szeretník igazán lenni?

– Na micsoda?

– ISTEN!

– ISTEEN?! – aszondja az isten. – Na MARS vissza akkor a pocsolyába!

Oszt NYAKIG merült megin a sárba a cigán!

Mer ez így van: mentül több valamije van az embernek, csak anná többre vágyik! Nemcsak cigánba, magyarba is így van ez! Hogy mentül jobb a helyzete, anná jobbat kíván! Oszt a vígin: ZSUPSZ vissza a sárba, oszt nem maradt semmije se!

Nagyapámnak vót ez a'mesíje – de sokat hallottam! Nagyon szípen

mesílte, el lehetett kípzelni, de tisztára LÁTNI lehetett, ahogy gyön hazafele a lakodalombul a cigány, egy nagyon szegín cigán, rongyossan, „töke-fasza kinn van a nadrágbul”, így mesílte mindég nagyapám, olzt íhes tettentõn, mer kapott a lagziba sütemínt de nem ette meg, otthon várja a hat íhes rajkó, azoknak viszi a sütemínt a he-gedütokba – oszt ZUTTY bele a pocsolyába! Hogy a csokornyakkendõjiig írt neki a hideg sár!

Óó, mikor azok a rígi öregek nekiültek me-sílni! Elek bácsi! Lenne most má vagy százhúsz esztendõs is ha ílne! Meg nagyapám, meg Marci bácsi! Ezek a valamikori nagy cigányok!

– Ha-haa gyerekeim, ennek ám históriája van! – oszt elkezdte mondani! Mondta reggelig! Marci bácsinak az egísz Cigánváros hordta az ennivalót, tojást, szalonnát, kenyeret, mindent, csak hogy mesíljen, má rendessen ebbül ílt az öreg – oszt míllyen ravasszan csináta, hogy addig húzta a mesét, addig nyútotta, hogy nem lett vígé neki reggelig, mindég maradt a másik estire is belûle!

Hát ezelõtt más szórakozás nem is vót, mer se rád jó, se televízió nem vót még – mentünk akkor mesét hallgatni. Ráírtunk! Mer iskolába nem jártunk, az embereket meg nem vettík fel munkára, legfeljebb ha eggyik-másik muzsikálni járt, az asszonyok meg kereskenni a városra – ráírtunk nappal alunni, ícaka hallgattuk a mesét! Nem is csak a gyerekek, még inkább a felnyõttek! Én még nem is könnyen, mer például Marci bácsi a jángyerekeket nem nagyon állta maga körül – de valahogy azír ott vótam én is mindég, hallgattam, REGGELIG!

A gyerekeknek azír inkább az apjuk-anyjuk mesílt. Én is de sokat mondtam Anikómnak! De még az a haszontalan apja is. Ugye akinek gyereke vót, az nem kerülhette el, annak muszáj vót mesílni! Oszt hogy én óvasni nem tudtam, nem könyvekbül tanultam mesét, hanem öreg cigányoktul! Meg hát mondtam ami eszembe jutott!

Most má elmúlt ez. Mer a tévé meg a rád jó uralkodik. Mesílnek azok – minek akkor mán az öreg? Valahogy ollyan hideg mostanába má minden – nincsen mese. Múlt héten pár napra vót egy kis vendíggyerekünk, a tesvíremnek az onokája, a Beáta, itt vót velem mer el vótak utazva az anyjaik – no oszt mesíltem annak is. Oszt aszondja a kisján, ûneki nem mesílnek, ûneki sose szoktak mesílni. De én ezen valahogy ÚGY elszörnyedtem – –

Mellyik nagyobb, a fílsíg, vagy a szerelem?

Ez eggy igáz törtínelem! A Boda Katalinrul, meg az Elemírrül.

Vót egyszer a Boda Katalin. Nagyon szíp ján vót! Meg gazdag is vót – vót egy faluja. Én vótam is abba a faluba, tippant szedtünk arrafele – csak má elfelejtettem a nevit a falunak.

Meg vót az Elemír. A is gazdag – annak is vót egy faluja! Mer nagy báró

vót, vagy herceg, vagy mi – nem emlíkszek má hogy micsoda vót az Elemír, de nagy úr vót û is – hát ha faluja vót, saját faluja?!

Osztán, a fõd alatt vót eggy alagút a két falu közt, azon járt át az Elemír a Boda Katalinho. Mer szereimessek vótak ezek egymásba. Mer mihent megszülettek, el lett keresztelve a két gyerek, hogy egymásnak szánják ükét.

Csak ám az Elemírt elvittík katonának! A Boda Kata meg ottmaradt a várba egyedül – mer vára is vót neki.

Eltelt egy níhány év, Kata várta Elemírt. Csak ám gyött közbe egy fiatalember – gazdag a is, herceg! –, meglátta a Boda Katalint, oszt megszerette mind jár!

– Te az enyim leszel! – aszondja neki.

– Soha! – aszondja rá a Boda Kata. – Mer én má rígen elajándíkoztam magamat az Elemírnek!

– AKKORIS az enyim leszel!

Hát oszt addig-addig, hogy így is lett. Közbe meggyött az is hogy az Elemír meghalt a háborúba, meg hogy emez aszondta hogy megöli a Boda Katát ha nem lessz az üvé, meg lehet hogy a Katának is tetszett ez a másik gróf vagy herceg – elíg a hozzá, hogy hozzáment ernenne, összeházasodtak.

Megin eltelt pár év, lett má gyerekük is a Boda Katalinéknak – na akkor egy szíp napon hazatoppant az Elemír. Mer mégse halt meg-a háborúba!

– Megesküdtíl – aszondja a Boda Katalinnak az Elemír –, megesküdtíl hogy sose csalsz meg, hogy nem mígy senkihe csak hozzám!

– Nízzed – aszondja a Katalin –, em most má így lett. Mer az a helyzet hogy te katona votai, én meg itthol vótam, hát oszt nehíz vót várni. Meg különbenis meggyött hogy meghaltál. Em meg folyton fenyegetett, hogy elveszíti az íletemet ha nem leszek az üvé – szóval hát em most má így van, ebbe má bele kell nyugonni!

De az Elemír meg csak nem, csak nem akart belenyugonni! Közbe a Katicának az ura oda vót nyulászni – de ám egyszercsak meggyött! Hallja ám a Katalin: gyön az ura! Az Elemír meg még mindég ott van, csak magyaráz nagyba! Gondolt akkor eggyet a Katalin: fogta, magára rántotta az Elemírt! Magárahúzta, oszt elkezdett RÉTtentõn sivalkonni !

Szalad befele az ura: – Mi van?! Mi van?!

– Nízzed – aszondja neki a Kata –, ez meg itt még akart erõszakolni!

– Hát HOGYHOGY?!

– Én – aszondja a Boda Kata – nem is ismerem! Csak begyött ide, oszt valószínû megtetszettem neki: nekemgyött hogy megerõszakol!

Mer azt nem akarta elárulni, hogy a szeretõje vót az Elemír!

– Jó van – aszondja az ura a Katának –, hát akkor én most fejbelüvöm!

– Nem kell – aszondja a Boda Kata –, az szüksígtelen, nem kell fejbelúni.

Elíg hogyha börtönbe teszed!

Felzárták akkor az Elemírt a toronnak a legmagassabb csücskibe. Avval, hogy vagy megbánja a bûnit, vagy ha nem, akkor egy bizonyos üdõ után fel lessz akasztva!

Ott raboskodott akkor a szegíny Elemír a bortöntoronba. A Katalin meg minden nap felkûdte hozzá a szógáját, hogy kírdezze meg az Elemírtül: Mellyik nagyobb, a fílsíg, vagy a szerelem?

Az Elemír meg minden nap visszaizent neki. Hogy a szerelem a nagyobb.

De ez így ment minden nap, harminc napon át! – Mellyik nagyobb? – A szerelem! – Na mellyik nagyobb?! – CSAK a szerelem!

Na jó van, hát akkor mindegy most má, mindenhogyan fel lessz akasztva az Elemír! Már az utósó nap vót! Má csinálták az udvaron az akasztófát!

– He – aszondja a Katalin a szobajannak –, te, menjé fel azír még egyszer, oszt kérdezd meg tûle utoljára: mellyik nagyobb, a fílsíg vagy a szerelem? Most mondja meg, mer hónap má kísõ lessz!

Leizent akkor az Elemír. Hogy a fílsíg a nagyobb.

– Jó van akkor drága csillagom! Így akkor megmentlek!

Fogta akkor a Katalin a szobajanyát, szaladt vele a toronba!

– Hamar – aszondja –, vetkezzetek le, mind a ketten! De szûzanya meztelenre! Oszt cseríljetek gyorsan ruhát!

Ruhát cserílt akkor az Elemír meg a szobajány. A szobajánt szípen otthatták a toronba, az Elemírt meg vitte a Boda Kata ászt eldugta másüvé.

Reggel: na akasszák felfele az Elemírt! Összegyûltek mind a bárók, hercegek, grófok, cigángyerekek, hogy megnízzík az akasztást – tömeg! Vezetik a szobajánt a dobogóra – persze az Elemír ruhájába, mind aszitte hogy az Elemír az!

– Hercegek, bárók! Uraim! – aszondja akkor a szobáján, fenn a dobogón. – Szabad-e még egyszer utoljára szóllanom?

– Halljúúk, halljúúkü Utósó kívánság!! Utánna oszt MARS az akasztófára!

– Hölgyeim és uraim! – aszondja a szobáján. – Itt tívedís törtínt! Mer én nem akartam megerõszakolni a Boda Katalint! Én nem is TUDTAM vóna megerõszakolni! Mer én csak egy NÕ vagyok!

– NemiGAAZ, nemiGAAZ! Vetkezz le hogy lássuk!!

Szípen akkor elkezdett levetkezni a szobaján. Vetkezik lefele, az akasztófa alatt! Félig levetkezett – kinn van a két csecse. Vetkezik tovább – kinn van MINDENE!

– Na kérem! Tessík!

– Nõ! Nõ! Csakugyan nõ!!

Elõgyön akkor a Boda Katalin is. Ugrik fel a is a dobogóra! Oszt

aszondja:

– Bárók! Hercegek! így van: ez csak egy nõ! Nem akart û engemet megerõszakolni! Hogy is akart vóna: hát ú is nõ, meg én is nõ vagyok! – oszt levetkezett a Boda Katalin is, megmutatta magát ú is! – Csak annyi vót ez, hogy ki akartam próbálni az uramat! Hogy mégis mit szól! Hogy igazán szeret-e! Ez az igazság! – aszondja a Boda Katalin.

– Éljeen, éljeenü – megéljeneztík mind a kettõt! Mind tapsolt nekik a níp!

Oszt nem lett akasztás. Elmaradt! Csináltak nagy ünnepsíget a Boda Katalinnak meg a szo-bajánnak, vót nagy dínom-dánom, ettek-ittak, hogy utánna három nap faggyút szartak, anná világoltak! Meg az Elemír is el lett eresztve, szabad lett az Elemír, mehetett a dógára!

Na. Ez is egy szíp mese vót! Még a rígi öreg cigányoktul hallottam ezt!

Ez a jó világ! Ez a jó ílet! A mostani! Mer szabadság van! Mindenki azt csinál amit akar!

Anikó nem szereti hallani, veszekszik velem ha mondom. Aszondja: nem igaz hogy mindenki azt csinál amit akar. Mer, aszondja, például kereskedís nincsen már. Mer tilos lett, oszt megszûnt.

– Hogy nincsen kereskedís?! DEEhon nincs! DEEhon nincs! Ne mondjad má Anikó, hát LÁTOM hogy van!

Meg hogy û se azt csinálja amit akar. Mer hogy ki kellett neki lípni a drága jó munkahellyirül, ahun ÖZÖN pízt keresett, ötezret, meg HATOT, el kelletett gyönni neki a kórházbul, hogy elyállalja a házmestersíget, meg a takarit-tást az én nevemen, meg a másik takarittást a tesvírem nevin – hogy û jobban szeretne ápolónõ lenni, de nem lehet ápolónõ'!

– Nade így meg lakás van! Hát HOGYAN nem érted meg?! Én beteg vótam, lakás meg nem vót, hát MUSZÁJ vót elvállaljad a házmestersíget meg a két takarittást! Hogy nem érted ezt?!

Sokat dogozik szegín jányom. Hát három hellyen van, három helyett dogozik!

Meg sokat is kõt szegíny. Most átcsiná-tassa a lakást, átvezetteti a vizet, a gázt – rengeteg pízt kiad! Csak hogy jobban fírjünk, hogy kínyelem legyík! Ezír hajtsa magát anny ira!

Oszt persze sokszor ideges. Sokat dogozik, fáradt – oszt ideges! Mondom oszt neki:

– Anikó! Az idegsíg úri betegsíg! Te ne légy ideges fiam!

Haragszik ha mondom! Pedig így van! Rí-gen, míg én gyerek vótam meg fiatal: ha ideges vótam, ha nem vótam, nem számított, menni kellett! Oszt akkor nem vótunk idegessek! Most: jó módja van a nípnek! Énszerintem az idegsíg is abbul van!

Mindenki ideges – aa, tiszta bolond má a világ.

Akarok írni a Nõk Lapjának. Vagy a Rádijó-nak. Mer meg akarok kérdezni egy valamit. Hogy magyarázzák meg énnekem: hogyan lett az emberisig!

Ugye: Ádámnak meg Évának született két fia. Meg egy jánya. Oszt a két fiú összeverekedett. A Káin vót az erõssebb, fejbecsapta az Ábelt, agyonütötte. Mer mir ütötte agyon? Mer mind a kettõ az egy jánt akarta megbaszni – hát ha más nem vót!

Káin agyoncsapta Ábelt, utánna meg aszondják hogy „elvándorolt eggy idegen tartománba”. Nade MÍLLYEN tartománba vándorolt, ha még csak Ádám meg Éva vót a világon?!

Na akar hova vándorolt is, de biztos vitte magával a tesvírit, a jánt. Hogy csináljanak gyereket, benípesítsík a világot! Ugye: megin csak ketten. Hát énnekem azt ne mondja senki, hogy EGG Y ember meg EGGY asszon be bírja népesitteni az egísz világot! Mer nem csak Magyarországiul van szó, vagy Franciaországrul, vagy errül vagy arrul, akar mellyikrül, hanem a VILÁGRUL van szó!

Már rígúta akarok én beírni a Rádjóba, vagy az Ország Világba, hogy EZT magyarázza má meg nekem valaki! Hogy hogyan lett az emberisig!

Nízem a tévét – de nem mindég szeretem. Most is ami megy, az a címe hogy Gyökerek – má ÚGY meguntam, má látni se bírom! Má tisztára felkavarta az idegrendszeremet! Mer, hogy fekete, néger – hát most mir kell azír üldözni?! Hát tulajdonkípp nem tehet û arrul! Jó van : fekete – de hát az is csak eggy ember! Meg ha egyszer van néger ország, akkor kell hogy emberek is legyenek benne – na ezír vannak négerek, nem?! – Óó, már ha csak mondja be hogy Gyökerek, én OLLYAN ideges leszek! Most mir kell ezt mutatni a níp-nek?! Én má nízni alig bírom!

Inkább óvások akkor. Van itt minden féle, Nõk Lapja, Tükör, Ország Világ, Anikó hordja ûket – a Tükör, az nem ollyan jó; az Ország Világot szeretem, azt mindenníl jobban! Ez gyönyörû! Mer teli van kíppel! Ebbe van a poén! Amabba nemannyira van kíp. De ebbe mindenütt kíp van, rengeteg csudaszíp kíp!

Ebbe valamellyikbe óvastam nemríg, hogy vót eggy ember. Megnõsült, oszt hat gyereke lett. Azután meg megoperálták – oszt asszon lett belüle! MÉG ILLYET! Hát ezt még sose hallottam! De nem is hiszem el, hiába, nem hiszem! Mer ollyan van hogy csíra. Ollyat én is ismertem: a Ferust. Hogy felesíge-gyereke vót, de azír a fiukat is szerette, oszt gyött velünk tippant szedni mint az asszonyok – íllyen van! De hogy megoperálják, ászt ASSZON lessz – ááá! Hát akármit azír nem hisz el az ember!

Én azt se hiszem, hogy felmennek a holdba. Mondják pedig, meg írják az

újságba is – de én nem hiszek benne. Mondják csak, de nem igaz! Hiába, az íllyesmikbe én nem hiszek!

Én aszondom: íllyen jó világ soha nem vót! Meg nem is lessz íllyen még másik!

De viszont íllyen hazug világ se vót még soha.

Mer ma annyit tud a níp hazunni, amennyi csak belefér! Jaj istenem – –

Ezelõtt nem hazudott ennyit az emberisig. Például én is: csak akkor hazudtam, hogyha hasznom vót benne. Ha nem vót benne hasznom, akkor én feleslegesnek láttam! Hát ha hasznom vót benne, jó, akkor igen. De AMÚGY– –?

Én a gyerekekkel is így vótam: lehetett az a gyerek akar míllyen rossz, csináhatott akar mit, nem bántam – de ha hazudott, azír NAGYON haragudtam!

Hát mir kell hazuni?! MÍR kell eggyik embernek a másikat hazugsággal tartani?! Ezt én SOHA nem bírtam megérteni! Pedig most ez lett a divat. Jó, igaz: legtöbb úgy lehet vele, hogy hát haszna van benne – –

Amikor Anikó megtanított óvasni, utánna mindég mentem könyvtárba, hoztam ki a könyveket, óvastam ûket – mindég meséskönyveket! A mesét, azt borzasztó szeretem!

Hát azt mindenki szereti. Jó, hogy az se igaz. Mer a mese: álom csak. Az se valóság! Mer mind hazugság a mese is! Csak MESE, egy mondás csak – de azír szeretem.

Meg még a törtínelmet! Anikó most is hoz nekem. Ilyen négereket, emberevõket, meg utazásokat – na, például most óvastam ezt is!:

Hogy vót egy fehír ember. Oszt hajótörött lett – de ez nem mese, ez IGAZ törtínet! Hajótörött lett a fehír ember, kivetette a víz, oszt egy szigeten tanálta magát. Oszt nagyon szíp ján vót az ottani törzsfõnöknek a jánya, oszt szerelmes lett ebbe a fiúba! Úgyhogy akkor ezír nem öltik meg ezt a fehír embert. Ugye amúgy av vót a szokás, hogy ha fehír embert tanáltak, körültáncolgatták ászt megöltík, megettík – de ennek megkegyelmeztek oszt összeadták a törzsfõnöknek a janyával. Oszt íltek együtt boldogan!

Igen ám, de vót eggy ollyan szokás is ezen a szigeten, hogy ha meghalt az asszony, eltemet-tík vele az embert is! Oszt egyszercsak meghalt az asszony, a törzsfõnök jánya. Hát ugye, pardon nincs! Úgyhogy most szípen eltemetik a fehír embert is a felesígivel! Jó, hát nem a fõd alá, de egy nagy szakadíkba, ahun úgyis megeszik mind a kettõt a hiénák! Mer kijárat nem vót a szakadíkbul semerre, kötíllel engedtík le a halott asszont meg a férjit. Adtak még a fehír emberrel egy korsó vizet, karíly kenyeret, még azt megihatja-megeheti, oszt slussz-pász, vígé az íletinek!

Ott vót akkor szegín fehír ember lenn a szakadíknak a fenekin. Hát itt

most befellegzett! Elkezdett akkor gondolkodni. Ha ide bejárnak a hiénák megenni a halottat, akkor csak kell legyen valahun kijárat! De hun?? Meggyútott akkor egy gyufát, arrul papirost, oszt figyelte, merre húz a láng. Hát, egyszer lássa ám: arrafele remeg! Ott lessz akkor a kijárat! Elindult akkor a fehír ember a barlangfolyosón, oszt eggy álló hétig egyfolytába csak ment. Ítlen-szomjan – csak ment, ment, ment! Egy hét után ászt meglátott egy kis beszûrõdíst – na ott a fíny! Ott a világosság, fenn! Felmászott akkor a fehír ember a sziklafalon – oszt kinn vót a sírbul! így oszt megmenekült.

Na: hát EZT szerettem! Mer jó vót, nagyon!

Ez különben nem mese vót, igaz törtínelem ez!

Én ezt egy cigán paptul tudom: A Szûz Mária a Heródes királynak az udvarhölgye vót. De egy nagyon szíp ján vót a Szûz Mária, oszt megtetszett a Heródes királynak. Úgyhogy felcsinálta a Máriát a Heródes király.

Nade ezelõtt ám nems zabad vót hogy íllyen legyík, hogy valakit felcsináljanak! Mer akkor az a nõ szígyenpellengérre lett állítva, vagy félmeztelen leásták a fõdbe deríkig, hogy aki csak arra jár, mindenki köpködjík rá!

Úgyhogy azír hogy pellengérre ne legyík állítva a Szûz Mária, a Heródes király megbeszílte a Józseffel, hogy ad néki egy szamarat meg nagyon sok pízt, oszt az üvé lehet a Szûz Mária, vegye el felesígül. A József akarta is, mer nagyon szíp vót a Mária! De am meg nem akart hozzámenni a Józsefhe, mer nem szerette!

Na erre a Heródes király nagyon megharagudott. Mer má nyõtt a Szûz Máriának a hasa! Dühös lett akkor a Heródes, ászt aszondta a Máriának:

– Itt nem szülheted meg a gyerekedet – aszondja –, tetszik, nem tetszik, a palotámbul menned kell! Mer ha nem mísz, kizsuppoltatlak!

Úgyhogy nem vót mese, muszáj vót menni, mer a király parancsolta! Felültette akkor a József a Szûz Máriát a szamár hátára, oszt elindultak Jeruzsálem fele. Közbe meg az úton megszületett a Jízuska!

Úgyhogy szóval nem vót szûz a Szûz Mária!

A Jízusnak meg vót rendes apja, a Heródes király!

József elvállalta vóna, hogy az üvé a gyerek – de közbe az egísz világ tudta hogy a Heródes királyé! Hát a három királyok RÖGTÖN ott vótak hogy tiszteletöket tegyík elõtte!

Namost közbe a tudósok megjósolták a Heródes királynak, hogy született egy fia. Aki majd az û fejire fog nyõni, oszt az fog a király lenni! Akkor a Heródes nagyon megijedt, oszt kiadta a katonájainak, hogy minden két éven alluli gyereket gyilkoljanak meg. Meg is tettík a katonák, minden kisgyereknek le lett vágva a feje, az egísz országba mindnek – igen ám, de a Szûz Máriáik beletettík egy bõcsõbe a Jízust, oszt rátettík a vízre, elvitte a

víz! Nem leltík meg sehun se a Jízust a katonák!

Meg a Szûz Máriáik se. Csak tizenkét éves korába került, meg a Jízus. A templomba leltík meg!

– Miúta keresünk má – aszondja neki a Szûz Mária, ahogy meglássa a templomba a Jízust –, MIÚTA keresünk má fiam!

– Tudhatnátok – aszondja a Jízus –, hogy az atyám házába tanaitok meg!

No így oszt meglett a Jízus. Oszt ment a Máriával meg a Józseffel, oszt felnevelkedett. Én ezt egy cigán paptul hallottam. De hát különben is, a bolond is tudhassa, hogy ha egyszer a Heródes király az akarata ellenire fírheadja a Szûz Máriát ászt elûzi, akkor azt CSAKIS azír teszi, mer felcsinálta elõtte, mer û vót a gyerek apja! Hát a Szent Erzsébet is ahogy meglátta a Máriát, AZONNAL tudta hogy a király csinálta fel! Aszondta a Máriának:

– Isten hozott Szûz Mária, istennek szent anyja! Imádkozzál írettünk bûnösökír! Ámen! – aszondja.

Az öregasszonyok meg csak mondogatták mindég, hogy így a Szûz Mária, meg úgy a Szûz Mária, hogy szûzön szülte meg a Jízust.

– Az – mondom –, persze. Mer a Heródes király megbaszta, felcsinálta!

Júúj de haragudtak írté! Hogy hogy mondhatok íllyet! Maj megver ezír az Isten!

– Jó van – mondom –, ha ollyan bolondok vattok, hát csak gondoljatok amit akartok!

Hát én tudtam hogy nekem van igazam!

Változik a világ! Mindenbe! Még az üdõjárás is megváltozik!

Hát meg lehet figyelni: nem ollyan üdõ járás van má, mint az én gyerekkoromba vót! Mink március tizenötödikén mezítláb mentünk a hõsök sírjáho, egy szál kis ruhába! Most meg? Ezelõtt a tél ollyan vöt, hogy a farkasok a kertbe jártak! Nem mint most, hogy havat is alig látni! Most: októberba má fûtünk. Az én üdõmbe: SZÓ se lehetett még rúlla! Most május utolja van, oszt még íg a tûz! Mer ollyan gonosz az üdõj arás még most is!

Míllyen világ ez?! Énszerintem az az ezelõt-teni rígi üdõj arás jobb vót, sokkal! Rendszernek ez a jobb, a mostani – mer akkor sok gyerek íhen szaladgált! De üdõj árasnak meg av vót a jobb, a rígi.

Rossz az üdõ, most nemjól vagyok. Fáj a szívem, jaj-aj!

Hiába na, kövír vagyok! Eggy íllyen kis asszon hatvan kiláná nem szabanna hogy több legyík! Má ha hetven, akkor súllyos! Oszt akkor vagyok kétszer annyi! Mer mikor az idegszál-gyulladásom vót, inekciókat kaptam rá, oszt az nagyot lükött rajtam: híztam harminc kilát, lettem rögtön egy MÁZSA! Meg még akkor arra is ráhíztam – lettem SZÁZHÚSZ kila! Hogy ténleg nagyon szeresse a hasát, aki ekkorára megtelik mint én! Vagy hormonzavaros legyík! Nem is egíszsíg e, betegsíg e! Hát alig tudom cipelni

magam! Mindenki örüljön a szerencséjinek aki sován!

Az idegszál-gyulladásom, av vót a baj. Mer a sok inekciót megkaptam, jól meghíztam tûle – az idegszál-gyulladásom meg megmaradt. Az bassza még mindég a kurva anyját bennem!

Meg öreg is vagyok má. Meg hát sehogyse jól vagyok mán én! Aj, jó vóna megdögleni má – –

Ha a Laci nem halt vóna meg, ha nem maradtam vóna egyedül, SOHA nem gyöttem vóna én fel Karcagrul!

Meg lehet hogy még vissza is megyek. Ha megnyerním a lottó-fõnyeremínt, venník magamnak házat Karcagon, oszt RÖGTÖN menník vissza!

Mer mindég veszekennek velem. Hun eggyik, hun másik! Nemigen látni hogy szeretnének! Mindég teli vannak ideggel, teli vannak míreggel! Oszt énvelem etetik a bajjukat! Jó, hogy sokat dogozik Anikó, oszt benne van az az idegsíg – de hát oka vagyok én annak, hogy û sokat dogozik?!

Ugye ideges. Mer csinátassa a lakást, átvezetteti a vizet, átvezetteti a gázt, szaladgál fel s alá, meg se áll egísz nap, a lakás meg össze-vissza, minden szanaszijjel – oszt mire való az egísz? Úgy sincs semmi haszna se ennek a nagy hé-hónak!

Ideges – mer férfi nékül van. Egy jó nagy kan kéne neki! Az!

De nagy pízeket adtam én ezelõtt ennek a jánnak! Hát mikor fírhement, adtam neki nászajándíkba ötezer forintot! Ezelõtt tizenkét évvel bezon nagy píz vót az! Meg utánna két évre megin adtam ötezer forintot – csak úgy! Amikor meg a házat vettík az urával, a trafik árát adtam bele, HARMINCEZRET! Hát nem játík vót az nekem se! Meg még akkor a rengeteg apró, amikor csak írtam, mindég: hun háromszáz, hun ötszáz, hun kétszáz – hogy mán az ura tette szóvá:

– Na, gyön az öregasszony – aszondja Anikónak –, tartsad a zsebedet, adja mindjár a pízt!

– Adom! – mondom. – Mer kinek annám, ha nem neki? Neked tán?! Annak adom, hát AZ az enyim!

Megváltam házamtul, trafikomtul, bútoromtul, mindenemtül, odahordtam nekik a sok pízt – oszt jó vót valamire? Mi lett a vígé? Al lett a vígé hogy elváltak, ászt Anikó ura uralkodik a házba! Akinek jóformán két fillérje sincsen benne! Anikó meg kezdhet mindent elõlrül! De hát oka vagyok én ennek?! Kell ezír még engem is bántani?! Nem én is károsultam, nem az én pízem is odalett?!

Nem lehet vélek bírni. Még a Marika níha jó hozzám – de sokszor meg a is ollyan mint a pokróc. Anikó meg még anná is alábbvaló!

De hazamegyek én vissza Karcagra! Ugye: majnem kétezer forint

nyugdíjjat kapok – hát nem ílník meg belülié?! Magam lenník, jó -de odannám a pízem felit eggy idegennek, oszt gondozna az írté! Hát nem jobb vóna?!

Mer itt rossz lenni! Ugye: beszílnek, beszíl-nek, örökké csak beszílnek egymásho – oszt nem értem hogy mit beszílnek! Bla-bla-bla-bla

– csak hallgatom: na, mit mond? Nem értem! Kérdezem – akkor ha akarják megmondják, ha nem akarják nem mondják. Hát csak mír-gelõdök magamba! Legalább ne énelõttem beszíljik a dógukat! Mer ha hallom, csak kíváncsi vónék rá hogy mit beszílnek! Órákhosszát beszílgetnek ketten – én meg csak hallgatózok, bosszankodok – –

– Mer TÖK süket vagy! – aszondja Anikó.

– Hát micsináljak veled ha TÖK süket vagy?!

– Adjík az Isten tígedet MÉG süketebbnek mint én vagyok! – mondom. – Ollyan légyé mint öregapád vót! – mer az ténleg tiszta süket vót ma öregsígibe.

Lába alatt vagyok ennek is, annak is. Mindég kötözkönnek velem, mindég baszogatnak! Hun az eggyik kezdi rá, hun a másik! Hogy most a kutyák tányírját mir ide tettem, mir amoda tettem! Hogy a kutyájaim szíjjelrágták a lábtürülõt, szíjjelrágták Anikó cigerettáját, szíjjelrágták a Marika cipõjit, hogy a Lédi ide kulázott, a Ferus amoda pisilt – meg em, meg a! De míllyen ideges mind a kettõ! Hogy én mé nem hagyom ûket pihenni, ûk fáradtak, ük lefeküdtek, alunnának – én meg felébresztem ûket! Még a tévét se engedik nízni, még azt se! Hát mir bajjuk nekik az ha én nízem?! Nem, nem engedik – ha az iskolatévé következik, rögtön elzárják!

De mindég engem baszogatnak! Oszt aszondják, nem igaz hogy ûk baszogatnak engem, mer én baszogatom ûket!

– Anikó – mondom –, geci a szádba, mir baszogatol megin engemet?!

– ÉÉN, TÍgedet?! Hát TE baszogatsz ENGEM!

– Nem igaz – mondom –, mer TE baszogatsz ÉNGEMÜ

– NEM, mer TE baszogatsz – ez ÍGY megy!

Hogy én mir nem fõzök meg! Ük hoztak káposztát, én meg igazán megfõzhettem vóna amíg ük dógoztak!

Én meg NEM fõzök nekik!

– De most mondd meg hogy MIR nem! Hát nem ráírsz egísz nap?! – aszondja.

– CSAK – mondom. – Mer AZÍRSE fõzök! Mer baszogattá tennap is!

Na. És NEM fogok fõzni! Oszt ha felfordul a konyha a feje tetejire, akkor felfordul, engemet AKKOR SE érdekel! Mer énnekem SOSE parancsolt senki! Magam tartottam magam, magam ura vótam mindig! Meg a is maradok, magam ura!

De jó van, maj beszegeltetem én a kisszoba ajtaját, oszt nekem lessz csak kúcsom hozzá! Oszt oda eggyik se teszi be a lábát! Ha meg maj menni akarok, fogom ezt a bolond öregasszont, a Dinkát, ászt megyek avval! Nem leszek én ürájuk szorulva!

Mer aszondja hogy ü engemet kiszógál. Hát kicsoda szógáljík ki, ha nem û?! Ha semmim se lenne, fillért se kapnék, akkor is a KÖTE-LESSIGE vóna hogy kiszógáljík! Mer ANYJA vagyok! Mer DE sokat szenvedtem azír hogy û kitanuljík! DE sokat gyöttem-mentem, szaladoztam! Rízseg emberrel kínlódtam, dogoztam szakadásig, kuporgattam! Hogy ûneki minden kínyelme meglegyík! Hát nincs ollyan magyar gyerek aki azt a kínyelmet kapta vóna amit û! Mer két kilaméter vót az iskoláho a piac, onnantul szaladtam minden nap, hogy ûnéki sült hús, kolbász, savanyúság, friss puha kenyír legyen ebídre! Oszt ez el van felejtve. Ez má MIND el van felejtve!

Kitaníttattam – oszt megbántam. Má RÉGEN megbántam!

Mer csak eggy ÚRI NÕ lett!

– Jó van Anikó – mondom neki –, hát tik vattok az urak! Pesten laktok, szípen jártok, kínyelembe éltek – hát nagy urak vattok! De maj letörik em még! Mer nincsen ollyan uralkodás, aminek vígé ne legyík! Nincs ollyan szilaj csikó aki egyszer meg ne álljík!

– Jó van Anikó – mondom –, bántasz? Jó! Bántsa csak! Úgyis megyek vissza Karcagra, oszt elhíresztelem otthol hogy még ennem se adol!

– Te KÍGYÓ! – aszondja.

Én nem szoktam ûtet átkozni. Nem úgy mint û engem! Én még azt se mondom rá hogy „a fene egyik meg”! Én nemigen átkozom, még MOS se átkozom ût! Legfeljebb ha az apjával. – Apád faszát! – ezt mondom neki, ezt níha mondom. Mer nem bírok vele!

Û aszondja nekem, hogy egy ronda vín banya vagyok. Meg hogy egy ravasz kígyó vagyok. Meg árulkodó Júdás vagyok – amir a Dinka Pirivel beszílgetek, oszt panaszkodok neki a sorsomrul. Meg még azt is mondja nekem az én jányom, hogy a franc egyik meg engemet. Na erre má én is mondom nekije! Aszondom akkor neki:

– Az apádnak azt a sonkéros faszát! Azt! Na, így bánik velem Anikó! Mer az hogy én

beteg vagyok? Aá, nem is igaz az, hát dehogy vagyok én beteg! Nem is hiszi el eggyik se! Oszt tennap is ideugrott a doktor hogy megvizsgáljon – oszt ÚGY, de ÚGY megsajnált engem! Hogy MÍLLYEN beteg vagyok! Mer rámgyött a köhögís hogy szólni se tudtam!

– Juliska néni – aszondja a doktor –, tessék má leülni!

– De nem bírok! – mondom!

– Mir nem?!

– Mer RÖGTÖN összepisilem magam! Oszt felugrott a doktor oszt így megkapott, két kézzel megfogott! Oszt láttam az arcán:

ÚGY sajnál!

Ezek meg nem bánnák azt se ha felfordultuk!

Aa, lehet hogy tán av vóna a jobb, jobb is vóna tán úgy! Akkor maj megbíkülník tán------

Most ha elgondolom, hogy míllyenek lennínek ûk velem ha nem vóna ez a kis pízem se, ha nem kapník egy fillért se------ Mer így legalább azír szerethetnek! Oszt nem szeretnek mire azír se. Hát kapom a sok pízt, ászt mégse még azír se. Hát kapom a sok pízt, ászt mégse vagyok nekik kedves! Pedig sok pízt kapok: ezer nyócszáz forintná többet minden hónapba, nyugdíjjat! Meg még akkor táppínzen is vagyok most, azír is kíídik minden kéthétbe az öt-hatszáz forintot! De ezen is csak veszekedik Anikó! Hogy a táppínzem, az az üvé! Mer hogy az az û munkája után van!

– Az – mondom –, a lónak a faszát! A te munkád után, a te munkád után – nade az én könyvemmel vállaltad azt a munkát, az én nevemen! Nahátakkor! Hát vóna az a píz, ha én nem vóník?! Te vagy betegállománba, vagy én vagyok betegállománba?! Még a postás is az én nevemre adja csak ide, hát akkor kije az a píz?!

Aa, de megyek én úgyis vissza Karcagra lakni! Mihent jó üdõ lessz, megyek! Veszek egy házat, oszt odaíratom valakinek a nevire! Idegenynek adom! Úgy legalább nem leszek alávaló! Egyedül leszek — de nem jobb lessz úgy? Annyira sajnáltam mindig ezt az öregasszont itt a házba, a Dinka Pirit, amir egyedül van, ÜGY sajnáltam! Oszt nem jobb neki? Örüljön a szerencsinek mindenki aki maga van! Legalább nem háborgassa senki! Megyek én is le Karcagra, leszek inkább magam — de oszt oda sose nem gyöhet Anikó! Oda oszt nem! Míg csak il a világon, SOHA!

Ezekkel vagyok má csak jóba, má csak ezeket szeretem: Lédi! Kisján, te! Gyere ide, hozzám! Feküdj ide szípen a Ferus mellé!

Ezt az útálatost ha gyerek vóna, tán akkor se tunnám jobban szeretni! Hát az én kezembe született, én neveltem! Ezír is szeretem íllyen nagyon! Eggyem meg a bélit! Elhellyezkedik jól a melegbe, tudja hogy itt a hellyé! Hát szeret û is engem. Úgy megírzi ha beteg vagyok! Ha akar mi bajjom van! Rögtön bújik a hátam megé! — Lédi, he, ne az Anikót figyeljed, énvelem törõdj!

Né, na! Em meg má féltíkeny! Fe-RÚUS! TE! Még megharapná amazt amír idegyön! Irigy vagy?! Hát csak tígedet szeressen mindig mindenki?! Már a Lédi nem is lehet itt?! Heej, KUTYÁK! Ollyanok vattok mint a cigányok! Irigyek, kétszínûk------

Jaj de szeretem ûket, JAAJ de szere-TEEM!!

(1982/83)

ISBN 963 02 5817 X
Maecenas, Budapest
Felelõs kiadó: Szvák Gyula
Irodalmi vezetõ: Szántó György Tibor
Felelõs szerkesztõ: Székely Éva
Széchenyi Nyomda, Gyõr 88. K—1182
Felelõs nyomdavezetõ: Nagy Iván igazgató
Tipográfia és mûszaki szerkesztés: Beszédes Natasa
Terjedelem: 9,72 (A/5) ív